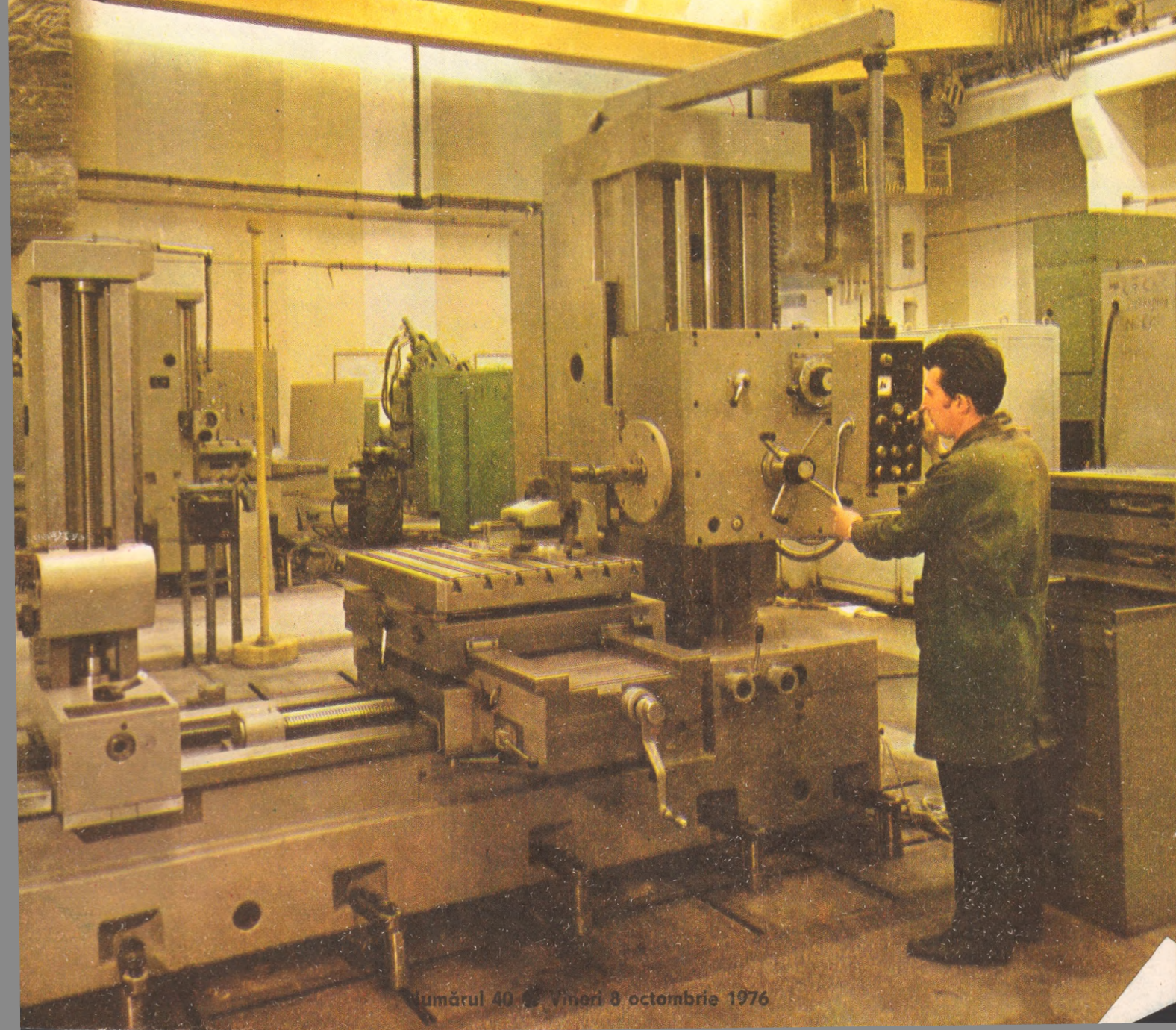

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

**CERCETAREA ȘTIINȚIFICĂ —
COMPONENTĂ A DEZVOLTĂRII**

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU A INAUGURAT NOUL EDIFICIU AL ACADEMIEI „ȘTEFAN GHEORGHIU“

„Noul an de învățămînt, inclusiv în învățămîntul de partid, coincide cu primul an al noului cincinal, deci cu trecerea la realizarea Directivelor de dezvoltare economico-socială a României, de ridicare a patriei noastre pe noi culmi de progres și civilizație, de creștere a bunăstării materiale și spirituale a întregului popor. Totodată, aceasta coincide cu trecerea la realizarea programului stabilit de Congresul al XI-lea al partidului, dezvoltat de Congresul educației politice și al culturii socialiste, privitor la activitatea educativă de formare a omului nou, în stare să asigure îndeplinirea politicii partidului și statului nostru atât pe plan intern, cât și pe plan internațional“.

NICOLAE CEAUȘESCU

(Din cuvîntarea rostită la inaugurarea noului edificiu al Academiei „Ștefan Gheorghiu“)

Consfătuirea pe țară a cadrelor
din domeniul științelor sociale
și învățămîntului de partid și U.T.C.

EDUCAȚIA REVOLUȚIONARĂ PE TREPTE SUPERIOARE

CONSĂTUIREA PE ȚARĂ a cadrelor din domeniul științelor sociale și învățămîntului de partid și U.T.C. analizează modul în care s-au aplicat în viață hotărârile Congresului al XI-lea al partidului în domeniul științelor sociale și învățămîntului de partid, sarcinile cadrelor didactice, ale lectorilor și propagandiștilor în aplicarea indicațiilor date de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la Congresul educației politice și al culturii socialiste privind îmbunătățirea studierii și însușirii politicii și ideologiei partidului, educația comunistă, militant-revoluționară a tineretului, a tuturor oamenilor muncii, integrarea deplină a științelor sociale cu practica social-economică. Dezbaterile din cadrul Consfătuirii au relevat o multitudine de propuneri privind: îmbunătățirea structurii predării științelor sociale în școli și facultăți; îmbunătățirea programelor analitice ale disciplinelor de științe sociale pentru învățămîntul gimnazial, liceal și superior; perfecționarea organizării și conținutului programelor pentru învățămîntul de partid și U.T.C.; reorganizarea activității cabinetelor județene de partid.

Consfătuirea, ca și manifestările anterioare, a relevat importanța pe care partidul o acordă pregătirii politico-ideologice și morale a oamenilor muncii, așa cum rezultă din prevederile Programului P.C.R., precum și din Programul de măsuri privind perfecționarea muncii ideologice, politice și cultural-educative. Consfăturile județene ale cadrelor din domeniul științelor sociale și ale învățămîntului de partid și U.T.C., au culminat cu Consfătuirea pe țară care s-a bucurat de prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu. Cuvîntarea rostită de secretarul general al partidului, de înaltă ținută teoretică, pătrunsă de un profund patriotism cuprinde o multitudine de indicații privind continua perfecționare și modernizare a activității ideologice, politice și cultural-educative.

Manifestînd o permanentă grijă pentru pregătirea la înalt nivel politic, științific și practic a cadrelor, tovarășul Nicolae Ceaușescu a relevat, încă odată, obligația de mare răspundere a cadrelor de a asigura ca toți cursanții să-și însușească în cele mai bune condiții documentele partidului, politica statului nostru, concepția noastră revoluționară despre lume și viață — materialismul dialectic și istoric, socialismul științific — fără de care nu se poate vorbi de o temeinică pregătire a cadrelor de partid și de stat care să le permită să-și îndeplinească îndatoririle și obligațiile ce le revin în diferite sectoare de activitate.

Din documentele partidului nostru, din întreaga sa activitate de formare a cadrelor necesare construcției socialiste rezultă rolul învățămîntului, de toate gradele, al învățămîntului politico-ideologic de partid și U.T.C., în dezvoltarea conștiinței socialiste a maselor, științele sociale avînd un loc primordial în întreg procesul de formare a omului nou.

Experiența țării noastre, viața însăși au demonstrat din plin necesitatea însușirii politicii partidului și statului nostru, a concepției materialismului dialectic și istoric, ca parte integrantă a formării și afirmării conștiinței revoluționare a maselor — factor dinamizator al sistemului social, al declanșării capacităților creatoare de bunuri materiale și spirituale, de formare a unor modele noi de comportament etic, social, uman, economic.

Atît în consfăturile județene cît și la nivel național a fost apreciat faptul că s-a eșalonat predarea cunoștințelor

economice în învățămîntul gimnazial și liceal și s-au făcut propuneri judicioase menite să contribuie la o mai temeinică însușire a noțiunilor de economie politică în școli. S-a relevat necesitatea perfecționării programelor analitice pentru liceele real-umaniste și cele cu profil economic, astfel încît să asigure cunoștințele de economie politică atît de utile înțelegerii fenomenelor complexe ale vieții economice. De asemenea, a fost subliniată importanța extinderii programului de predare a economiei politice în institutelor cu profil tehnic și perfecționarea profilării acestora pentru a putea răspunde mai deplin exigențelor de formare a spiritului de raționalitate economică a cadrelor tehnice.

O cerință fundamentală formulată față de învățămîntul economic este aceea de a aborda creator toate categoriile economice și sociale, în sensul de a le prezenta în dezvoltarea lor istorică, pe baza concepției materialiste despre lume. Relevarea contribuției partidului nostru la dezvoltarea economiei politice și a celorlalte discipline economice, este o obligație științifică a cărei îndeplinire are puternice valențe educative.

Este o cerință imperioasă pentru factorii educaționali de a contribui prin toate mijloacele ce le au la îndemînă la îndeplinirea sarcinii — formulate de tovarășul Nicolae Ceaușescu — de cunoaștere profundă a felului cum trebuie acționat pentru conducerea conștientă a prefacerilor sociale, astfel încît să se înlăture contradicțiile ce se manifestă inerent și să se asigure dezvoltarea armonioasă a întregii societăți. Este astfel necesară explicarea disfuncțiilor din economie și analizarea felului cum se manifestă lupta legică dintre vechi și nou. A nu se evita adevărul vieții, a explica greutățile întîlnite, a da soluții pentru remedierea lipsurilor existente, odată cu răspîndirea experienței pozitive dobîndite în fiecare domeniu de activitate economică, practică, în cadrul fiecărei discipline economice predate constituie o directivă majoră dată de partidul nostru — ca o componentă, de asemenea, majoră a educației socialiste.

Prelegerile în domeniul științelor sociale, al economiei politice, istoriei economiei și gîndirii economice, al economiei mondiale se pretează la o abordare vie, interesantă, pasionantă. Dar așa după cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu: **sînt o serie de lipsuri în felul în care se predau unele discipline, încă nu în suficientă măsură acestea sînt legate de problemele concrete ale vieții sociale.** De asemenea, un mare număr de cadre din învățămînt nu participă în suficientă măsură la activitatea politico-socială, la promovarea în viață a politicii partidului. **Astfel este necesar ca învățămîntul să fie mult mai legat decît pînă acum de activitatea practică, asigurînd participarea profesorilor și cursanților în diferite forme ale producției.**

Lucrările Consfătuirii cu cadrele de la catedrele de științe sociale și din învățămîntul de partid și U.T.C. au constituit un larg și util schimb de experiență în acest domeniu. Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu este o nouă pildă de aplicare creatoare a concepțiilor socialismului științific în condițiile și etapa actuală a dezvoltării țării noastre și constituie un ghid în acțiune, de inestimabilă valoare pentru toți cei ce activează în domeniul învățămîntului, al celor ce predau cît și a celor ce-și însușesc cunoștințele necesare formării și lărgirii orizontului lor politico-ideologic și cultural-științific.

V. PORUMBESCU

CINCINALUL REVOLUȚIEI TEHNICO-ȘTIINȚIFICE

CERCETAREA ȘTIINȚIFICĂ ȘI PROIECTAREA TEHNOLOGICĂ — PÎRGHII ALE ACCELERĂRII DEZVOLTĂRII

LA CONFĂTUIREA DE LUCRU de la C.C. al P.C.R. cu cadrele din domeniul cercetării științifice și proiectării tehnologice, în cadrul căreia a fost examinat modul în care se îndeplinesc Directivele Congresului al XI-lea al partidului în domeniul cercetării științifice și proiectării, felul în care se asigură introducerea în producție a rezultatelor cercetării, a tehnologiilor elaborate cu forțe proprii, precum și a celor importate, au fost relevate succesele obținute în aceste domenii privind abordarea unor teme izvorînd din cerințele dezvoltării economico-sociale a țării.

În cuvîntul de închidere a lucrărilor, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, apreciind progresele înregistrate, s-a referit pe larg la sarcinile de maximă importanță pentru activitatea de viitor a cercetării științifice și proiectării tehnologice, astfel încît obiectivele majore ale cincinalului revoluției tehnico-științifice să fie îndeplinite exemplar, realizările cercetării proprii să determine înscrierea fermă a economiei noastre naționale în ritmul dezvoltării forțelor de producție și al progresului științific și tehnic internațional. Arătînd că cercetarea științifică este un factor de bază al îmbunătățirii întregii dezvoltări a societății noastre, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat că institutele de cercetare trebuie să-și spună părerea și să-și asume răspunderea pentru tot ceea ce se realizează în economia noastră națională, în întreaga viață socială. Ministerele, organele de sinteză au datoria, de asemenea, să consulte în mai mare măsură institutele de cercetare, cerîndu-le avizul asupra tuturor importurilor, precum și asupra posibilităților pe care le are gîndirea științifică și tehnică românească de a asigura realizarea obiectivelor planului cincinal.

În legătură cu aceste sarcini, cu materializarea lor cît mai repede și eficientă în practică, revista noastră a întreprins o anchetă în rîndul unor conducători de institute de cercetare științifică și proiectare tehnologică, cu rugămintea ca, în lumina prețioaselor indicații date de secretarul general al partidului, să răspundă la următoarele întrebări:

- 1 În ce se materializează concret, contribuția institutului dv. la accelerarea dezvoltării economico-sociale a țării?
- 2 Îndeplinirea obiectivelor cincinalului revoluției tehnico-științifice impune o schimbare radicală în gîndirea și concepția cercetării științifice și proiectării tehnologice. Participarea efectivă a specialiștilor români la dezvoltarea științei și tehnicii pe plan mondial. Ce ne puteți spune în legătură cu aceasta?
- 3 La Confătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. s-a subliniat necesitatea revizuirii și îmbunătățirii programelor de cercetare științifică, încît ele să corespundă nevoilor economiei naționale. Să contribuie la mai buna valorificare și gospodărire a resurselor țării, la diversificarea materiilor prime, la realizarea unei game cît mai largi de produse competitive. Cum veți acționa pentru îndeplinirea acestor deziderate?
- 4 Evident, în activitatea pe care o desfășurați intîmpinați unele neajunsuri. De ce natură sînt ele și ce propuneri aveți pentru înlăturarea lor?

Publicăm în numărul de față primele răspunsuri primite.

Multiple posibilități de realizare a întregului volum de piese turnate și forjate

prof. dr. doc. ing. I. TRIPȘA
director, Institutul de cercetări și proiectări tehnologice pentru sectoarele calde

1 Institutul nostru are sarcina de a transpune în viață politica partidului și statului nostru în domeniul dezvoltării producției de piese turnate, forjate și tratate termic, pentru întreaga economie națională. Conform Directivei Congresului al XI-lea al P.C.R., în actualul cincinal urmează să se rezolve definitiv problema asigurării tuturor ramurilor cu asemenea piese, necesare nu numai fabricației de mașini și utilaje, ci și bune desfășurări a activității tuturor unităților economice industriale, agricole, de transport, comerciale ș.a.m.d. În acest scop, pe lîngă lucrările de cercetare, proiectare de tehnologii, utilaje și secții de specialitate, institutul coordonează pe întreaga economie balanța producției și necesarul de piese turnate

și forjate. Toate aceste laturi ale activității noastre sînt strîns legate de procesul accelerării dezvoltării economico-sociale a țării.

Traducerea în viață a sarcinilor și indicațiilor date de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al P.C.R., cu ocazia înființării institutului și a unor vizite de lucru, ne-a mobilizat puternic, lucru ce ne-a permis să mărim, în circa 2 ani de activitate, de peste 3 ori volumul cercetărilor, de peste 6 ori volumul proiectărilor de utilaje și investiții, de peste 40 ori volumul microproducției. Ceea ce este însă deosebit de remarcant este abordarea în toată complexitatea reală a problemelor tehnice și științifice prezente și de perspectivă a sectoarelor calde, asigurarea unui transfer rapid al cerințelor și re-

zolvărilor dintr-un domeniu în altul al activității noastre.

2 Marea majoritate a cercetătorilor și proiectanților noștri și-au însușit noua concepție și gîndire impusă de necesitatea transformării actualului cincinal în perioada afirmării plene, în toate domeniile a revoluției tehnico-științifice în țara noastră, așa cum a hotărît Congresul al XI-lea al P.C.R. Ca primă trăsătură a noii concepții, consider demn a menționa concentrarea forțelor de cercetare și proiectare tehnologică pe principalele probleme ale economiei naționale, rezolvarea lor cît mai repede cu putință, dar și la un înalt nivel științific, comparabil cu tot ceea ce există mai înaintat în întreaga lume. În al doilea rînd, a-și releva faptul că a sporit preocuparea pentru finalizarea neîntîrziată a tuturor cercetărilor și proiectelor în practică.

Desigur, sîntem conștienți că pentru obținerea unor rezultate pe măsura eforturilor pe care le face statul nostru pentru promovarea progresului tehnic în întreaga economie, este necesară mai multă perseverență în însăși cercetarea științifică care nu trebuie să se mulțumească numai cu rezolvări teoretice pe hîrtie, a problemelor abordate, lăsînd pe seama altora transformarea calculelor și formulelor în practica industrială. În plus, este obligatorie verificarea concretă în institute a rezolvărilor tehnologice, pentru a transmite producției numai soluții sigure.

capabile să asigure din prima zi de aplicare eficiența scontată, în numele căreia s-au făcut toate cheltuielile de valori materiale și timp pentru efectuarea cercetărilor. Cu alte cuvinte, cercetătorii și proiectanții sînt chemați să prezinte producției odată cu protocoalele și proiectele puse pe hîrtie, materialele, sculele, procedeele, verificatoarele și toate celelalte condiții materiale concrete, necesare trecerii de îndată la fabricația industrială.

O altă trăsătură importantă a noii concepții în cercetarea și proiectarea tehnologică este deschiderea ei pentru antrenarea tuturor forțelor ce pot grăbi mersul nostru înainte și, în primul rînd, a muncitorilor de înaltă calificare și cu bună experiență practică pentru definitivarea celor mai bune soluții cu mare fiabilitate în finalizare. Cîștiguri importante rezultă, de asemenea, prin integrarea organică, de conținut, a învățămîntului superior cu cercetarea și producția. Sînt convinși că s-a acumulat în țară o bogată experiență în transpunerea în viață a acestei noi concepții despre cercetarea și proiectarea tehnologică, experiență ce reprezintă o bogată contribuție a României la tezaurul întregii umanității în privința intensificării revoluției tehnico-științifice contemporane.

3 După Consfățuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. din 30 septembrie 1976, am trecut la transpunerea în viață a importanțelor sarcini tratate de secretarul general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în scopul îmbunătățirii radicale a programelor și organizării cercetării și proiectării tehnologice, începînd de la stabilirea tematicii de cercetare și pînă la încheierea acțiunii de materializare a acesteia în practică. Toate temele acceptate de a rămîne în plan sînt destinate să rezolve probleme actuale, de mare eficiență economică, puse în mod concret de economia națională. **Printr-o organizare superioară a activității s-a redus numărul de teme abordate în același timp și s-au întărit colectivele de cercetare-proiectare, astfel încît ele să aibă toate condițiile necesare rezolvării și aplicării în practică cu operativitate a tuturor rezultatelor.** Totodată, s-a lărgit mult colaborarea cu diferitele institute de alte specialități, printre care Institutul de cercetări chimice, institutele de cercetări fizice, electronice, electrotehnice, metalurgice, de automatizare, de tehnologia construcțiilor de mașini etc.

În același timp, s-a mărit numărul studenților și cadrelor universitare antrenate în mod direct și organic în activitatea noastră de cercetare și proiectare. Acest număr depășește în prezent 350 studenți și cadre didactice, în frunte situîndu-se Institutul Politehnic București, cu care avem numeroase colaborări în cercetare, microproducție și proiectare, acoperind domenii importante pentru economie ca, de exemplu, turnarea matrițelor și altor piese de precizie, producerea de materiale auxiliare pentru turnătorii, fabricarea pe scară mare a modelelor și cutiilor de miez din rășini epoxidice, turnarea de serie a pieselor din oțel înalt aliat, refractar, antiacid etc. Cinci din filialele institutului nostru funcționează în strînsă legătură cu unitățile de învățămînt superior tehnic și cele de producție pe profil din Brașov, Cluj, Craiova, Iași și Reșița.

Pentru ridicarea nivelului de pregătire profesională a specialiștilor noștri, s-a perfecționat sistemul studiului individual și colectiv și s-a trecut la stabilirea unui program de seminarizare și dezbateri, în primul rînd cu scopul de a analiza cele mai bune metode existente pe plan mondial de aplicare în producție cu eficiență a rezultatelor cercetării.

În sfîrșit, s-a preconizat modul de verificare a activității fiecărui cercetător și proiectant în parte, în vederea trecerii la alte activități a celor care timp de unu—doi ani n-au adus economiei naționale nici o soluție eficientă din punct de vedere social-economic.

4 În afara neajunsurilor care se refereau la concepția și organizarea cercetării, la pregătirea specialiștilor și la durata ciclurilor cercetare—producție, am avut și unele care vizau disciplina în institut, folosirea integrală a timpului de lucru, a bazei materiale, asigurarea unui control eficient asupra îndeplinirii hotărîrilor proprii și ale ordinelor organelor superioare. Consider că în urma măsurilor ce le-am luat și pe care le vom mai lua în continuare, în activitatea noastră se va înregistra un salt calitativ, revoluționar.

Nu pot să închei enumerarea neajunsurilor fără să mă opresc și asupra **ințelinelii cu care tehnologiile și materialele noi puse la punct în institut și trecute în producție industrială se ex-**

tind. Am în vedere, produsele Covasil și Covalit, cleiurile, chiturile, vopselele, produse la întreprinderea de industrie locală a municipiului București, despre care în paginile „Revistei economice” s-a organizat o amplă dezbateri, precum și produsul Zgurex, fabricat la întreprinderea de industrie locală Satu Mare, modelele din rășini epoxidice și matrițele turnate în atelierele comune ale Institutului nostru și Institutului Politehnic București. **Consider necesară organizarea unei consfățuiri cu specialiști din producție referitoare la aceste materiale și tehnologiile folosirii lor, precum și introducerea în planul tehnic al Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini a obligativității folosirii lor în diferitele întreprinderi.**

De asemenea, consider utilă trecerea în subordinea institutului nostru a **Întreprinderii „Metalica”, în scopul dezvoltării fabricației de prototipuri de utilaje pentru sectoarele calde, avînd în vedere că actuala organizare este greoaie și nu satisface necesitățile reale ale economiei.**

Sînt convins că ultimul dialog de lucru al tovarășului secretar general, Nicolae Ceaușescu, cu cercetătorii și proiectanții, ca dealtfel toate consfățuirile și întîlnirile cu diferite categorii de oameni ai muncii, va avea rezultate substanțiale asupra accelerării mersului înainte al societății românești, prin creșterea substanțială a contribuției pe care cercetarea și proiectarea tehnologică o aduc la progresul tehnic al întreprinderii noastre economii naționale.

O gamă larg diversificată de produse din materiale plastice și cauciuc

dr. ing. T. VOLINTIRU

director, Institutul de cercetări și proiectări cauciuc și mase plastice

1 Utilizarea polimerilor atît pe plan mondial, cît și în țara noastră, se intensifică și capacitatea un caracter tot mai divers pentru a răspunde cerințelor mereu mai complexe ale tuturor ramurilor economiei și ale vieții cotidiane. Aceste condiții obiective au determinat creșterea în ritm susținut a subramurilor industriei chimice, care se ocupă de sinteză și prelucrarea polimerilor, ceea ce implică sarcini cantitative și, îndeosebi, calitative de mare răspundere pentru cercetare.

Contribuția institutului nostru la accelerarea dezvoltării economice și sociale a țării, s-a concretizat în elaborarea de tehnologii pentru produse destinate diverselor sectoare economice și pentru export, după cum urmează:

— în domeniul construcțiilor de mașini și utilaje s-au realizat peste 60 tipodimensiuni de anvelope, peste 50 reperi articole tehnice din cauciuc și peste 100 produse din materiale plastice. Aceste produse se referă la echiparea noilor autovehicule, tractoare și mașini agricole, reperi din cauciuc pentru industria de automobile, locomotive și instalații de foraj-extracție, organe portante și reperi funcționale și de carosele și de mase plastice și altele;

— în industria electrotehnică s-au realizat reperi pentru centrale și stații electrice, izolații de conductori și cabluri cu proprietăți speciale autostingătoare cu rezistență la intemperii;

— pentru industria minieră s-au realizat benzi transportoare de mare rezistență, anvelope ranforsate, tuburi aeraj minier și de transport apă și aer, căptușeli pentru mașini de extracție multicablu.

— pentru sectorul agricol și alimentar aportul cercetării noastre s-a concretizat în folii pentru sere, prelate, hidroizolații, conducte de aducție și aspersie, conducte pentru drenaj, furtunuri pentru irigații, foi pentru ambalaje alimentare, inclusiv filme termocontractibile, membrane pentru reglarea automată a debitelor în sistemele de irigații și altele.

De asemenea, institutul nostru a elaborat produse noi pentru sectoarele de transporturi, aeronautică, hidrotehnică, chimică și altele. În felul acesta, contribuția specialiștilor noștri s-a materializat, pe de o parte, prin realizarea a noi produse necesare economiei, iar pe de altă parte, prin reducerea importurilor și dezvoltării exportului acestor produse.

2 Pentru promovarea științei și tehnicii românești institutul nostru are în preocupările sale importante acțiuni de colaborare cu țările socialiste. Din tematica abordată exemplificăm :

- tehnologii moderne de fabricare a anvelopelor ;
- cercetări în domeniul prelucrării materialelor plastice ;
- colaborări în domeniul auxiliarelor pentru cauciuc și materiale plastice ;
- recuperarea deșeurilor ca sursă de materii prime și energie etc.

3 Directivele Congresului al XI-lea al partidului prevăd o puternică dezvoltare a sectoarelor industriale de prelucrare a elastomerilor și plastomerilor, bunuri materiale cu un grad ridicat de prelucrare, a căror producție va crește în actualul cincinal de peste 2 ori față de anul 1973. Acest obiectiv pune în fața colectivului institutului nostru sarcini deosebit de importante, de mare răspundere.

Deși de puțin timp înființată, unitatea noastră a prevăzut în programul său încă de la începutul funcționării sale, teme aplicative, strâns legate de necesitățile Centralei industriale de specialitate, precum și ale altor beneficiari din aproape toate ramurile economiei naționale. Sarcinile revenite din Consfătuirea cu lucrătorii din cercetare și proiectare din anul 1974 și din Documentele Plenarei C.C. al P.C.R. din iulie 1975 și, îndeosebi, indicațiile prețioase cuprinse în cuvântul tovarășului secretar general al partidului, Nicolae Ceaușescu, la recenta Consfătuire de lucru cu cadre din domeniul cercetării științifice și proiectării tehnologice, impune o reconsiderare plină de răspundere critică și autocritică a muncii desfășurate și desprinderea unor concluzii care să-și găsească materializarea în creșterea continuă a eficienței cercetării.

Fără a încerca să fac o ierarhizare a căilor pe care vom acționa — ținând seama că ele sînt multe și extrem de variate — voi căuta să arăt totuși unele direcții principale:

— asigurarea cu tehnologii a noilor obiective de investiții de profil (noi secții și întreprinderi de anvelope, articole tehnice din cauciuc și materiale plastice) ;

— reducerea, în continuare, a consumurilor specifice de materii prime și materiale, cu precădere a celor din import și deficitare, ca de exemplu cauciuc natural și sintetic, plastifianți, auxiliari chimici pentru prelucrare și altele ;

— realizarea de noi produse pe bază de polimeri sintetici, destinate să înlocuiască eficient și în măsură tot mai mare repere din metal, cum ar fi armături sanitare, protecție pentru conductele de transport fluide calde și altele ;

— optimizarea proceselor tehnologice și modernizarea produselor, în vederea sporirii productivității muncii și a micșorării consumului de materiale, energie și combustibil ; reducerea ciclurilor de vulcanizare, perfecționarea constructivă a anvelopelor, recuperarea deșeurilor și produselor uzate etc. ;

— asimilarea de noi produse necesare economiei în vederea reducerii importului acestora ca, de pildă, materiale pe bază de pvc., copolimeri vinilici pentru industria electrotehnică și pentru export, produse și repere din cauciuc pentru industria autovehiculelor și aeronautică etc. ;

— perfecționarea tehnologiilor existente și elaborarea de noi tehnologii

pentru creșterea în continuare a nivelului calitativ al produselor din cauciuc și mase plastice în scopul satisfacerii cât mai complete a exigențelor beneficiarilor interni și externi.

4 În urma analizelor efectuate în lumina indicațiilor prețioase primite la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R., am desprins o serie de domenii în care înregistrăm, din păcate, unele minusuri și greutăți, dar care prin eforturile comune ale tuturor factorilor de decizie implicați, pot fi înlăturate.

Astfel, deși ne-am propus să reducem ciclul de cercetare producție, cu toate etapele cunoscute, sintem încă deficienți la acest capitol, unele lucrări depășind 3 ani. Pentru eliminarea acestei defecțiuni, împreună cu centrala din care facem parte, am stabilit un **normativ obligatoriu, cu termene maxime, pe grupe de lucrări atât pentru partea ce revine cercetării cit și pentru cea a beneficiarului.** Respectarea în totalitate a acestei măsuri va conduce la introducerea în fabricație a unor produse cu parametri tehnico-economici funcționali care să satisfacă în mod operativ solicitările beneficiarilor.

Ca și în multe alte domenii de cercetare aplicativă, specificul nostru reclamă executarea de probe și încercări pe instalații industriale, care în prezent aparțin producției curente necesitînd unele intreruperi ale procesului de producție; în același timp, sarcinile actuale de producție impun o folosire extensivă și intensivă a bazei materiale de care dispunem, făcînd practic tot mai dificil accesul cercetătorilor la ele, ceea ce provoacă întârzieri în definitivarea studiilor și uneori chiar rezultate neconcludente. Cele arătate confirmă necesitatea urgentării realizării secției de prototipuri și asimilării produselor noi a centralei industriale care va putea fi utilizată și de colectivele noastre de cercetare.

Deși pe linia introducerii în circuitul economic a deșeurilor de fabricație și a produselor uzate avem unele realizări, considerăm că eforturile depuse nu sînt la nivelul cerințelor. De aceea, propunem urgentarea lucrărilor de realizare a instalației de piroliză controlată a deșeurilor din cauciuc și extinderea utilizării acestora și la materiale plastice. Va trebui să extindem consumul de cauciuc regenerat, să sprijinim mai mult unitățile de resapare a anvelopelor și să elaborăm tehnologiile de regenerarea deșeurilor și produselor uzate din cauciuc nitrilic, polietiloprenie și butilic.

Munca de cercetare presupune nemijlocit introducerea noului, asta înseamnă că nu poate exista temă de cercetare sau grupă de teme de cercetare asemănătoare a căror soluționare să nu genereze elemente de noutate posibil a fi valorificate prin inovații și brevete cu aplicabilitate în industrie. Desigur, nu putem planifica numărul unor asemenea lucrări, dar se poate concretiza o formă de apreciere a muncii de cercetare în funcție de aceasta. Se va combate și înlătura astfel anumite moduri rutiniere de a aborda cercetarea, stimulîndu-se perfecționarea permanentă a pregătirii profesionale și răspunderea pentru ținuta tehnico-științifică și economică a lucrărilor. Ritmul intens în care se perfecționează și elaborează tehnologii și produse pe plan mondial obligă la optimizarea pe calculator a soluțiilor cercetate din acest punct de vedere avem unele realizări dar încă insuficiente, aceasta mai înainte de toate din cauza noastră ; cred însă că și

pe plan național s-ar putea analiza și concretiza sarcini în acest domeniu mai ales că țara noastră realizează asemenea mașini de calcul de mare tehnicitate.

Profilul muncii noastre care prevede cu prioritate realizarea unor produse finite cu performanțe superioare ne obligă ca pe lingă o colaborare perfectă cu cei ce realizează materii prime și materialele necesare să elaborăm cu forțe proprii proiecte de mică întindere, dar cu caracter profund specific la care participă direct tehnologul și proiectantul ; de aceea cred că **institutele noastre de cercetare vor trebui să-și organizeze colective sau unități mixte de cercetare-proiectare SDV-uri și alte piese auxiliare necesare executării prototipurilor.**

În mod just s-a criticat la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R., că nu ne-am preocupat suficient de producerea de înlocuitori de metale, realizările noastre în domeniile construcțiilor de mașini, hidrotehnică, electrotehnică, agricultură, industria alimentară nu sînt încă la nivelul cerințelor și posibilităților noastre. Una din cauzele rezidă în faptul că nu a existat o legătură permanentă între noi și beneficiarii potențiali privind cunoașterea posibilităților de utilizare a noilor materiale plastice și cauciuc. În acest cadru solicităm înțelegerea unor colaboratori de ai noștri, care dintr-o cunoaștere insuficientă a complexității tehnologiilor de sinteză și prelucrare ale polimerilor atunci cînd proiectează mașini și utilaje, ce au în componența lor și articole din cauciuc și mase plastice să solicite sprijinul nostru încă din faza de proiectare pentru a se evita situații cînd produsul gata realizat nu poate funcționa din lipsa acestor piese nemetalice, a căror tehnologie de fabricație necesită o anumită perioadă minimală de timp (este cazul unor cuplaje elastice, tuburi și conducte pentru comenzi pneumatice, diverse garnituri, cofraje pneumatice pentru construcții și altele). De asemenea, socotim că atunci cînd se achiziționează licențe și tehnologii pentru anumite mașini care au în componența lor elemente din cauciuc sau materiale plastice să fie solicitați încă de la început specialiștii din acest domeniu care la tratative ar putea să-și aducă un aport substanțial, evitîndu-se situațiile cînd perioade lungi de timp trebuie impozitate asemenea produse la prețuri extrem de ridicate.

Utilizarea unor tehnici de vîrf în cercetare o considerăm ca o sarcină de seamă, de aceea în colaborare cu institute de învățămînt superior urmează să aplicăm holografia, tensiometria și fotoelasticitatea la stabilirea unor parametri optimi de proiectare ai produselor. De altfel, trebuie să arătăm că institutul nostru este implicat strîns în circuitul învățămînt-cercetare-producție, prin predarea unor cursuri studenților precum și prin practica acestora în laboratoarele unității noastre. Temele pentru proiectele de diplomă sînt părți ale unor contracte de cercetare, ceea ce întărește responsabilitatea studenților în elaborarea proiectelor de diplomă. **Aș face propunerea ca absolvenții cei mai merituoși să poată fi repartizați la institutele de cercetare și proiectare care au microproducție, urmînd ca primul an de stagiar să-l efectueze numai într-o întreprindere de profil pe baza unui plan comun institut-întreprindere.**

Anchetă realizată de
V. BOESCU, L. ȚINTEA

Investiții

PENTRU SPORIREA EFICIENȚEI: NOI VALENȚE ALE COLABORĂRII PROIECTANT-CONSTRUCTOR

IN LUMINA SARCINILOR trasate la recenta Consfătuire de lucru de la C.C. al P.C.R. privind activitatea de proiectare și construcție a obiectivelor de investiții, proiectanții și constructorii trebuie să-și perfecționeze substanțial modul de a gândi și a acționa, în vederea sporirii co-ținute a eficienței economice în investiții, pentru reducerea consumurilor materiale, a cheltuielilor de producție. În cele ce urmează relevăm modul în care acționează în acest sens colectivele de muncă ale Trustului de construcții-montaj și reparații pentru industria chimică.

Punerile în funcțiune: termene și realizări

CA UN PRIM CADRU de referință, trebuie precizat că, deși trustul este o unitate foarte tânără, activitatea pe care o desfășoară are nu numai o evoluție ascendentă, ci și o complexitate ridicată. Astfel, față de anul 1975 indicatorul „producție totală” crește în acest an la 115,8% și va atinge în 1977 la circa 215%. Activitatea de construcții-montaj (care reprezintă 70% din totalul activității unității noastre) cunoaște, de asemenea, față de 1975, o evoluție demnă de semnalat: 125% în anul 1976 și 276,8% în anul 1977. Trustul de construcții-montaj și reparații pentru industria chimică a executat numeroase obiective de investiții în cadrul platformelor petrochimice Pitești, Brazi, Craiova, la Combinatul de produse chimice Năvodari, Făgăraș, Valea Călugărească și, în general, la toate obiectivele chimice.

Dar, alături de construcții-montaj, în cadrul trustului se desfășoară o complexă activitate de revizii generale și reparații capitale la instalațiile tehnologice și utilajele din industria chimică. Deși nu ocupă majoritatea activității desfășurate, procesele de reparații fac necesară o mare concentrare de forțe, menită să răspundă problemelor dificile pe care le ridică buna funcționare a utilajelor tehnologice în această ramură. Demn de semnalat este faptul că sarcinile pe această linie se îndeplinesc în condiții speciale, când în celelalte instalații ale unui combinat se desfășoară din plin procesul de producție, când trebuie transportate la înălțime sute de tone de utilaje, adeseori în locuri greu accesibile, sau în medii toxice.

Buna organizare a activității ne-a permis ca pe primele 9 luni din acest an sarcinile de plan privind reparațiile și reviziile utilajelor să le îndeplinim și depășim atât pe total trust, (142,5%), cât și pe fiecare grup de șantier în parte: la cele din București — 146%, la Ploiești 132%, la Borzești 182% și la Tîrgu Mureș 145%. Și nu numai atât.

Trebuie să arătăm că scurtarea duratelor planificate ale reparațiilor capitale și ale reviziilor generale a adus la obținerea unor importante sporuri de producție în unitățile chimice. În aceste condiții, la indicatorul producție totală (construcții montaj și producție industrială) planul pe total Trust pe 9 luni a.c. a fost îndeplinit în proporție de 103,93%.

Desigur pentru a prezenta o imagine veridică a întregii activități desfășurate trebuie analizată și situația sectorului de construcții-montaj. Prin plan a fost prevăzută punerea în funcțiune în 1976 a unui număr de 123 de obiective de investiții. Bilanțul primelor 9 luni din acest an ilustrează faptul că, în această perioadă, au fost puse în funcțiune în avans față de termene un număr de lucrări, printre care importante capacități la Combinatul de produse sodice Ocna-Mureș, la rafinăria „Vega”-Ploiești, parcul de rezervoare la Rafinăria Cimpina, stația „PECO” în București-Ferentari, depozite la Satu-Mare, Baia-Mare, etc. La ele se adaugă alte 14 lucrări și noi capacități executate la termenele prevăzute în grafice.

Alături de aceste realizări trebuie să arătăm că avem și unele rămăneri în urmă la câteva obiective. Departe de a desemna doar un singur „vinovat” cauzele unor asemenea stări de fapt sint multiple. Astfel, unele întârzieri la lucrările efectuate la Combinatul petrochimic Pitești, cu termen de punere în funcțiune în luna iunie a.c. au fost determinate de neprimirea la vreme a documentației complete de execuție. Tot în cadrul aceluiași combinat, la altă capacitate, beneficiarul nu a furnizat AMC-urile necesare pe care le va asigura în trimestrul IV, deși lucrarea a fost prevăzută în plan cu termene de finalizare în luna iunie 1976. De asemenea, la Combinatul chimic Valea Călugărească, lucrarea „terminarea dublării liniilor de evacuare a cenușilor de pirită”, cu termen de punere în funcțiune în luna iunie a.c. nu a fost finalizată până în prezent din lipsa amplasamentului. De ce o atare situație? Pentru că amplasamentul indicat în documentația de execuție este încă ocupat de cenuși care nu au fost evacuate.

În fine, întârzierile în sosirea unor utilaje tehnologice din import, au creat

greutăți mari în respectarea termenelor de punere în funcțiune nu numai la unele lucrări de pe platforma Combinatului de fire și fibre sintetice Săvinești, ci și la unele instalații de la Combinatul chimic din Piatra Neamț.

Desigur, la cele menționate s-au adăugat, în anumite cazuri și unele deficiențe proprii. La lucrările desfășurate la instalația de concentrare a acidului sulfuric de la Combinatul chimic Valea Călugărească de exemplu, nu am reușit să asigurăm din vreme unele materiale antiacide; alte lucrări de la întreprinderea „Danubiana”-București au avut de suferit datorită deficiențelor existente în aprovizionare cu prefabricate din beton. În fine, la un obiectiv de investiții de la rafinăria Cimpina probleme dificile au fost generate de neajunsurile existente în activitatea pe care am desfășurat-o referitor la asigurarea forței de muncă necesare.

Soluții constructive moderne, simple și raționale

LA RECENTA consfătuire de lucru de la C.C. al P.C.R., consacrată activității în domeniul proiectării și construcțiilor industriale, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a evidențiat numeroase și ample acțiuni, noi posibilități de mobilizare a rezervelor importante care există în acest domeniu. După cum a reieșit din întreaga desfășurare a lucrărilor recentei Consfătuiri privind proiectarea și construcția noulor obiective, accentul principal s-a pus pe creșterea eficienței în investiții. În acest sens, consider că trebuie avute permanente în vedere introducerea în proiecte și folosirea pe șantiere într-o măsură sporită a unor noi materiale de construcție cu proprietăți superioare și care permit reduceri ale costurilor de producție. Așa cum reiese din analizele pe care le-am întreprins apare evident — chiar și la o analiză parțială — avantajele certe pe care le oferă, la acoperișuri de pildă, înlocuirea elementelor din beton armat cu învelitori din plăci ondulate de azbociment sau din material plastic. Poate fi menționat faptul că chiar dacă nu luăm în considerare avantajele oferite de reducerea structurilor de rezistență, o asemenea înlocuire se concretizează în economii substanțiale de materiale și manoperă, de circa 50% față de soluțiile clasice.

prinderea într-un singur plan a lucrărilor și resurselor pentru investiții, indiferent de natura investițiilor și de sursa de proveniență a finanțării.

Calitatea și operativitatea informației economice

P. PÎNTEA — În cele ce urmează ne vom exprima unele păreri în legătură cu posibilitatea, dar mai ales cu necesitatea de îmbunătățire a calității informației economice la nivelul factorilor care concurează la realizarea obiectivelor de investiții.

O primă problemă se referă la talonul-situație de plată, folosit, după cum se știe, ca instrument de decontare a valorii lucrărilor de construcții-montaj executate. Dacă în taloanele-situație de plată, trimestriale, anuale și la terminarea lucrărilor valoarea totală a lucrărilor se defalcă pe obiecte de construcții, în cele lunare nu se mai face o asemenea defalcare pe obiecte, lucrările executate fiind trecute numai pe total deviz general. **Ar fi necesar, după părerea noastră, ca și în taloanele-situație de plată lunare să se facă o defalcare a lucrărilor ce se decontează pe obiectele de construcții prevăzute în documentația tehnico-economică a investiției. Acest lucru ar permi-**

te beneficiarului investiției să conducă la zi contabilitatea analitică a investițiilor în curs de execuție pe obiecte și deci să aibă posibilitatea urmării modului în care se realizează, pe structură, planul de investiții.

O a doua problemă se referă la formularistică folosită pentru evidența analitică a investițiilor în curs de execuție, respectiv a cheltuielilor efectuate pentru acestea. Potrivit instrucțiunilor de aplicare a planului de conturi o asemenea evidență analitică trebuie organizată pe obiecte de investiții și surse de finanțare. În acest scop unele întreprinderi folosesc documente cumulative improvizate, al căror conținut diferă de la o unitate la alta și de multe ori nu oferă toate informațiile necesare. Conducerea unei asemenea evidențe poate fi realizată cu ajutorul unui document tipizat aprobat nu de mult de Comisia guvernamentală pentru raționalizarea sistemului de evidență în unitățile socialiste, și anume „Fișa de cont analitic pentru costuri efective pe comandă (obiecte)”, simbol 14-5-29. Ea ar putea să se deschidă pe fiecare obiect de investiții, în cadrul surselor de finanțare folosite, în care cheltuielile să se defalce chiar și pe categorii de lucrări, oferind astfel posibilitatea comparării lor cu documentația de deviz a investiției.

Considerăm necesară, de asemenea, revizuirea desfășurării analitice a unor

conturi la nivelul beneficiarului de investiții, în funcție de unele necesități de urmărire a modului de folosire a mijloacelor alocate pentru investiții. Numai astfel se pot obține informații complete necesare activității de analiză și control.

Mai amintim că pentru creșterea calității informației în procesul realizării investițiilor este necesară și acordarea unei atenții deosebite culegerii acesteia, îndeosebi la nivelul șantierelor. În ce privește operativitatea în transmiterea informației, ar putea fi aduse îmbunătățiri radicale, care de fapt sînt și necesare, prin folosirea metodelor moderne de organizare și prelucrare a datelor. Dispunem astăzi de posibilități sporite de folosire a calculatoarelor electronice, care asigură o prelucrare a datelor. Dacă la nivelul beneficiarilor de investiții se apelează încă prea puțin la calculatoarele electronice pentru urmărirea acestui proces, în schimb la unitățile de construcții, mai ales la cele mari, se apelează tot mai des la astfel de mijloace moderne de prelucrare a datelor. Un exemplu pozitiv, demn de urmat și de alte unități de construcții, îl constituie Trustul de construcții industriale din Cluj-Napoca. Aici calculatorul electronic se folosește nu numai pentru necesități de evidență și gestiuni de materiale, ci și pentru operațiuni de programare și urmărire a procesului de construcții-montaj.

CONCLUZII

Dezbaterea a reliefat unele laturi ale procesului investițional susceptibile de îmbunătățiri, unele probleme care necesită atât o aprofundare teoretică, cât și o mai bună rezolvare pe plan metodologic și practic, participanții făcînd unele propuneri în dorința de a contribui la mai bună pregătire a investițiilor, la execuția calitativ superioară și la termenele planificate a noilor obiective, la creșterea eficienței fondurilor investite. În acest sens, supunem atenției organelor de sinteză și cu putere de decizie din economie, precum și cititorilor revistei, care pot să-și aducă o contribuție creatoare la continuarea dezbaterii, îndeosebi următoarele idei :

1 Stabilirea unor indicatori revăzuți de fundamentare a investițiilor noi, a unor indicatori normativi ai eficienței investițiilor și ierarhizarea lor, precum și reactualizarea duratelor normate de execuție a obiectivelor de investiții în funcție de modificările intervenite în dotarea unităților de construcții-montaj.

2 Perfecționarea modalității actuale de elaborare a studiilor tehnico-economice, de avizare a indicatorilor tehnico-economici și a documentațiilor de execuție ; stabilirea indicatorilor tehnico-economici și a celorlalți indicatori de plan prin S.T.E. și avizarea lor odată cu soluția tehnică ; avizarea proiectului de către un for unificat și cuprinderea într-un singur aviz a tuturor problemelor tehnico-economice ; preluarea activității de

proiectare pentru lucrările ce se execută în antrepriză de către organizațiile de construcții.

3 Constituirea și utilizarea resurselor de finanțare a investițiilor în funcție de natura investițiilor și de particularitățile beneficiarului de investiții (unități economice sau instituții bugetare) ; instituirea unor taxe penalizatoare pentru fondurile de investiții ce se utilizează la realizarea obiectivelor de investiții ale căror termene de intrare în funcțiune au expirat. Termenele de punere în funcțiune să includă și efectuarea lucrărilor de remedieri.

4 Necesitatea unor perfecționări în structura organizatorică, respectiv în legăturile funcționale ale factorilor care concurează la realizarea procesului investițional. Efectuarea aprovizionării tehnico-materiale pentru toate materialele și utilajele de către antreprenorul de bază pe seama fondurilor proprii de producție și a creditelor, scutindu-se de astfel de activități beneficiarul.

5 Creșterea rolului economistului, în general, și al contabilului șef, în special, în luarea deciziei de investiții, în perfecționarea informației economice specifice și în urmărirea eficienței economice a investițiilor după punerea în funcțiune a noilor obiective.

Dezbatere consemnată de
Maria IONIȚA

„SERVICE“-ul, FACTOR AL COMPETITIVITĂȚII EXPORTULUI

— Experiența Centralei industriale de autocamioane și turisme — Brașov și propuneri pentru o rezolvare mai eficientă a dezvoltării acestei activități —

IN ANUL 1975, ponderea mașinilor și utilajelor în exportul total al țării noastre a fost de 25% — cifră care va fi substanțial mărită în actualul cincinal. Un calcul aproximativ arată că la această grupă de produse, circa o pătrime din valoarea exportului o reprezintă valoarea pieselor și subansamblelor; adăugând la aceasta și alte participări ale „service“-ului la capitalul cheltuieli sau încasări, înțelegem mai bine importanța acestuia în activitatea de export.

În cele ce urmează prezentăm câteva probleme ale activității de service, pornind de la experiența Centralei industriale de autocamioane și turisme (C.I.A.T.), de la rezultatele unor studii realizate de compartimentul de marketing al I.C.E. „Auto-Dacia“ Brașov.

EXPORTUL de autovehicule românești, după circa un deceniu de la debut, se realizează în prezent cu parteneri din peste 40 de țări, cărora le livrăm autocamioane, autobasculante, autoutilitate, autobuze, autoturisme Dacia și Arc, autospeciale și remorci, realizate în peste 50 de tipuri de bază și câteva sute de variante constructive.

Exportul anual de circa 40 000 de autovehicule și remorci, în țări foarte diferite din punctul de vedere al condițiilor de circulație și întreținere, a impus perfecționarea permanentă a activității de service, căutarea celor mai adecvate modalități organizatorice, atât în țară cât și la nucleele din exterior. În același timp semnificativitatea acestor cifre pentru noi, exportatorii, este aceea a necesității unei abordări mai științifice a service-ului sub aspect tehnic și organizatoric, la nivelul fiecărui produs sau al întreprinderii.

În prezent, activitatea de service în acest domeniu al exportului românesc cuprinde în principal: acordarea de asistență tehnică partenerului și utilizatorilor finali, în ce privește cunoașterea caracteristicilor produselor, asigurarea unei corecte exploatare și întrețineri a acestora; asigurarea pieselor de schimb (prin depozite proprii sau în consignatie), în cadrul perioadei de garanție și, de regulă, a specialiștilor pentru remedieri; școlarizarea (fie la noi în țară, fie în străinătate) a personalului străin, în probleme de exploatare, difuzarea periodică a unor buletine tehnice cuprinzând modificările constructive și alte informații de la întreprinderile producătoare.

Studiile realizate în cadrul compartimentului nostru de marketing au dus la concluzia că se impune lărgirea conținutului activității de service. Astfel, exportul realizat în câteva țări a avut de suferit deoarece utilizatorii nu au respectat instrucțiunile uzinelor producătoare, survenind defecțiuni datorate nu unor deficiențe constructive, ci insuficienței cunoașterii a echipamentelor

respective. Dacă adăugăm și frecvențele cazuri de descompletări ori avarii în timpul transportului, întâzieri la scoaterea din vamă etc., rezultă oportunitatea organizării controlului la sosirea autovehiculelor în țara de destinație și la punerea lor în funcțiune.

Pe plan mondial, ca urmare a penuriei de materii prime și a creșterii costului manoperei reflectate în mărirea prețului de desfacere (în cele mai multe țări — cu circa 50% în ultimii trei ani), se manifestă tot mai pronunțat tendința de prelungire a duratei de funcționare a vehiculelor. De aici a rezultat o cerere tot mai mare de piese de schimb, precum și preocuparea unor mari firme (din S.U.A. și din Europa de Vest) pentru recondiționarea autovehiculelor și subansamblelor uzate, spre a fi revindute. Departe de a fi o formă minoră de comercializare, această practică se impune tot mai mult, prezentând numeroase avantaje atât pentru furnizori, cât și pentru cumpărător. De pildă, în Anglia, reparația capitală a unui motor de autocamion, în condițiile micilor ateliere de service, costă mai mult decât achiziționarea unui motor recondiționat. În unele țări în curs de dezvoltare pot fi întâlnite firme care confecționează autospeciale sau autovehicule destinate agriculturii, de construcție simplă și în serii mici, folosind o serie de componente (motor, direcție, puncte spate etc.) recondiționate, ceea ce le asigură un grad mare de competitivitate și o fiabilitate corespunzătoare, (de regulă se acordă perioade de

garanție mari, deseori superioare celor stabilite pentru produsele noi).

Tabelul nr. 1 arată ponderea cheltuielilor de reparații, față de cota de amortizare (considerând că autovehiculul se exploatează cinci ani), la autovehiculele de transport marfă, într-una din țările vest-europene.

Faptul că la mașini și utilaje în general, iar la autovehicule în mod deosebit, ponderea cheltuielilor de întreținere și reparații crește (fiind de presupus că se va dubla pînă la finele actualului deceniu) explică de ce utilizatorii finali acordă o mare importanță funcționării autovehiculelor cu întreruperi cât mai rare și cât mai scurte, promptitudinii în executarea acestor lucrări, fiecare zi de staționare diminuând încasările cu 50—100 dolari.

O nouă strategie de service

STUDIILE realizate de noi, pe baza rezultatelor proprii și a tendințelor pe plan mondial, au arătat necesitatea unor schimbări esențiale în strategia service-ului, dintre care o parte au și fost realizate.

În primul rînd se pune problema unei mobilități sporite în selecționarea formelor de service, astfel încît în fiecare zonă geografică, sau chiar pe fiecare piață externă să se aibă în vedere eforturile necesare, comparativ cu rezultatele ce se pot obține în funcție de ansamblul condițiilor specifice de utilizare și reparare a autovehiculelor.

Formele concrete de efectuare a service-ului sînt condiționate de doi factori principali, și anume: (a) practica stabilită pe fiecare piață externă, corelată cu posibilitățile și experiența partenerului (importatorului sau reprezentantului) extern; (b) posibilitățile exportatorului (ca număr de specialiști, înzestrare cu scule și utilaje, mobilitate de deplasare, disponibilități financiare etc.).

Tabelul nr. 1

	Tipul autovehiculului și sarcina utilă								
	Autocamion 15 tone			Autocamion 18 tone			Autotractor 31 tone		
— Rulaj anual (mii kilometri)	75	100	125	5	100	125	75	100	125
— Cheltuieli pentru reparații față de cheltuielile de amortizare anuale (%)	31	42	51	28	42	46	26	34	43
Costul pe tonă transportată *	1.2	1.0	0.83	1.0	0.88	0.80	0.71	0.60	0.55

* În unități convenționale (considerînd autocamionul de 14 tone, cu rulajul anual de 100.000 km = 1).

Analiza concretă, pe o anumită piață externă și pentru un anumit produs, introduce mai mulți parametri, printre care nivelul tehnic al distribuitorilor și densitatea exportului nostru în zona vizată.

În tabelul nr. 2 este prezentată evaluarea comparată a avantajelor pentru exportator pe principalele forme de servicii, efectuată de către un panel de specialiști din centrală și întreprinderea de comerț exterior, folosindu-se notarea de la 1 (minim) la 5 (maxim).

Deoarece în prezent, cu personalul propriu nu executăm decât rar întreaga gamă a serviciilor post-vânzare, majoritatea tehnicienilor aflați în străinătate se ocupă exclusiv de asistență tehnică.

În țările în care s-au organizat centre de servicii cu specialiști români se folosesc dotarea tehnică și spațiile importatorului. Uneori lucrările s-au efectuat cu sprijinul tehnicienilor locali angajați de către partener sau de întreprinderea noastră.

Cu partenerii din țările socialiste se practică, de regulă, sistemul pașal; acesta constă în asumarea obligațiilor de servicii de către importator, care primește în schimb piese de schimb sau fonduri de o valoare fixă, prevăzută în contract. Practic, și sistemul pașal s-a rezumat la perioada de garanție, serviciul ulterior nemaiconstituind o preocupare a întreprinderilor.

Diversificarea permanentă a piețelor pe care se exportă autovehiculele românești, lărgirea exportului cu deosebire în țările în curs de dezvoltare, ca și sporirea gradului de tehnicitate al vehiculelor românești (creșterea ponderii celor dotate cu motoare diesel și a celor cu mare capacitate de transport) pun cu acuitate problema găsirii unor forme și metode de lucru mai eficiente, lărgind gama serviciilor oferite clienților noștri.

Un prim și important pas l-a constituit crearea, în cadrul centralei industriale, a două întreprinderi specializate de asistență tehnică și servicii. Unitățile respective (una pentru autoturisme, iar cealaltă pentru vehicule destinate transportului de mărfuri) sînt organizate și dotate pentru a asigura serviciul atît în țară, la parcul național, cît și peste hotare. Structura organizatorică actuală creează premise, mult mai bune pentru rezolvarea radicală a unor probleme mai grele, pentru înlăturarea unor deficiențe sau dificultăți anterioare.

Tehnicianul de servicii, „omul — cheie“

ROLUL tehnicianului de servicii este extrem de mare, deoarece el asigură continuitatea legăturii cu piața, pe o perioadă care începe practic dinaintea de punerea vehiculelor în funcțiune, sau chiar înainte de contractul de export (în cazul cînd acesta este precedat de teste), continuînd cu perioada de garanție și, apoi, pînă la scoaterea produselor din exploatare. Aria preocupărilor sale nu se rezumă la asigurarea funcționării utilajului, ci vizează și organizarea de acțiuni promoționale, analiza comportării vehiculelor în condițiile specifice de exploatare și furnizarea de informații pentru adaptarea echipamentelor la condițiile respective, analiza con-

curenței din punctul de vedere al problemelor tehnice, menținerea bunelor relații cu partenerii, a prestigiului firmei exportatoare etc. De aceea tehnicianul respectiv trebuie să aibă o pregătire specială, un orizont suficient de larg, mult tact, capacitatea de a analiza și de a lua decizii cu operativitate etc.

Întreprinderea noastră, în colaborare cu specialiștii laboratorului de psihologie din Brașov al Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor, au realizat un program de selecție și pregătire a tehnicianului de servicii: sîntem acum pe cale să-l finalizăm, pornind de la profesiograma acestei complexe activități care, păstrînd proporțiile, îi pune pe angajații noștri să acționeze uneori ca economiști, instructori, reprezentanți ai nivelului tehnic al uzinelor în care lucrează.

Pregătirea se desfășoară timp de 6 luni, cu scoatere din producție. Programul (pe grupe specializate după criteriul zonelor geografice) cuprinde aprofundarea problemelor tehnice, a construcției și funcționării utilajelor, realizarea practică a reparațiilor cu utilaje minime, cunoașterea multilaterală a zonei geografice respective etc., precum și un curs intensiv de limbi străine. Pentru „serviciul”-ul extern sînt selecționați — după criteriul rezultatelor obținute în pregătire — numai 50% dintre tehnicienii școlarizați, ceilalți urmînd a fi utilizați în țară. La fiecare doi ani se face reciclarea tehnicienilor (prin cursuri cu durata de o lună), cu acest prilej realizîndu-se și un schimb de experiență privind problemele deosebite întîlnite în activitatea prestată în exterior și modul cum au fost rezolvate.

Acest sistem de selecție și pregătire ar putea părea prea complicat și costisitor, dar trebuie luat în considerare faptul că adeseori, nivelul prețului de export și chiar realizarea unei tranzacții depind de activitatea tehnicianului de probe și de servicii.

Piese de schimb

INDEPENDENT de metoda de servicii folosită, problema principală o constituie asigurarea pieselor de schimb, care presupune: fabricarea lor în cantități satisfăcătoare și după o specificație cit

bricarea lor în loturi cît mai apropiate de seria economică.

Considerăm că în prezent, cheltuielile întreprinderii pentru fabricarea pieselor de schimb nu sînt integral reflectate în raportările asupra producției realizate (opinie confirmată și de cadre cu experiență din conducerea unor mari întreprinderi de diverse profile, care au participat la un simpozion al filialei AROMAR-Brașov pe tema serviciului). Uzinele noastre, cu producție automatizată, au un flux tehnologic bine stabilit și o organizare corespunzătoare realizării produsului finit. Cînd se fabrică piese de schimb, fluxul normal este perturbat, sînt necesare eforturi suplimentare, anumite utilaje nu mai pot produce la aceiași parametri (căci, evident, consumul de piese — pe categorii — este diferit); toate aceste dereglări, care se pot măsura în cheltuieli suplimentare și diminuarea producției unor utilaje și secții întregi, nu sînt reflectate în cifrele de raportare a rezultatelor muncii. Uneori, întreprinderile producătoare sînt tentate să amîne producerea de piese de schimb, concentrîndu-și atenția asupra fabricației produsului complet.

Soluția — am îndrăzni să spunem, chiar singura soluție — ar fi eliminarea acestor efecte nefavorabile asupra rezultatelor, prin aplicarea unor coeficienți care să compenseze eforturile reale depuse pentru fabricarea pieselor de schimb.

În cazul autovehiculelor, ar trebui ca la producția marfă și la producția globală, piesele de schimb să se înregistreze cu un coeficient mai mare decît în prezent.

În ce privește calitatea pieselor și subansamblelor, este știut că și în condițiile unei tehnologii de vîrf, cu personal de maximă calificare, calitatea pieselor realizate nu este perfect uniformă, toleranțele fiind dispuse pe o plajă conform legii lui Gauss. Firme exportatoare de prestigiu din străinătate folosesc sortarea pieselor, în funcție de solicitările la care urmează a fi supuse produsele, în cursul funcționării lor. Este necesar totodată, și aceasta este valabilă în toate cazurile de construcții de mașini sau utilaje, să se acorde o mare atenție re proiectării construcției și tehnologiei reperelor cu fiabilitate mai mică, avînd drept obiectiv cheltuieli minime totale (de fabricație și exploatare), și nu numai cele de fabricație. Pentru aceasta este necesară

Tabelul nr. 2

Metoda de servicii	Eforturi				Rezultate				
	Organiza-torice	Financiare			Durata de pro-gătire	Teh-nice-func-tionale	Intro-ducere noi produse	Promo-vare	Finan-ciare
		Per-sonal	Vehi-cule depla-sare	Ate-liere					
Pașal	3	5	5	5	3	1	1	1	
Rețea proprie, pentru asistență tehnică	3	3	3	4	1	2	1	2	
idem, pentru servicii	1	1	1	1	3	5	3	1	
Prin distribuitori sau reprezentanți	4	4	4	5	4	2	2	3	
Cooperare cu rețea existentă	2	4	3	5	3	5	5	5	

mai aproape de consumul real: organizarea unei rețele de distribuție și de depozite, care să acopere aria geografică pe care se întinde exportul.

Un important pas înainte, în cadrul C.I.A.T., s-a realizat prin constituirea unui depozit național de piese de schimb, care să preia neuniformitățile cererii de piese, spre a permite fa-

o bună coordonare și valorificare a activității depuse pe linie de fiabilitate. În cadrul Institutului de cercetări și protecții, la uzinele producătoare și la întreprinderea de „servicii“.

ing. Ionel FLORESCU
șef serviciu Marketing
I.C.E. „Auto-Dacia” — Brașov

CONTROLUL FINANCIAR ÎN CONTEXTUL PERFECTIONĂRII CONTROLULUI OBȘTESC

UNA DIN DIRECTIILE în care partidul va acționa pentru înfăptuirea societății socialiste multilateral dezvoltate, o constituie perfecționarea în continuare a conducerii și organizării activității economice și sociale în scopul utilizării cât mai eficiente a tuturor resurselor materiale și umane, al eliminării oricărei forme de risipă, al concentrării eforturilor poporului în direcțiile hotărâtoare ale progresului material și spiritual, al unirii și coordonării raționale, cu maximum de randament a forțelor societății pentru înfăptuirea neabătută a Programului partidului.

O latură importantă a conducerii științifice, a activității economice și sociale, a întregii vieți publice, strâns legată de dezvoltarea democrației socialiste, este organizarea corespunzătoare a controlului la toate nivelurile și în toate compartimentele. Societatea trebuie să cunoască în orice moment cum sînt gospodărite mijloacele materiale și financiare de care dispune, cum își îndeplinesc sarcinile colectivele de oameni ai muncii, cadrele de conducere, cum sînt realizate hotărârile de partid și aplicate legile țării în toate sectoarele de activitate. Documentele de partid au subliniat necesitatea ca acest control să fie exercitat în mod unitar și pe baza unor criterii precise, în așa fel încît să crească răspunderea tuturor organismelor economico-sociale în îndeplinirea hotărârilor partidului și a legilor țării.

Acțiuni convergente pentru creșterea eficienței economice

CONTROLUL FINANCIAR trebuie să contribuie mai din plin la buna folosire a tuturor mijloacelor de care dispune societatea, la conducerea unitară, planificată, cât mai eficientă a activității economico-sociale. Întărirea controlului financiar pe toate treptele organizatorice este de natură să prevină angajarea unor fonduri fără justificare economică, imobilizarea unor mijloace economice, să asigure obținerea unei eficiențe maxime în folosirea resurse-

lor materiale și financiare ale societății.

În condițiile dezvoltării în ritm înalt a tuturor ramurilor economiei naționale, ale diversificării și complexității crescînde a proceselor economice și sociale, în fața controlului financiar stau sarcini deosebite, întrucît el trebuie să se exercite asupra unui număr de unități și a unui volum de mijloace materiale și bănești din ce în ce mai mare, cu aspecte și probleme deosebit de diverse. Iată de ce în această etapă se ridică, ca o necesitate, problema de a analiza și determina noi căi și metode prin care controlul financiar din economie să acționeze mai energic și mai operativ.

Avînd în vedere cerințele majore ale conducerii și organizării științifice a societății, precum și actualele norme unitare de structură, considerăm că nu se poate pune problema extinderii aparatului de control financiar și nici a restrîngerii obiectivelor, a atribuțiilor de control; ceea ce se impune este ca activitatea controlului financiar să capete noi valențe, să-și diversifice tehnicile, procedeele și metodele de acționare de așa manieră încît să corespundă în cel mai înalt grad răspunderilor conferite de lege.

În acest context, activitatea organelor specializate de control financiar trebuie să se integreze în mod nemijlocit, să se împletească organic cu aceea a formelor instituționalizate de control ale oamenilor muncii și anume cu a consiliilor de control muncitoresc al activității economice și sociale din întreprinderi, cu activitatea ce se desfășoară în unitățile economice cu prilejul pregătirii și aplicării măsurilor hotărîte de adunările generale ale oamenilor muncii, cu controlul obștesc exercitat potrivit legii.

Această integrare, care presupune o conlucrare permanentă, în toate fazele de planificare, pregătire, desfășurare și valorificare a constatărilor controlului trebuie înțeleasă nu ca un scop în sine, ci ca o acțiune convergentă a tuturor factorilor, care urmărește în final gospodărirea rațională a mijloacelor materiale și bănești, creșterea eficienței în toate domeniile de activitate, apărarea fermă a avutului obștesc.

Pentru realizarea acestui deziderat considerăm necesar ca activitatea să

se canalizeze pe două mari laturi și anume pe de o parte în direcția perfecționării metodologiei organelor specializate de control financiar, a modalităților de acționare în comun a acestora cu cele de control al oamenilor muncii, iar pe de altă parte în direcția lărgirii bazei de masă a controlului, atragerii oamenilor muncii în această activitate, perfecționării autocontrolului, precum și a controlului propriu al unităților socialiste.

Din acest punct de vedere părerea noastră este că **planurile de control trimestriale ale organelor specializate de control financiar pot fi corelate cu programele de lucru ale consiliilor de control muncitoresc din unități**; așa, spre exemplu, acțiunile de control cu caracter economic financiar al organelor de inspecție ale Ministerului Finanelor se pot corela cu controalele ale consiliilor de control muncitoresc pe teme privind realizarea indicatorilor planului de producție, folosirea capacităților, calității produselor și respectării tehnologiilor de fabricație etc.

Educarea producătorilor în spiritul respectării legalității socialiste

O IMPORTANTĂ DEOSEBITĂ prezintă etapa efectuării propriu-zise a controlului. În această perioadă, cerința este ca organele de control financiar să conlucreze efectiv cu membrii consiliilor de control muncitoresc al activității economice și sociale, cadre cu experiență îndelungată în producție, cunoscători ai realităților din unitățile în cauză, să acționeze în comun pentru determinarea adevăratelor stări de lucruri în legătură cu activitățile verificate; pe această bază urmează să se fundamenteze constatările, să se stabilească în mod cât mai precis neajunsurile, precum și cauzele care au contribuit la existența acestora.

Activitatea organelor de control pentru stabilirea neajunsurilor și abaterilor, precum și a celor vinovați de producerea lor trebuie să fie însoțită de o preocupare susținută în direcția educă-

rii oamenilor muncii, popularizării în fața acestora a legilor statului, a obligațiilor și răspunderilor fiecăruia la locul de muncă, a necesității obiective de participare conștientă la apărarea atât a intereselor colectivului din unitate, cât și a intereselor generale ale statului, ale societății socialiste.

Este necesar să se acționeze mai intens în această direcție, deoarece unele organe de control financiar desfășoară o activitate de birou, se pierd în hîrtii și analiza documentelor, fără a îmbina armonios analiza actelor cu controlul faptic, viu; trebuie înțeles că controlul constituie un act politic, ceea ce impune ca activitatea lui să se sprijine, să se împletească cu controlul pe care masele de oameni ai muncii, prin formele instituționalizate, îl efectuează asupra modului cum sînt administrate bunurile obștești.

Esențial în munca de control, într-un anumit sens rațiunea de a fi a acestei activități, o constituie măsurile ce se iau ca urmare a controlului, soluțiile și propunerile pe care organele de control le fac în vederea remedierii neajunsurilor constatate, pentru tragerea la răspundere a celor vinovați, precum și pentru prevenirea în viitor a unor abateri asemănătoare.

În această etapă este necesar ca organele de control financiar, acționînd ferm și exigent în spiritul legilor statului, să folosească cu mai multă atenție, grijă și sollicitudine, părerile și sugestiile membrilor consiliilor de control muncitoresc din unități, pornind de la considerentul major că experiența acestora și cunoașterea profundă a realităților din unități, precum și nivelul pregătirii lor politice și profesionale sînt factori de seamă în jalonarea măsurilor ce urmează a fi luate și propuse pentru intrarea în legalitate acolo unde este cazul și stabilirea răspunderilor, precum și a măsurilor ce se impun pentru realizarea integrală a sarcinilor din planul național unic de dezvoltare economică și socială ce revin unității respective. În același timp, membrii consiliilor de control muncitoresc al activității economice și sociale au posibilitatea de a cunoaște mai în-deaproape formele și metodele specifice muncii de control financiar, să poată acționa direct și eficient pentru stabilirea propunerilor de măsuri pentru îmbunătățirea activității economice și sociale a unității.

Înțelegerea sensului profund al eficienței muncii de control exercitat atât de organele de control financiar, cât și de alte organe este legată de măsurile luate și propuse pentru remedierea și prevenirea neajunsurilor și stabilirea răspunderilor în situația cînd avutul obștesc a fost păgubit. În etapa actuală, însă, pe lingă această latură, ce se cere în continuare dezvoltată și accentuată, se impune deopotrivă a fi întărită și latura de sprijin și îndrumare a unităților socialiste, a conducerii acestora pentru realizarea integrală și cu eficiență sporită a indicatorilor economici și financiari ai planului, în gospodărirea și utilizarea economicoasă a fondurilor, sprijin care trebuie concretizat în

soluții și propuneri operative, aplicabile de regulă în timpul controlului, la unitatea verificată, precum și la altele cu care are relații economice etc.

După părerea noastră, organele de control financiar ar trebui să contribuie în mai mare măsură la pregătirea materialelor ce se supun dezbaterii, în așa fel încît aceste materiale să oglindească problemele majore ale modului de aplicare a legilor statului referitoare la gospodărirea mijloacelor materiale și financiare, de apărare a avutului obștesc, precum și măsurile ce se impun pentru prevenirea abaterilor în viitor. Contribuția organelor de control trebuie să sporească și cu prilejul dezbaterilor propriu-zise din adunările generale.

Aceeași preocupare se cuvine a fi manifestată și din partea conducerilor unităților, a consiliilor oamenilor muncii ca, atât în materialele, cât și în dezbaterile adunărilor generale să includă în mod corespunzător și aspectele reliefate de organele de control financiar, de către consiliile de control muncitoresc al activității economice și sociale și totodată și măsurile propuse de aceste organe. În acest mod se încorporează în mod organic în controlul exercitat de adunarea generală și munca depusă de organele de control specializate, se asigură o acționare unitară și eficientă pentru gospodărirea patrimoniului încredințat de societate.

Întărirea controlului obștesc al maselor

UNA DIN DIRECȚIILE de acțiune pentru asigurarea conducerii științifice a societății o constituie întărirea controlului obștesc al maselor populare, consultarea largă a colectivelor de muncă din toate domeniile, perfecționarea continuă a cadrului de participare a maselor la elaborarea și adoptarea hotărîrilor.

Exercitat în condițiile legii, controlul obștesc contribuie la combaterea manifestărilor de neglijență, nepăsare și lipsă de răspundere față de interesele populației și de păstrare a avutului obștesc, la respectarea legalității socialiste. Avînd în vedere și faptul că deficiențele constatate de echipele de control obștesc trebuie analizate de conducerile unităților socialiste în vederea stabilirii măsurilor pentru înlăturarea lor, apare necesitatea ca, în mod organizat, organele de control financiar să cunoască și să asigure mai operativ și eficient valorificarea acestor constatări.

Spre exemplu, revizorii de gestiune din unitățile comerciale în care activează și echipele de control obștesc, trebuie să colaboreze permanent cu acestea, să le cunoască și să țină o legătură strînsă în ceea ce privește perioadele la care se efectuează controlul, deficiențele constatate, urmînd ca, de comun acord, să determine măsurile

ce trebuie aplicate pentru înlăturarea și prevenirea neajunsurilor. Revizorii de gestiune pot și trebuie să cunoască cum conducerile unităților au analizat deficiențele constatate de echipele de control obștesc și măsurile luate de către acestea. La întreprinderi industriale, unități de prestații de servicii și la instituții, organele de control financiar intern fie de la forul tutelar fie din unitatea de control obștesc, să le folosească în fundamentarea constatărilor referitoare la efectuarea controlului gestionar de fond, acordînd totodată sprijin acestor echipe în ceea ce privește modalitățile de acționare, de exercitare a controlului și de stabilire a răspunderilor pentru abaterile constatate.

Desigur, căile și metodele, formele concrete de colaborare, întrajutorare, efectuare în comun a verificărilor și valorificarea exigentă a constatărilor controlului exercitat de organele specializate de control financiar și de cele ale formelor instituționalizate de control al maselor pot fi și mai diverse și multiple. Esențial este, după părerea noastră, ca toți factorii — organe de control, conduceri de unități, oameni ai muncii — să acționeze unitar și convergent în scopul formării unui front comun al unei opinii largi, generale pentru luarea tuturor măsurilor care să asigure atât depistarea abaterilor, cât și tragerea la răspundere a celor vinovați și prevenirea lor în viitor. De asemenea, important este ca, pornind de la realitățile din unități, de la concluziile și aspectele ce se desprind din activitatea organelor de control să se perfecționeze în continuare metodologia lor de verificare.

Totodată, ne exprimăm părerea că, în contextul preocupărilor de îmbunătățire și adaptare a reglementărilor în vigoare referitoare la creșterea rolului maselor în conducerea științifică a societății, să se pună un mai mare accent pe **organizarea și exercitarea autocontrolului** ce trebuie efectuat de fiecare persoană încadrată în muncă, simultan cu execuția lucrărilor sau operațiilor încredințate, pentru ca fiecare om al muncii să se convingă dacă a respectat normele legale și normativele de lucru în realizarea sarcinilor de serviciu, pentru a putea să intervină imediat în corectarea eventualelor erori și în prevenirea lor în viitor.

În etapa următoare este necesar să se pună în aplicare cu toată exigența și fermitatea indicațiile conducerii partidului potrivit cărora ministerele, centralele și întreprinderile au sarcina de a acționa în continuare pentru întărirea ordinii și disciplinei în gospodărirea fondurilor, pentru înlăturarea oricăror forme de risipă, pentru folosirea cu eficiență maximă a resurselor financiare, iar organele de control financiar-bancar de a interveni operativ și energic pentru prevenirea și lichidarea deficiențelor, în scopul utilizării cât mai judicioase a mijloacelor circulante și a fondurilor de investiții, a fondurilor valutare, pentru încadrarea riguroasă a activității economice în disciplina financiară și de plan.

drd. Ștefan CRĂCIUN

Ecouri la dezbaterile R.E.: „Zonarea turistică”

DEZVOLTAREA PRIORITARĂ A TURISMULUI MONTAN

EXISTĂ în prezent mai multe propuneri de zonare turistică, ce se pot încadra, după părerea mea, în două orientări principale.

Prima: **delimitarea de zone turistice în jurul unor centre sau al unor artere de interes turistic**, prin turism înțelegându-se dispersarea și revenirea din și la aceste centre sau artere. Această orientare prezintă două mari dezavantaje: zonele constituite au limite foarte arbitrare, iar sistematizarea unei asemenea zone turistice asigură cel mult trasee în circuit, în jurul unor centre, dar nu poate rezolva problema traseelor de traversare a unor zone naturale, care ar asigura o eficiență turistică maximă, prin evitarea repetării drumului de acces.

A doua: **conturarea de zone turistice între artere principale de circulație, incluzând zone naturale de o relativă uniformitate și reprezentând, în general, o individualitate din punct de vedere geografic și turistic**. Datorită delimitării lor de drumuri principale de acces, acestea permit o sistematizare completă a unei zone naturale, dând posibilitatea dezvoltării armonioase a întregii rețele de mijloace de deplasare și cazare turistică.

Varianta pe care o propunem aparține acestei ultime orientări. Premisele teoretice ale acestei zonări, izvorite din principiul optimizării contactelor dintre om și peisaj, sînt următoarele:

1. Zonarea turistică trebuie concepută și realizată ca un **instrument fundamental al sistematizării turistice**.

2. Sistematizarea turistică o vedem ca o **sistematizare a fluxului turistic**, prin realizarea unei scheme-rețele de variate mijloace de deplasare în jurul unor zone de amplasamente de cazare, care să se suprapună cât mai perfect peste potențialul recreativ al unei zone.

3. Zonarea turistică să contureze anumite **ansambluri geografico-turistice sau mari zone turistice**, între căile principale de acces și centre de emisie turistică, realizînd astfel un inel periferic de acces, în interiorul căruia să se poată dezvolta armonios acel canavas de dotări turistice — baze de cazare și rețea de drumuri, poteci, mijloace cu cablu, permițînd astfel și o **dirijare conștientă a fluxului turistic**.

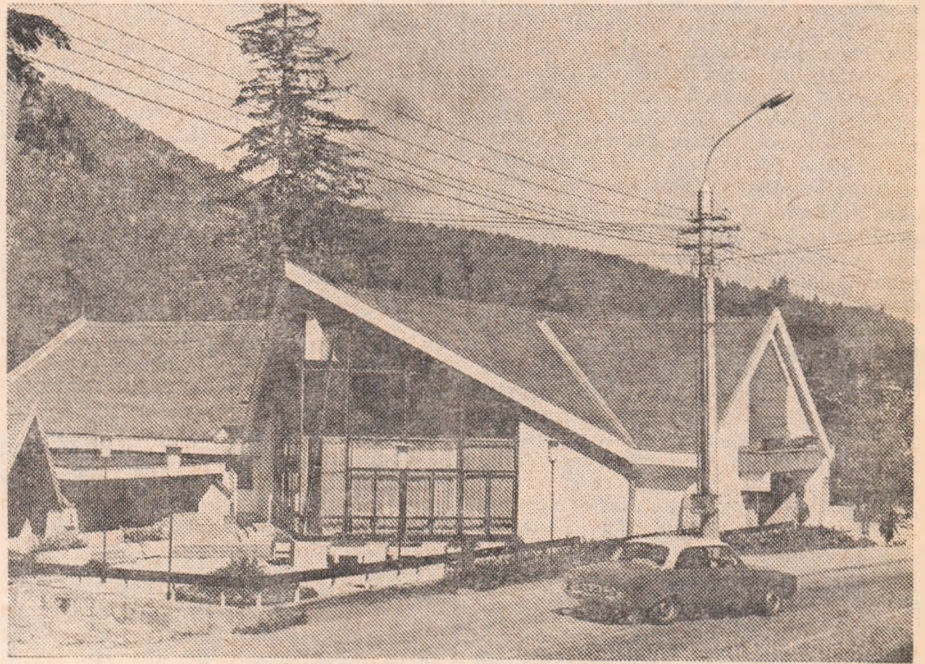
4. Zonarea turistică să țină seama de **specificul peisajului românesc**. Peisajul lanțului munților Alpi, luat adeseori ca model în dezvoltarea turismului, prezintă anumite caracteristici. Altitudinile mari și peisajul tipic alpin, cu ghețari și stîncării imense, cu un relief general foarte frămîntat, fac aproape imposibilă traversarea masivelor muntoase de către turiștii obișnuiți. În ce privește văile largi, glaciare, prin echilibrul pe care îl realizează în dinamismul peisajului și prin volumul spațial structurat mare, ele dețin un apreciabil potențial recreativ. În acele zone turismul s-a dezvoltat ca turism de sejur, de stațiune, adaptat cu predilecție turismului de iarnă. Pe lângă avantajele pe care le prezintă stațiunile din lanțul alpin, ele prezintă și un mare dezavantaj: mențin caracterul de urbanizare, de sedentarism și aglomera-re.

Specificul peisajului nostru carpatin este însă sensibil diferit: munții în general mai domoli, în mare parte împăduriti pînă sus, cu un pitoresc aparte, oferă po-

sibilitatea traversării lor ușoare, deci a dezvoltării turismului de potecă, formă din ce în ce mai căutată datorită caracterului său de izolare și liniște, complexității și varietății peisajelor străbătute, ca și condițiilor ce le oferă pentru practicarea unui sport fără solicitare fizică excesivă.

5. În consecință, consider că turismul de munte va trebui să ocupe un loc prioritar în dezvoltarea viitoare a turismului românesc. Extinzîndu-se în două sezoane — vara și iarna, eficiența lui economică poate fi mai mare decît, de exemplu, cea a litoralului.

6. Conturarea unor zone sau subzone turistice să nu pornească de la dotările existente și dezvoltarea turistică actuală, în general reduse și inexistente în unele zone cu mare potențial turistic natural;

Imagine din Tușnad

totodată, să se aibă în vedere și modificările ce vor interveni în peisajele montane, în special ca urmare a creării în viitor a numeroase acumulări de apă.

7. În sistematizarea turistică, accentul să fie pus nu numai pe valoarea unor obiective turistice, ci și pe cea a traseelor turistice. Elementul de fond al acestora, mulțimea peisajelor străbătute pentru a se ajunge la un obiectiv contează foarte mult în valoarea lor turistico-recreativă.

Cunoașterea potențialului turistico-recreativ al tuturor zonelor este o măsură ce se impune în primă urgență, pentru a se putea aborda sistematizarea turistică de ansamblu și pe zone turistice. Studiile vor trebui să rezolve două aspecte principale: **identificarea tuturor obiectivelor turistice de importanță cultural — istorică, etnică, folclorică etc. (problemă relativ simplă, existînd suficient material documentar) și cartarea peisagistică a întregii suprafețe a zonei, indispensabilă unei bune sistematizări turistice, dacă se urmărește**

principiul optimizării contactelor între om și peisaj.

Institutul de cercetări și amenajări silvice Timișoara dispune în prezent de o metodă originală de cartare peisagistică, concepută într-o manieră modernă, bazată pe informatică, eliminînd în mare măsură subiectivismul și relativitatea aprecierilor estetice. Metoda a fost aplicată cu bune rezultate în „Studiul de sistematizare a masivului Bucegi”, care poate fi apreciat ca model de sistematizare turistică. Studiile speciale pentru determinarea potențialului turistic al zonelor montane, bazate pe cartarea peisagistică a zonei, vor putea oferi elemente sintetice necesare pentru stabilirea încărcării cu vizitatori a fiecărei zone, precum și alte elemente sintetice pe baza cărora să se stabilească prioritățile.

În această privință trebuie urmărit un principiu fundamental: **acordarea de prioritate în amenajare acelor subzone care, cu investiții minime, pot asigura o eficiență generală maximă.**

Ne îngăduim, în incheiere, să sugerăm câteva criterii pentru stabilirea acestor priorități. Preocupări ale altor secțiuni care au vizat amenajarea unor zone naturale cu caracter tipic polifuncțional și care au ținut seama de funcțiunea turistică viitoare a acelor zone, de implicațiile acestei funcțiuni, au dus la conturarea oficială a unei rețele de 13 parcuri naționale și la schitarea unei rețele de 12 parcuri naturale, care înglobează în cea mai mare parte originalitățile peisajului românesc;

este firesc ca zonele care includ aceste suprafețe să fie considerate ca prioritare.

Apreciem că o prioritate absolută trebuie acordată unor zone ca magistrala turistică transcarpatină, care este realizată în cea mai mare parte, urmînd a fi definitivă și modernizată integral în viitorii ani. Pentru turiștii străini care vor străbate cei peste 400 km ai magistralei transcarpatine din munții de sud, vizitînd 6 parcuri naționale, după care vor trece prin Capitală, vor gusta ineditul sublim din estul țării, Delta Dunării, vor avea un emoționant contact cu mărturiile trecutului nostru istoric în pădurea de mănăstiri din nord și apoi, prin „țara descălecătorilor”, vor cobori în „țara de piatră” din vest, mesajul acestor puncte cardinale ale existenței și ființei noastre va fi, fără îndoială, de neuitat.

ing. Zeno OARCEA

Institutul de cercetări și amenajări silvice Timișoara

R. E. militează pentru extinderea analizei valorii

● În spiritul revoluției tehnico-științifice : linia nouă de GÎNDIRE FUNCȚIONALĂ ● Un INSTRUMENT tehnic și economic de stimulare a creativității și eficienței ● O nouă VIZIUNE în creație : produsul definit ca ansamblu de utilități ● O nouă MOTIVARE a costurilor, care elimină orice funcțiuni sau consumuri inutile ● De la principii, la METODOLOGIA CONCRETĂ DE LUCRU

PENTRU O REVOLUȚIE ÎN GÎNDIREA ȘI CREAȚIA TEHNICĂ

ESTE BINECUNOSCUT că sporirea eficienței economice a producției materiale depinde în primul rînd de calitatea concepției produselor și numai în al doilea rînd de condițiile în care acestea sînt executate. Prioritatea economică a FAZEI DE CONCEPȚIE decurge din faptul că ea poate fi motor sau frînă pentru deplina utilizare a posibilităților oferite de stadiul dezvoltării forțelor de producție și de revoluția tehnico-științifică.

Se simte, deci, nevoia unui instrument în același timp tehnic și economic care, printr-o metodologie adecvată, să-i ajute pe PROIECTANȚI, orientîndu-i spre soluțiile de maximă eficiență economică. Mai mult decît atît, se simte nevoia nu numai a unei metodologii, ci în primul rînd a conturării mai precise a liniei de gîndire pe care trebuie să o urmeze proiectarea produselor, pornind de la recunoașterea primatului economicului asupra tehnicii și de la identificarea și cuantificarea obiectivelor economico-sociale cărora trebuie să le răspundă orice proces de producție materială.

Avînd în vedere această necesitate, care se accentuează pe măsura dezvoltării forțelor de producție, în ultimii 15—20 de ani atenția conducătorilor și specialiștilor din producția materială a fost și continuă să fie atrasă cu putere spre metoda denumită „analiza valorii” — sau, mai corect spus, spre metodele mai mult sau mai puțin diferite între ele, cunoscute în prezent sub denumirea generică de analiză a valorii.

Aceste metode au ca trăsătură comună aplicarea „gîndirii funcționale” în crearea și proiectarea produselor noi, sau modernizarea celor existente; în același timp ele prezintă substanțiale diferențieri de conținut, datorate în principal deosebirilor existente de la o țară la alta, în ce privește baza economică și tehnico-materială a producției.

Nici în țara noastră, aflată într-un intens proces de dezvoltare, nu a putut fi neglijată problema calității concepției produselor și a căilor care pot conduce la îmbunătățirea continuă a acesteia, printre care și analiza valorii. Experimentările efectuate în diferite unități economice românești, mai ales în ultimii 5 ani, au condus la astfel de rezultate încît, în ultimul timp, apar din ce în ce mai stăruitor și din diferite surse chemări pentru lărgirea ariei aplicative a metodei. Este suficient să menționăm că în majoritatea cazurilor, aplicarea analizei valorii a condus la reduceri

ale prețului de cost și ale cheltuielilor materiale cu peste 25% (în unele cazuri depășind 60%), în paralel cu substanțiale îmbunătățiri calitative ale produselor analizate.

Lărgirea aplicării metodei, trecerea de la experimentări la o practică mai mult sau mai puțin generalizată sau chiar la măsuri cu caracter normativ, cum propun unii, ridică însă o problemă de fond, pe care ne propunem să o expunem aici și care, credem noi, trebuie rezolvată înainte de a întreprinde acțiuni la scara economiei.

Vom începe printr-o scurtă trecere în revistă a conținutului „analizei valorii” în forma sa „tradițională” și a diferențierilor apărute pe parcurs, îndeosebi în țările socialiste.

Pornind de la ideea că un produs este cumpărat pentru că el „face” ceva care corespunde unei necesități a cumpărătorului, s-a denumit această proprietate a sa „funcție de bază”. Pentru ca funcția de bază să fie îndeplinită, trebuie adăugate produsului o serie de funcții secundare, care nu prezintă interes decît în cazul cînd contribuie la îndeplinirea normală a funcției de bază. Se afirmă că în general, numai 20% din costurile de fabricație sînt provocate de funcția de bază, iar 80% de funcțiile secundare.

Făcînd abstracție de diferențierea funcțiilor în două categorii și evaluarea generalizată a ponderii lor în costuri, conceptul de „funcție” este capabil să deschidă orizonturi noi.

In această nouă viziune, produsul este definit nu ca un ansamblu de părți materiale, ci ca un ansamblu de utilități. Apare, astfel, o nouă motivare a costurilor, nu în raport cu un corp material, ci în raport cu serviciile pe care le obțin beneficiarii, consumatorii. Privind un produs ca un corp fizic, costul său poate părea justificat dacă analizăm complexitatea sa constructivă și materialele din care este confecționat — și poate apare complet nejustificat, dacă îl privim ca o sumă de utilități.

Această linie de „gîndire funcțională”, cu toate imperfecțiunile sale teoretice și metodologice de conținut, este suficientă pentru a explica rezultatele obținute prin aplicarea analizei valorii.

În paralel cu analiza sau gîndirea funcțională, mai există și alte principii sau linii directoare ale analizei valorii, enunțate în diverse lucrări de specialitate; ele însă, după părerea noastră, nu prezintă un interes deosebit. Astfel, unii enunță drept principii ale analizei valorii reguli generale sau de comportament, care au deve-

nit azi „locuri comune” ale științei conducerii și care nu pot constitui în nici un caz un suport specific pentru această metodă, ca : „principiul comunicațiilor eficiente în interiorul întreprinderii și cu mediul exterior”, „principiul responsabilității”, „principiul obiectivității în evaluarea soluțiilor” etc.

Dacă trecem de la principii, la metodologia concretă de lucru, constatăm o situație mai mult decît surprinzătoare. În mod normal, o metodă de cercetare îndreptată spre un anumit obiectiv trebuie axată pe o anumită schemă logică de desfășurare a fazelor care compun planul său operațional și pe o anumită metodologie de executare a acestor faze. În cazul analizei valorii nu există, însă, nici o metodologie consacrată și specifică.

Nu putem trece sub tăcere și un alt grup de metode care, deși nu s-au proprii analizei valorii, sînt totuși considerate de unii ca formînd însuși fondul său metodologic. Acestea sînt metodele de stimulare și conducere a procesului creativ, folosind dinamica de grup : brainstormingul și synectica. Nu contestăm utilitatea acestora în calitate de metode auxiliare, la care s-ar mai putea adăuga metodele matematice, cercetarea operațională, calculul ingineresc, metodele de studiu al necesităților sociale și altele. Credem însă că trebuie făcută o netă deosebire între fondul metodologic propriu al analizei valorii și metodele ajutătoare de uz general, evitînd absolutizarea uneia sau alteleia dintre acestea.

Ajungem la concluzia că din punct de vedere practic aplicativ, analiza valorii nu este încă deplin finisată, nu are încă un conținut metodologic deplin unitar și, în consecință, ea este supusă la interpretări diferite și chiar la importante deformări — ce pot fi înfățișate frecvent în multe lucrări de specialitate și pe care spațiul nu ne permite să le cităm aici. Se înțelege că în aceste condiții, linia de gîndire funcțională, fertilă în posibilități, nu poate fi pusă integral în valoare.

Economia politică marxistă dă noțiunilor de valoare, valoare de întrebuintare, valoare de schimb, un conținut științific deosebit de economia politică burgheză. Acest lucru are o importanță capitală, fiind o reflectare a bazei economice, a relațiilor de producție, care orientează întreaga producție materială spre un anumit obiectiv final și orice metodă de conducere a producției, printre care și analiza valorii, trebuie să capete un astfel de conținut încît să tindă spre realizarea obiectivului respectiv, altul

EXPERIENȚE ÎN ACTUALITATE ECONOMII PRIN RECONCEPEREA UNUI PRODUS

în socialism decît în capitalism. Din aceste considerente, în Republica Democrată Germană metoda este denumită „Gebrauchswert-Kosten Analyse“ (analiza, valoare de întrebuințare-costuri), iar în Republica Populară Ungară au fost propuse diferite denumiri, ca „analiza nivelului de randament“ sau „analiza valorii tehnico-economice“.

Ca rezultat al eforturilor depuse au apărut criterii și procedee de lucru noi, mai perfecționate, mai eficiente, iar rezultatele obținute au fost din ce în ce mai bune. Cu toate acestea, deși avem orientări mult mai precise și mai științifice, dezvoltarea și perfecționarea metodei deschid în continuare un câmp larg de acțiune.

Ni se pare semnificativă inițiativa specialiștilor polonezi de a convoca la sfîrșitul anului 1973, la Gdansk, o conferință internațională avînd ca obiectiv inventarierea și discutarea critică a procedeele practice de lucru ale analizei valorii, utilizate în diferite țări și întreprinderi industriale.

Cercetări și experimentări similare celor efectuate în alte țări socialiste au fost întreprinse și în țara noastră. Au fost elaborate și la noi formulări îmbunătățite privind liniile directoare ale analizei valorii, în concordanță cu realitățile economiei noastre socialiste și noi procedee practice de lucru. Nu vom stăruia asupra lor. Cu toate rezultatele obținute, din ce în ce mai bune, ele sînt încă susceptibile de a fi îmbunătățite, lăsînd, un larg câmp cercetărilor viitoare. Credem însă că din cele expuse mai sus se poate trage o concluzie de cea mai mare importanță, avînd în vedere tendințele actuale de a intensifica aplicarea analizei valorii în economia noastră.

A obliga — sau chiar numai o recomanda — utilizarea unei anumite metode presupune a avea în vedere un conținut metodologic bine definit și nu numai o „linie de gîndire“. Care este însă conținutul pe care îl putem avea în vedere în acest caz ?

Este necesară perfecționarea conținutului teoretic și metodologic unitar, corespunzător realităților și necesităților industriei românești și care, utilizînd avantajele gîndirii funcționale, să pună la dispoziția proiectanților noștri un instrument practic util.

Ne permitem deci să sugerăm ca, sub conducerea unei instituții de învătămînt superior sau a unui organ central de sinteză, să fie elaborate — utilizînd experiența cadrelor de proiectanți și economiști care au avut activități practice concrete în acest domeniu — liniile generale teoretice și metodologice ale analizei valorii, unitar aplicabile în economia românească.

ing. Petru ORĂNESCU

șeful colectivului de analiza valorii din Academia „Ștefan Gheorghiu“

CONSIDER binevenită preocuparea „Revistei economice“ de a promova introducerea largă în industria noastră a analizei valorii, metodă științifică de cercetare sistematică a optimului economic, pentru raționalizarea producției și ridicarea performanțelor tehnico-economice ale produselor.

Metoda și-a găsit o elocventă aplicare și în cadrul **Combinatului de prelucrare a lemnului-Blaj**.

Ținînd seama că ea implică o activitate de echipă, s-a urmărit ca la executarea fazelor de analiza valorii să participe principalele compartimente ale unității: proiectare, programarea, pregătirea și urmărirea producției, secțiile de producție, organizarea producției și a muncii, plan-dezvoltare, financiar-preț de cost, control tehnic de calitate.

La stabilirea produsului ce urma să fie analizat s-au avut în vedere criteriile specifice tehnicii „A.V.“:

- produsul să fie reprezentativ pentru întreaga producție de serie din întreprindere;
- îmbunătățirile ce i se aduc să poată fi extinse, pe cît posibil, și la alte sortimente;
- cantitatea din produsul analizat, ce se execută în anul studiului, să fie suficient de mare pentru ca beneficiul rezultat să justifice efortul depus de colectivul care efectuează analiza valorii;
- produsul să facă parte, pe cît posibil, din planul de export;
- el să se afle în etapa de expansiune sau maturitate pe curba vieții produsului.

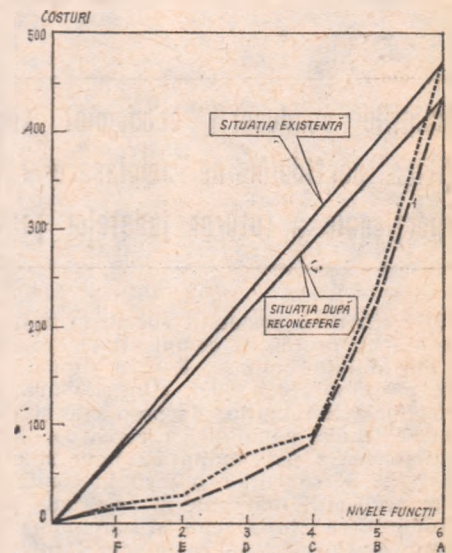
Ne-am oprit asupra produsului „plăci fibrolemnoase (P.F.L.) dure“, din care fabricăm anual, în două clase de calitate, circa 36 mii de tone, cu o largă utilizare — ca atare sau innobilat — în fabricarea mobilei, a unor tipuri de mijloace de transport, în construcții etc. El trebuie să îndeplinească anumite cerințe de calitate, exprimate în caracteristici fizico-mecanice privind comportarea la umiditate, rezistența la incovoiere ș.a.

Funcțiile identificate de noi ale P.F.L. dure sînt următoarele: **A** — asigură rezistența mecanică; **B** — rezistă la uzură; **C** — asigură aspectul exterior; **D** — asigură stabilitatea dimensională la umiditate; **E** — rezistă la atacul insectelor și ciupercilor; **F** — asigură forma dreptunghiulară și respectarea abaterii limită la dimensiuni. Ținînd cont de destinația produsului, deci de criteriul comercial și al utilității sale practice, ponderea funcțiilor în valoarea de întrebuințare totală a acestuia a fost stabilită cu ajutorul unei matrice pătrate:

		IEȘIRE					
		INTRARE					
FUNCȚII	A	B	C	D	E	F	
A	1	0	0	0	0	0	
B	1	1	0	0	0	0	
C	1	1	1	0	0	0	
D	1	1	1	1	0	0	
E	1	1	1	1	1	0	
F	1	1	1	1	1	1	
NIVELE	6	5	4	3	2	1	

După cum se observă, ordinea nivelului de însemnătate al funcțiilor corespunde cu ordinea în care le-am enumerat mai sus.

Au fost determinate apoi costurile (materiale și manoperă) pe fiecare funcție în parte. Ele au fost trecute într-o diagramă (vezi figura de mai jos) în care pe ordonată sînt trecute dimensiunile economice (costurile în lei) ale funcțiilor, iar pe abscisă, nivelele de însemnătate ale acestora. Unînd originea **O** cu punctul corespunzător funcției **A**, cu cel mai înalt nivel, am obținut dreapta **OA** care dă panta de optimizată.

Pe baza concluziilor rezultate din analiza funcțională s-a trecut la analiza riguroasă a costului și însemnătății fiecărei funcții, găsindu-se noi soluții: îmbunătățirea rețetei de materie primă, reducerea consumului de rășină fenolică, înlocuirea emulgatorului P8 cu parafină și oleină, mecanizarea unor operații în depozite. Ele aduc, la o tonă de produs, economii de 79,78 lei la materii prime și materiale și 3,44 lei la manoperă, păstrînd nealterate calitățile produsului.

În diagrama „nivel de însemnătate-costuri“ pe funcții, de mai jos, sînt marcate: cu linie continuă **OA** — optimul teoretic; cu linie punctată — situația existentă înainte de analiza produsului și cu linie întreruptă — noua situație, la produsul reconceput. (Nivelul celor șase funcții s-a păstrat același).

Pe lângă soluțiile propuse și luate în calcul, a fost analizată și posibilitatea de a fabrica în paralel P.F.L. dure acoperite cu pastă mecanică — produs de calitate superioară, cu o finisare îmbunătățită și la un preț de livrare mai bun, cu cheltuieli suplimentare reprezentînd doar o treime din plusul ce s-ar obține la acest preț. În condițiile noastre de fabricație, din totalul producției anuale de P.F.L. dure s-ar putea realiza în proporție de 13—14% plăci cu pastă mecanică.

Eficiența economică totală a soluțiilor preconizate — scăzînd investițiile de circa 106 mii de lei pentru mecanizarea unor operații de manipulare — este de aproape 3,5 milioane de lei anual, în condițiile creșterii producției globale și marfă cu 1,5 milioane de lei.

ing. Arcadie HINESCU
C.P.L.—Blaj

În sprijinul celor ce studiază în învățămîntul politico-ideologic de partid

DEZVOLTAREA ECONOMICO-SOCIALĂ A ȚĂRII – PROCES UNITAR, CONDUS DE PARTID

Principiile conducerii economiei socialiste unitare. Perfecționarea continuă a conducerii economico-sociale
Politica partidului de amplasare rațională a forțelor de producție pe teritoriul țării, asigurarea dezvoltării
proporționale a tuturor județelor țării – temelie a ridicării gradului de civilizație materială a întregului popor.

EDIFICAREA societății socialiste multilateral dezvoltate reprezintă un proces de complexitate deosebită, care, în concepția Partidului Comunist Român cuprinde, într-o viziune unitară, progresul economiei, științei, învățămîntului și culturii, perfecționarea relațiilor de producție și sociale, ridicarea nivelului de trai al populației, crearea condițiilor pentru înflorirea multilaterală a personalității umane și pentru participarea tot mai largă a oamenilor muncii la conducere, asigurarea unei înalte civilizații materiale și spirituale pentru întregul popor.

Înfăptuirea obiectivelor și sarcinilor pe care le implică aceste transformări — ca de altfel întreaga construcție a socialismului și comunismului — nu poate fi decît un proces conștient, unitar, organizat și condus la nivel microeconomic cît și la scara întregii economii naționale, proces în care toate unitățile economice și social culturale, toate sectoarele de activitate, se dezvoltă armonios, în concordanță cu cerințele repartizării și utilizării raționale a tuturor resurselor și ale satisfacerii optime a nevoilor societății și ale membrilor ei. În Programul P.C.R. se subliniază astfel că „întreaga dezvoltare economico-socială a țării se va realiza pe baza planului național unic, asigurîndu-se unirea eforturilor umane și materiale ale întregului popor în scopul înfăptuirii programului partidului“¹⁾.

1. Conducerea de către Partidul Comunist Român a economiei naționale

CONDUCEREA UNITARĂ a vieții economico-sociale se desfășoară ca un proces complex, cuprinzînd mai multe laturi esențiale, între care rolul hotărîtor îl dețin determinarea scopului și obiectivelor activității economico-sociale; elaborarea strategiei generale a dezvoltării economico-sociale; stabilirea măsurilor și a direcțiilor de acțiune capabile să asigure realizarea obiectivelor propuse și armonizarea intereselor individuale, colective și generale; repartizarea resurselor materiale și umane și stabilirea proporțiilor în concordanță cu cerințele dezvoltării armonioase a economiei și ale realizării obiectivelor pe care societatea și le propune în fiecare etapă; prevenirea sau corectarea disproporțiilor ce pot să apară în procesul dezvoltării economico-sociale; controlul asupra îndeplinirii obiectivelor și sarcinilor propuse; analiza rezultatelor obținute, evidențierea noilor cerințe pentru determinarea și realizarea obiectivelor și sarcinilor etapei următoare.

În acest fel conducerea economiei socialiste incumbă înalte răspunderi sociale, întrucît deciziile și măsurile pe care le implică angajează viitorul țării, activitatea a milioane de oameni și gospodărirea avuției naționale. O asemenea activitate are, în mod necesar, un pronunțat **caracter politic** și implică un **program politic**, cuprinzînd țelurile și orientările fundamentale

ale activității economico-sociale, precum și o largă activitate politică și organizatorică de mobilizare și îndrumare a forțelor sociale în direcția realizării obiectivelor propuse. De aceea, **în procesul de organizare și conducere a vieții economico-sociale, locul central îl ocupă Partidul Comunist Român, îndeplinind rolul de forță politică conducătoare a întregii societăți.**

Așa cum se arată în Programul P.C.R., acest rol al partidului, recunoscut de întregul nostru popor, este rezultatul politicii sale juste, marxist-leniniste, al identificării depline a acestei politici cu interesele vitale ale maselor populare, al capacității sale, verificată în decursul istoriei, de a conduce cu fermitate poporul pe calea eliberării sociale și naționale, a făuririi societății socialiste și ridicării bunăstării materiale și spirituale a membrilor societății.

Conducerea de către partid a procesului de dezvoltare economico-socială a națiunii noastre este, în aceste condiții, o **necesitate obiectivă a progresului**, afirmată cu forță sporită în etapa făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, în virtutea unor factori care amplifică atît rolul activității teoretice cît și al celei politico-organizatorice. Se știe astfel că, pentru elaborarea strategiei și conducerea dezvoltării este necesar ca cerințele obiective ale dezvoltării economico-sociale să devină „necesități înțelese“ (Engels), însușite în mod conștient de societate și inserate ca țeluri deliberate ale activității omenești. Ceea ce în mod necesar implică rolul conducător al partidului, care, fiind forța politică cea mai înaintată a societății, are posibilitatea să cunoască legitățile sociale universale valabile, legile economice și sociale proprii socialismului, aplicîndu-le just, creator, la condițiile concrete ale României.

Pe de altă parte, în actuala etapă crește rolul deciziilor de perspectivă, al orientării dezvoltării economico-sociale ținînd seama de cerințele pregătirii condițiilor pentru trecerea României la comunism, de implicațiile de mai lungă perspectivă ale revoluției tehnico-științifice contemporane, precum și de evoluțiile care au loc în economia mondială și în relațiile internaționale. Mersul înainte al societății este legat, de asemenea, de creșterea gradului de participare și antrenare a tuturor membrilor societății la elaborarea și realizarea măsurilor de politică economică, de promovarea curajoasă a noului și lupta consecventă împotriva a ceea ce este perimat și nu mai corespunde noii etape de dezvoltare.

Toate acestea fac ca în întreaga etapă a făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și a înaintării țării spre comunism, partidul să constituie, așa cum se subliniază în Program, **centrul vital al națiunii noastre socialiste**. El îndeplinește acest rol pentru că, fiind înarmat cu concepția științifică și revoluționară despre societate și cu cunoașterea legilor dezvoltării sociale este în măsură să elaboreze programul dezvoltării economico-sociale a țării, iar ca detașament de avangardă, care reunește în rîndurile sale elementele cele mai înaintate ale clasei muncitoare, tărînimii și intelectualității, este exponentul intereselor întregii națiuni socialiste și, în același timp, organizatorul și mobilizatorul tuturor energiilor și capacităților

creatoare în slujba înfloririi patriei. În acest scop, partidul, ca factor prin excelență politic și forță conducătoare, a) definește conținutul etapelor și programul de ansamblu al dezvoltării economico-sociale, b) asigură elaborarea științifică a căilor de dezvoltare a țării, c) determină corelațiile și prioritățile fundamentale în dezvoltare și d) conduce întreaga activitate politico-organizatorică în vederea îndeplinirii acestora.

Un rol însemnat în îndeplinirea politicii partidului revine, desigur, statului socialist. Așa cum se subliniază în Constituția țării, acesta organizează, planifică și conduce economia națională, apără proprietatea socialistă, garantează exercitarea deplină a drepturilor cetățenilor, asigură legalitatea socialistă, dezvoltarea învățământului, științei, artei, culturii și ocrotirii sănătății, asigură apărarea țării și organizarea relațiilor cu celelalte state.

Conducerea planificată a economiei naționale se realizează printr-un ansamblu de forme, metode și pînghii economice și organizatorico-administrative, cu ajutorul cărora are loc orientarea activității tuturor verigilor și unităților economice într-o direcție unică. Întrucît condițiile și factorii care stau la baza formelor și metodelor de conducere planificată nu sînt dați odată pentru totdeauna, nici aceste forme și metode nu pot rămîne aceleași, ci se află într-un proces de perfecționare. Acționînd în acest sens, partidul nostru a desfășurat o vastă activitate politică, teoretică și organizatorică, a întreprins în ultimul deceniu un complex de măsuri, menite să pună de acord metodele și formele de conducere și planificare a economiei cu schimbările intervenite în nivelul și structura forțelor de producție și în relațiile de producție. Astfel, reorganizarea administrativ-teritorială, regruparea întreprinderilor industriale și organizarea centralelor economice exercită o influență pozitivă asupra dezvoltării proporționale a tuturor domeniilor de activitate, iar introducerea principiului muncii și conducerii colective prin instituționalizarea consiliilor oamenilor muncii și a adunărilor generale a oamenilor muncii creează condiții pentru creșterea răspunderii și participării active a cadrelor de bază, a maselor de oameni ai muncii la fundamentarea deciziilor economice și conducerea activității economico-sociale. Trecînd în revistă perfecționările aduse mecanismului nostru de conducere, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, secretar general al partidului, a subliniat la Congresul consiliilor populare că în actuala etapă istorică dispunem de cadrul organizatoric corespunzător pentru unirea eforturilor întregului popor, pentru participarea conștientă a maselor la opera de edificare socialistă, pentru exercitarea pleneră a drepturilor și libertăților tuturor oamenilor muncii. „Esențial este acum să se acționeze cu toată perseverența și energia pentru buna funcționare a acestui cadru, pentru folosirea deplină a condițiilor și posibilităților pe care le-am creat. Va trebui să asigurăm ca toate organismele democrației noastre socialiste să capete un conținut tot mai profund, să funcționeze cit mai armonios — evitînd suprapunerile — să devină adevărate tribune eficiente de dezbateră și soluționare de către mase a problemelor conducerii întreprinderilor și instituțiilor, unităților teritorial-administrative, a întregii societăți”.

Partidul ține seama de noile cerințe care apar în domeniul dezvoltării economico-sociale, ca și de modificările care au loc în dezvoltarea forțelor de producție și în structura socială, acordînd o atenție deosebită perfecționării organizării și conducerii economiei și vieții sociale, ca parte componentă a procesului de asigurare a concordanței între schimbările din societate, formele de organizare, relațiile de producție și forțele de producție, în vederea soluționării la timp a contradicțiilor și a asigurării progresului neîntrerupt al societății. Programul adoptat de Congresul al XI-lea trasează direcțiile esențiale în care va acționa partidul pentru asigurarea conducerii științifice a societății.

Recomandare : În seminar se va acorda importanță acestei probleme care va fi dezbătută pe baza Programului P.C.R., de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, pag. 108—109.

Pe baza hotărîrilor Congresului al XI-lea al partidului munca de conducere planificată a economiei naționale cunoaște astfel un proces de perfecționare. Se pot menționa măsurile de perfecționare a sistemului de dezbateră a problemelor dezvoltării în profil teritorial, prin instituționalizarea Congresului consiliilor populare și a Camerei legislative a consiliilor populare — organism cu activitate permanentă, care analizează și dezbate

1). Programul P.C.R. de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism. Ed. Politică, 1975, pag. 67.

2). **Nicolae Ceaușescu** : Expunere la Congresul consiliilor populare județene..., 4 feb. 1976, pag. 49.

planurile anuale și cincinale înainte ca acestea să fie dezbătute și votate de Marea Adunare Națională. Se urmărește, de asemenea, să crească funcțiile informative ale planului național unic. Așa cum a arătat tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. din mai 1976, planul central trebuie să cuprindă tot ceea ce urmează să se producă în țară, specificîndu-se ce anume se fabrică în industria republicană și ce în cea locală, ce se va produce în fiecare județ, țînd seama de specificul fiecărei zone. Aceasta va permite a-dincirea specializării și cooperării și va da posibilitatea ca unitățile să știe ce se produce în alte unități și ramuri economice. De asemenea, s-a subliniat necesitatea perfecționării muncii în domeniul comerțului exterior, începînd cu elaborarea planului. — prin alcătuirea unui plan unic de export și continuînd cu nominalizarea și contractarea producției. Trebuie subliniate totodată măsurile recent adoptate de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. privind îmbunătățirea activității consiliilor oamenilor muncii, perfecționarea prețurilor de producție precum și a sistemului de utilizare și amortizare a fondurilor fixe.

2. Conducerea planificată, unitară a vieții economico-sociale, funcție principală a conducerii societății socialiste și atribut esențial și inalienabil al suveranității și independenței naționale

ELABORAREA, dezbateră și adoptarea actualului plan cincinal, ca de altfel și a celui precedent intruchipează concepția partidului nostru cu privire la conducerea activității economico-sociale, trăsăturile proprii muncii de planificare și dezvoltare pe bază de plan a economiei naționale, înainte de toate a legăturii indisolubile dintre caracterul științific și modul democratic de elaborare a programelor de dezvoltare economico-socială a României.

Caracterul științific și realist al planurilor de dezvoltare economică-socială decurge înainte de toate din faptul că ele se întemeiază pe studierea legilor obiective ale dezvoltării economico-sociale, pe aplicarea acestora la condițiile concrete ale țării, pe necesitățile și posibilitățile economiei românești privity în dinamica lor. Fundamentarea științifică a prevederilor de plan se sprijină pe utilizarea largă a categoriilor valorice și factorilor economico-financiari, a metodelor moderne de analiză, decizie și prelucrare a datelor. O caracteristică de bază a muncii de planificare în prezent constă în faptul că elaborarea planului cincinal pe perioada 1976—1980 s-a bazat pe laborioase studii de prognoză, precum și pe 150 de programe speciale, pe ramuri, subramuri și grupe de produse, concepute într-o viziune unitară, elaborate, într-o strînsă conlucrare, de întreprinderi, centrale, ministere, consilii populare și adoptate de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economico-Sociale. Toate acestea conferă un grad ridicat de fundamentare și realism obiectivelor prevăzute în planul de dezvoltare economică-socială.

Conducerea planificată constituie un atribut esențial și inalienabil al suveranității și independenței naționale. După cum se știe, o latură esențială a suveranității și independenței naționale o constituie dreptul fiecărei națiuni de a fi stăpîni și de a dispune nestingherit de resursele sale, de a hotărî asupra problemelor economico-sociale, or conducerea planificată a economiei implică opțiuni și decizii de importanță vitală pentru dezvoltarea națiunii noastre socialiste, pentru viitorul ei. Toate aceste opțiuni și decizii trebuie să reflecte interesele fundamentale ale poporului, să asigure îmbinarea intereselor imediate cu cele de perspectivă. Întrucît planul național unic este un sistem de asemenea decizii și opțiuni și stabilește direcțiile și ritmurile de dezvoltare a economiei naționale, proporțiile fundamentale de ramură și teritorială, angajînd resursele umane, materiale și financiare ale țării, este necesar ca statul socialist să dispună integral și neîngrădit de toate mijloacele și instrumentele prin care se exercită prerogativele conducerii politice, economice și sociale a reproducției socialiste lărgite iar prevederile planului să fie emanația națiunii și să capete consacra autorității supreme de stat. De aceea funcțiile planificării aparțin statului socialist, ele neputînd fi transferate altor organe extrastatale sau supra-naționale, planul național unic reflectînd prevederile dezvoltării economico-sociale potrivit propriei voințe a poporului român.

Conducerea planificată a economiei naționale are un **caracter unitar și atotecprinzător**. Ca urmare a unității procesului reproducției și în general a vieții economico-sociale, planul

național unic trebuie să cuprindă toate ramurile economiei naționale — industrie, agricultură, construcții, transporturi, comerț, toate domeniile vieții economice și sociale — producția propriu-zis, cercetarea, învățământul, repartiția etc. — atât din sectorul de stat, cât și din cel cooperatist și al relațiilor cu populația, etc. într-o concepție unitară, armonios coordonată la scara societății, pe ramuri și în profil teritorial. Orice tendință de a lăsa vreun sector în afara sferei de cuprindere a conducerii planificate afectează echilibrul general și introduce în procesul reproducției sociale elemente stihnice, creînd construcții socialiste greutăți.

În scopul de a întări caracterul unitar al planului în ultimul deceniu, pe baza hotărârilor Congreselor IX, X și XI, au fost luate măsuri pentru cuprinderea în plan a tuturor sectoarelor de activitate, pentru planificarea și organizarea cercetării științifice, pentru îmbunătățirea planificării agriculturii, inclusiv a celei cooperatiste, pentru îmbunătățirea planificării în domeniul forței de muncă și pregătirii cadrelor. Totodată, în lumina Programului partidului, conducerea științifică a societății nu se poate limita la domeniul economic, ci trebuie să cuprindă toate problemele organizării societății, deoarece toate se întrepătrund și influențează progresul general.

Odată ce au parcurs toate etapele elaborării și definitivării, prin aprobarea lor de către Marea Adunare Națională planurile cincinale și anuale capătă consacarea autorității de stat supreme, devenind lege a cărei îndeplinire este obligatorie pentru toate ministerele, pentru toate unitățile economice și teritorial-administrative. Numai în acest fel, planul dezvoltării economico-sociale este un plan național unic și executoriu, conceptul de „plan național unic de dezvoltare economico-socială” exprimînd fidel funcțiile complexe pe care le au planul și planificarea pentru progresul țării noastre. El este **național** pentru că obiectivele politice, economice și sociale pe care le cuprinde sînt stabilite la nivel central și exprimă interesele națiunii, unitatea economiei naționale, asigură unitatea de acțiune a milioanele de oameni ai muncii, a întregii națiuni. Caracterul **unic** al planului este dat de faptul că planurile care se elaborează la toate nivelurile organizatorice și în cele trei profile — de ramură, departamental și teritorial — se integrează în mod organic în planul național de dezvoltare economico-socială, care reprezintă **singurul cadru unitar** prin care se corelează și se articulează toate elementele și pirghiile de conducere a procesului reproducției largite. Iar caracterul **obligatoriu, executoriu** al planului îi conferă acestuia atributul de instrument politic principal al conducerii vieții economico-sociale. Planul reprezintă astfel actul de voință și acțiune al națiunii și constituie garanția încadrării coordonate și dirijate a activității tuturor unităților economice în mersul general al economiei naționale.

Conducerea planificată a economiei naționale se bazează pe o serie de **principii** — conducerea politică a întregii activități economice și sociale de către partid, imbinarea conducerii centralizate cu independența economico-operativă a unităților economice și aplicarea largă a democrației socialiste în viața economică, principiul conducerii și muncii colective, ș.a. — care pătrund atît cadrul instituțional cît și metodele și normele muncii de planificare. Între acestea vom insista cu deosebire **asupra împletirii planurilor în profil de ramură, cu planurile în profil departamental și în profil teritorial**. Pe această bază se răspunde unor cerințe obiective. Sarcinile în profil de ramură și pe probleme de sinteză reflectă relațiile și proporțiile de bază ale procesului reproducției, legăturile de interdependență ce se formează în cursul activității economice. În profil departamental, sarcinile planului de stat sînt stabilite pe unități socialiste în conformitate cu structura organizatorică existentă, iar în profil teritorial, planurile prevăd principalii indicatori ai dezvoltării economico-sociale pe comune, orașe și județe. Instituirea planurilor de dezvoltare la nivel de comună, oraș, județ, coordonarea activității ramurilor economiei cu dezvoltarea în profil teritorial urmăresc să asigure dezvoltarea armonioasă a tuturor județelor patriei, repartizarea judicioasă a forțelor de producție pe cuprinsul țării, punerea în valoare a resurselor de care acestea dispun și utilizarea rațională a forței de muncă.

Elaborat în acest cadru, cel de-al șaselea cincinal de dezvoltare economico-socială a României asigură, în concordanță cu direcțiile și sarcinile făuririi societății socialiste multilaterale dezvoltate, întărirea și modernizarea bazei tehnico-materiale a societății noastre prin continuarea fermă a politicii de industrializare socialistă a țării și promovarea largă a cuceririlor științei și tehnicii avansate în toate sectoarele de activitate. El împletește în mod armonios cerințele asigurării unor ritmuri înalte de creștere economică cu cele ale sporirii rolului și însemnătății laturilor calitative ale dezvoltării, asigurînd: a) un ritm susținut de creștere a producției industriale și a venitului național; b) consolidarea poziției conducătoare a industriei în

ansamblul economiei naționale; c) modernizarea în continuare a structurii producției industriale prin creșterea rapidă a ramurilor de vîrf, purtătoare ale progresului tehnic; d) asigurarea unor proporții optime în dezvoltarea economică, între industrie și agricultură, între producția ramurilor producătoare de mijloace de producție și producția bunurilor de consum; e) accentuarea preocupărilor pentru dezvoltarea bazei proprii de materii prime și energetice, sporirea gradului de asigurare din țară a materiilor prime și materialelor; f) valorificarea superioară a materiilor prime și materialelor și obținerea unei producții finite sporite dintr-o unitate de materii prime; g) accentuarea procesului de modernizare și înnoire a produselor, ridicarea nivelului tehnic și a calității lor; h) repartizarea judicioasă a forțelor de producție pe teritoriul țării; i) participarea crescîndă a țării la circuitul economic internațional; j) creșterea mai accentuată a eficienței economice; k) împletirea organică a prevederilor pentru dezvoltarea economică cu cele vizînd progresul social și îmbunătățirea calității vieții etc. Realizarea acestui plan va ridica pe noi culmi de progres și civilizație țara noastră.

3. Îndeplinirea planului — obiectiv major pe agenda de lucru a organizațiilor de partid

UN ROL DEOSEBIT în conducerea activității economico-sociale revine organelor și organizațiilor de partid din unitățile economice și teritorial-administrative. În cadrul activității politico-organizatorice pe care o desfășoară, ele trebuie să asigure conducerea întregii munci de elaborare și adoptare a planului, precum și a procesului de stabilire a măsurilor menite a asigura îndeplinirea ritmică și integrală a sarcinilor de plan. Așa cum a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu la Consfătuirea de lucru, organele de partid trebuie să pună pe primul plan munca de îndeplinire a planului de dezvoltare economică și socială. În acest sens, organele și organizațiile de partid județene, municipale și orașenești, comunale, din întreprinderi, din institutele de cercetare și proiectare trebuie să urmărească asigurarea tuturor condițiilor tehnico-materiale de care depinde realizarea și depășirea planului la producția fizică, folosirea deplină a capacităților de producție, utilizarea rațională și valorificarea superioară a resurselor de materii prime și energetice. O atenție prioritară trebuie acordată ridicării nivelului tehnic al produselor, îmbunătățirii calității produselor și creșterii susținute a eficienței economice a întregii activități. O coordonată majoră pe care organele și organizațiile de partid trebuie să o aibă prioritar în vedere este examinarea modului în care organele colective de conducere acționează în mod concret pentru organizarea producției și a muncii, pentru atragerea oamenilor muncii la conducere, pentru dezbateră și examinarea în spirit critic și autocritic a problemelor de bază ale îndeplinirii planului.

prof. dr. Gheorghe CREȚOIU

INTREBĂRI.

1. În ce constă necesitatea conducerii de către partid a economiei naționale?
2. Pe ce se sprijină continuitatea procesului de perfecționare a formelor și metodelor de conducere planificată?
3. Ce caracteristici prezintă activitatea de planificare din țara noastră? În ce constă caracterul național, unic și unitar al planului?
4. Care sînt trăsăturile principale ale cincinalului revoluției tehnico-științifice?
5. Care sînt sarcinile organizațiilor de partid în procesul de elaborare și realizare a planurilor unităților economico-sociale?

BIBLIOGRAFIE

- 1) Programul P.C.R. de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintare a României spre comunism, pag. 97—99; 106—110.
  - 2) Nicolae Ceaușescu: Raport la cel de-al XI-lea Congres al P.C.R., pag. 75—81.
  - 3) Nicolae Ceaușescu: Expunere la Congresul Consiliilor populare județene și al președinților consiliilor populare municipale, orașenești și comunale, pag. 43—54.
  - 4) Nicolae Ceaușescu: Cuvîntare la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. 13 mai 1976 pag. 11—31.
  - 5) Nicolae Ceaușescu: Expunere la deschiderea coloquiului privind problemele științei conducerii societății, 6 martie 1972.
- De asemenea, mai pot fi consultate — Manea Mănescu: Planul național unic de dezvoltare economico-socială a României. Era Socialistă nr. 14—15/1973. Mihai Marinescu: Planul cincinal 1976—1980 — amplu program de dezvoltare economico-socială a României. Revista Economică nr. 27/1976. Legea nr. 8/1972 cu privire la dezvoltarea economico-socială planificată a României.

PARTICIPAREA CONȘTIENȚĂ ȘI RESPONSABILĂ A MASELOR LA CONDUCEREA DEZVOLTĂRII ECONOMIEI (I)

UNA DIN TRĂSĂTURILE vieții sociale contemporane se relevă a fi conștientizarea și dezvoltarea opiniei că progresul unei societăți este o funcție a participării optime a tuturor indivizilor și organizațiilor sociale la conducerea societății în ansamblu și a economiei în mod special.

Îndeplinirea sarcinilor economico-sociale, în fiecare etapă ce o parcurgem, este argumentul cel mai potrivit pentru a sublinia contribuția creatoare și capacitatea Partidului Comunist Român de mobilizare a maselor, de participare a lor la punerea fundamentului noii societăți și la construirea ei în fapt, privită atît în dimensiunile ei de mare anvergură cît și în obiectivele de zi cu zi. În activitatea concretă de astăzi, realizarea angajamentelor luate în întrecere este o ilustrare a participării întregului popor la înfăptuirea programului de dezvoltare multilaterală a societății noastre. Cit privește viitorul, așa cum se arată în Programul Partidului Comunist Român, „**Înfăptuirea marilor sarcini ale etapei următoare de dezvoltare impune participarea tot mai largă a maselor populare, a întregului popor, la elaborarea și înfăptuirea politicii interne și externe a partidului și statului.**”

Natura relațiilor sociale și strategia deciziei

PARTICIPAREA, în înțelesul său complet, de contribuție deplină la un obiectiv colectiv, a constituit dintotdeauna o sursă primordială a emancipării umanității. Aceasta a făcut din ea o chestiune permanentă de actualitate politică, ideologică și practică. Dar numai în ultimele decenii a devenit și o temă preferată de cercetare științifică. Un aspect nou în studierea acestei probleme este tendința de operaționalizare a sa cu intenții aplicative, pentru a face ca participarea să nu rămînă o valoare abstractă, ci să devină din ce în ce mai mult o metodă eficientă de conducere. În sensul acesta, în activitatea cotidiană se impune valorificarea optimă a acestei inestimabile potențialități.

La nivelul întregii societăți, această strategie de conducere ar însemna participarea tuturor forțelor sociale, a colectivelor și indivizilor la stabilirea și alegerea obiectivelor și a dezvoltării societății. Iar pe domenii, ar însemna

participarea la planificarea mijloacelor de realizare a obiectivelor. Alegerea valorilor și a obiectivelor constituie esența însăși a participării, dar aceasta nu în mod independent de felul în care se face alegerea. Se înțelege că participantul ar trebui să aibă drept de informare și drept deliberativ.

Că o asemenea, strategie a participării, nu poate fi aplicată real în orice condiții de relații sociale și organizaționale, o dovedește chiar practica din țările capitaliste dezvoltate, confruntată cu teoriile de natură apologetică în această problemă.

Specialiștii în management-ul capitalist au mers de la îmbrățișarea participării în diferite forme pînă la respingerea ei totală. Dar, nici unii nici alții nu se bazează pe o metodologie științifică. În primul rînd, teoreticienii actuali ai management-ului folosesc același sofism ca și confracții lor mai vechi, ideologi ai burgheziei, atunci cînd, tratînd anumite aspecte ale activității economico-sociale, sar peste limitele de clasă specifice orînduirii capitaliste. Ei plasează analiza fenomenului participării într-un cîmp social neutru, fără contradicții sociale, vorbind în abstract despre „scopuri” comune, „bunăstarea generală” sau „personalitatea umană” în general. Iată, de exemplu, „noua ipoteză” a lui Peter Drucker: „Există un limbaj comun pentru conducere. Și ar putea chiar să existe o „materie” universal valabilă a conducerii. Desigur, că există în toată lumea o funcție generică pe care o denumim „conducere” și care servește același scop în toate societățile dezvoltate”. Că această ipoteză conține o valență de manipulare se vede din următoarele cuvinte ale aceluiași autor: „Conducerea trebuie să acționeze — știm acum — în așa fel încît valorile, aspirațiile și tradițiile indivizilor, ale comunității și ale societății să devină productive, în vederea unui scop **productiv comun**”.

Pentru știința conducerii este un adevăr că scopul unui sistem social este realmente de o importanță determinantă pentru recursul la una sau alta din metodele de conducere. Or tocmai aici e o limită în aplicarea metodei participării maselor muncitoare la conducere. Că limitele participării pentru societatea burgheză sînt fixate, **ab initio**, odată cu formularea obiectivelor întreprinderii, se vede și la un alt autor, Cyril O'Donnel, pentru care sco-

pul întreprinderii este „de a supraviețui și de a prospera în libertate” în termeni economici: de a produce bogăție utilă și în mod eficient în același timp”. Deci, față de oamenii care produc această bogăție, întreprinderea capitalistă nu manifestă interes decît în măsura în care se reproduc, ca o necesitate a continuării procesului de producție. Și în acest caz, „participarea — ca tehnică de conducere, îi apare, ca un tip de obstacol ce apasă asupra întreprinderii”.

O'Donnel, pune participarea într-un impas paradoxal. Se spune: participare sau eficiență? Participare sau abdicare a conducătorului de la autoritatea de a lua decizii? El face următoarele raționamente-dilemă: dacă treaba întreprinderii este de a face afaceri rentabile atunci ea va pretinde libertatea pentru a se angaja în activități socialmente necesare și a menține autoritatea conducătorilor pentru ca deciziile să fie optime. În acest caz participarea e nulă. Dimpotrivă, dacă întreprinderea nu poate supraviețui decît punîndu-se sub edictul după care deciziile trebuie luate de majoritatea salariaților — neconducători, atunci participarea va fi realizată prin luarea unor „**decizii populare**” în care — după acest autor — ineficacitatea utilizării resurselor va fi maximală. Sau cealaltă fațetă a dilemei, în capitalism: „Participarea la luarea deciziilor superiorului poate să se practice numai cînd superiorul a abdicat în fapt de la autoritatea sa. În acest caz, conducătorul nu are nici o utilitate și nu îndeplinește nici o funcție. Din contră, conducătorul nu abdică de la autoritatea sa de a decide dacă cere sfatul altor lucrători din întreprindere sau din afară. Aceștia participă la decizie dar nu iau decizii. Responsabilitatea pentru decizie este unică asupra conducătorului în chestiune”. Vedem deci că pentru management-ul capitalist participarea rămîne, chiar și în teorie, doar la o simplă consultare spontană. Concluzia autorului mai sus citat cu privire la participarea, la luarea, în fapt, a deciziei este negatoare: decizia colectivă practic nu e posibilă și, prin efectele sale, nici dezirabilă.

Din nevoia conducătorului de a obține anumite informații pe care numai subordonații le dețin și pentru a menține la aceștia un moral ridicat, O'Donnel propune o participare prin consultare sau, folosind propria sa expresie, o „participare fără autoritate”. Și după el, concluzia evident nefundamentată în

practică: „Astfel aplicată, participarea nu mai este un slogan, ci o forță reală pentru realizarea obiectivelor întreprinderii.

Relațiile sociale sînt, de fapt, condițiile social-obiective, în capitalism, ale imposibilității participării, efective și evidente pentru ei, la luarea deciziilor a oamenilor muncii și nu pretinsa „natură umană” sau „natura grupului uman”.

Nevoia și practica participării efective

ÎN SOCIETATEA NOASTRĂ, participarea și conducerea colectivă au căpătat un statut juridic și au devenit o realitate în practica social-economică. Astfel, în Legea cu privire la organizarea și conducerea unităților socialiste de stat se arată: Colectivul de muncă al fiecărei unități socialiste de stat poartă răspunderea pentru gospodărirea patrimoniului încredințat și pentru rezultatele economice obținute de unitate. În calitatea sa de participat la administrarea avuției naționale, fiecare om al muncii răspunde în fața colectivului pentru îndeplinirea sarcinilor proprii de muncă și, împreună cu întregul colectiv, pentru bunul mers al activității generale a unității.

O prevedere de bază a legii este aceea după care conducerea unităților socialiste de stat se realizează pe baza principiului conducerii colective, prin participarea nemijlocită a oamenilor muncii la dezbateră și soluționarea problemelor activității economico-sociale a unității, la elaborarea și îndeplinirea măsurilor necesare pentru îndeplinirea sarcinilor de plan, pentru îmbunătățirea condițiilor de muncă și de viață ale întregului colectiv.

Metoda participativă de conducere este astfel aplicată în interesul general

al societății, al întreprinderii și conducerii, cu ajutorul ei îmbunătățindu-se rezultatele activității și condițiile de muncă. Dar ea este și direct în interesul individului, a realizării personalității sale. Se dezvăluie astfel sensul social-politic al participării, acela care subînțelege necesitatea individului de a participa, ca o tendință a apartenenței reale la viața socială și organizațională. Este aspirația nobilă, dătătoare de echilibru, de a te face și a te găsi necesar printre ceilalți semenii. Participarea ca nevoie individuală de integrare, prin efortul propriu, în viața socială este fundamentală în socializarea individului și în realizarea sa. Conducerea, prin strategia participării, urmărește realizarea sarcinilor specifice ale întreprinderii într-un mod optim, dînd în același timp satisfacție și nevoii de participare. Dar aceasta trebuie dublată de înalta responsabilitate a fiecărui participant.

Stimulată și orientată, nevoia de participare devine un izvor prețios de realizări. În mod obiectiv individul participă într-un fel sau altul la viața socială. În societățile bazate pe exploatare, această participare este înstrăinată, fiind urmarea unui tirg nefavorabil muncitorului și pe care este nevoit să-l accepte. În capitalism, așa cum spunea Marx, participarea oamenilor muncii este o formă de vinzare neechitabilă. Nevoia de participare poate fi, și este, stimulată material pentru scopuri egoiste, pentru profit sau în interese înguste de clasă ale capitaliștilor. Așa se explică logomachia demagogică, de manipulare, în legătură cu participarea muncitorilor, care caută să speculeze ideologic această necesitate umană. Dar într-o societate organizată pe principiile echității sociale, participarea plinară la activitatea socială devine voluntară. Sigur că ea are o geneză în biografia individului și că trebuie formată odată cu procesul de autodisciplinare. Participarea trebuie să constituie elementul principal al autodisciplinării și autoconstrîngerii individului. Ea este un mod de exercitare a libertății și nu neanti-

zarea personalității de către grupul social. Organizarea socială prin ea însăși trebuie să permită și să stimuleze nevoia de participare. Organizarea locului de muncă și în general a activității umane colective a ținut în trecut cont mai mult de dimensiunile biologice și fiziologice ale omului. Participarea este o nevoie socială a individului, iar organizarea activității și a conducerii întreprinderilor, conform nevoilor sociale, specific umane, este în curs de realizare. Totuși participarea nu este o formulă magică, ea trebuie inclusă în întregul complex de relații sociale socialiste pentru a-și dezvălui întreaga valoare. Unele măsuri luate în sensul acesta nu s-au finalizat încă întotdeauna în practică. Astfel, în anumite cazuri, unele organisme de conducere colectivă continuă să fie tributare unui gen vechi de relații și de mentalități de conducere unipersonală, dar care apar ca niște corpuri străine, cărora însă spiritul și stilul de muncă ce se generalizează astăzi în întreprinderi le imprimă o funcționalitate caducă. Invers, se poate observa în unele cazuri, cum, chiar după Legea nr. 11/1971, se încearcă pe alocuri ca în loc de a se impune stilul nou de conducere o serie de organe colective de conducere, să se transforme în instrumente formale, ceea ce pentru moment nu poate să nu influențeze negativ climatul activității în întreprindere și comportamentul oamenilor din sectorul respectiv. Viața demonstrează însă că asemenea fenomene negative sînt tot mai mult înlăturate de spiritul creator ce emană puternic din funcționarea mecanismelor multiple ale democrației socialiste.

Participarea ca metodă de conducere, ca trebuință socială și ideal politic este înainte de toate un fenomen de organizare socială în care se valorifică efortul comun rezultat din manifestarea fiecărei personalități mașe în viața colectivului socialist de muncă.

Ion ZARĂ

Academia „Ștefan Gheorghiu”

NOI VALENȚE ALE COLABORĂRII PROIECTANT-CONSTRUCTOR

(Urmare din pag. 6)

fost orientate în câteva direcții principale.

Introducerea accelerată și extinderea tehnicii noi. Este vorba aici printre altele, de creșterea gradului de mecanizare a lucrărilor de construcții-montaj, în special în lucrările grele, cu volum mare de muncă, cum ar fi de exemplu: săparea pămîntului, prepararea betoanelor și mortarelor, încărcări-descărcări de materiale etc. Pentru folosirea utilajelor de mecanizare cu productivitate ridicată am luat măsuri de creștere a coeficientului de schimburi la macarale pe pneuri și șenile, la macarale turn, la buldozere, la excavatoare etc.

Alături de folosirea intensivă a parcului din dotare am acționat pentru creșterea indicelui de dotare și amenajarea spațiilor adecvate destinate reparării utilajelor. Am prevăzut sarcini și programe concrete privind extinderea autoutilării, au fost create colective care să asigure prin efort propriu executarea tuturor S.D.V.-urilor necesare. În vederea introducerii soluțiilor con-

structive noi vom elabora tehnologii adecvate pentru lucrările de construcții-montaj și reparații numai pe bază de pregătire tehnologică. În strînsă legătură cu proiectantul, am acționat pentru îmbunătățirea calitativă a proiectelor în scopul eliminării stagnărilor în execuție prin cuprinderea în proiecte a tuturor detaliilor necesare.

În acest an, **grupurile de șantier și-au reorganizat activitatea de producție** pe loturi și șantiere de specialități, asigurîndu-se conducerea mai eficientă tehnico-operativă a lucrărilor. Pentru anul 1977 se va avea în vedere posibilitatea de a se trece la specializarea grupurilor pe activitățile de construcții propriu-zise și instalații montaj. **Va fi extinsă considerabil munca în acord global**, astfel ca pînă la sfîrșitul anului să se atingă procentul de 75% la lucrările de construcții-montaj.

Asigurarea și calificarea forței de muncă necesare reprezintă o permanentă în întreaga activitate. În întreg anul 1976 vor fi pregătiți circa 400 de muncitori la cursuri de calificare, iar alți 800 vor fi instruiți pentru ridicarea pregătirii profesionale. Pînă în prezent

această activitate se desfășoară corespunzător prevederilor. Intensificarea acțiunilor desfășurate pe această linie pînă la sfîrșitul anului va asigura creșterea accelerată a ponderii muncitorilor calificați în totalul muncitorilor de pe șantiere, reducerea fluctuației, îmbunătățirea condițiilor sociale ale lucrătorilor.

În ce privește **planul pe 1977**, alături de cele relatate, în cadrul Trustului se depun eforturi susținute pentru asigurarea bazei tehnico-materiale corespunzătoare. Trebuie semnalat însă faptul că apare necesar ca beneficiarii să asigure din vreme documentația de execuție necesară pentru toate obiectivele de investiții ale anului viitor. **acel. Numărul 40** ● Vineri 3 octombrie 1976 rînd ritmul actual, care nu este deloc corespunzător.

Desigur traducerea în viață a sarcinilor ce revin în ce privește creșterea eficienței investițiilor cuprinde o gamă mult mai largă de preocupări. Toate acestea converg spre perfecționarea întregii activități pe care o desfășurăm, realizarea în bune condiții a prevederilor planului de investiții pe acest an în așa fel încît noile capacități de producție să fie integrate cît mai devreme în circuitul economiei naționale.

PUNCTE DE VEDERE

FUNCTIILE ECONOMICE ALE CHELTUIELILOR DE CIRCULAȚIE

EVITAREA oricărei risipe de muncă socială și folosirea rațională, eficientă, a tuturor resurselor de care dispune societatea, constituie una din sarcinile majore, actuale, pe care partidul nostru a trasat-o celor ce sînt chemați să gospodărească averea națională.

Circulația mărfurilor ca verigă de legătură între producție și repartiție, pe de o parte, și consum, pe de altă parte, ocupă un loc important în procesul de ansamblu al reproducției socialiste lărgite. Atît vînzarea, cît și cumpărarea, constituie momente hotărîtoare ale recunoașterii sociale a produselor și, totodată, ale rezolvării contradicțiilor mărfii. Prin funcțiile și dimensiunile sale, circulația mărfurilor poate influența activ producția sau, dimpotrivă, datorită unui șir întreg de cauze, poate s-o frîneze. Așa, de pildă, părăsirea cît mai rapidă a sferei circulației de către mărfuri și intrarea acestora fie în consumul productiv, fie în cel neproductiv, este menită să contribuie la accelerarea vitezei de circulație a fondurilor întreprinderilor, la economisirea lor și, nu în ultimă instanță, să influențeze pozitiv rentabilitatea.

Separarea schimbului de mărfuri în două acte diferite dar complementare (M — B și B — M) precum și desfășurarea normală a acestora este însoțită, în spațiu și timp, de anumite cheltuieli a căror delimitare și cunoaștere mai atentă n-ar fi lipsită de interes.

După cum este cunoscut, pornind de la natura, funcțiile și caracterul muncii prestate în această sferă a reproducției, cheltuielile de circulație au fost și sînt caracterizate ca productive dacă reprezintă o prelungire a procesului de producție în sfera circulației și neproductive sau propriu-zise dacă privesc numai activitatea de transformare a mărfurilor în bani și a banilor, din nou, în marfă.

Datorită cantității din ce în ce mai mari de mijloace de producție și bunuri de consum destinate realizării pe piață, cheltuielile de circulație propriu-zise (sau pure cum mai sînt numite ca urmare a debarasării lor de toate funcțiile îndeplinite de primul grup) manifestă o constantă tendință de creștere. Caracterizarea lor ca neproductive, însă, nu ni se pare a fi adecvată, cu atît mai mult cu cît, chiar în primul grup se înregistrează numeroase elemente de cheltuielă care nu pot fi nici pe departe definite ca productive deoarece sînt rezultatul direct sau indirect al unor deficiențe, fie de natură organizatorică, deci subiectivă, fie obiectivă.

Lăsînd la o parte faptul că, în sine, cheltuielile nu pot fi mai mult sau mai puțin productive, ci numai munca omenescă are această însușire, conceptul de neproductiv atribuit unei părți a cheltuielilor de circulație este impropriu din mai multe puncte de vedere. Într-adevăr, noțiunea de cheltuielă neproductivă este asociată, de obicei, pierderilor, risipei, inutilității. Or, așa cum demonstrează practica economică, calificativul de neproductiv atribuit tota-

lității cheltuielilor propriu-zise de circulație nu corespunde decît parțial realității.

Cheltuieli neeconomicoase?

ÎN LEGĂTURĂ cu această problemă, una din întrebările ce se pun este următoarea: sînt sau nu socialmente necesare aceste cheltuieli? Care trebuie să fie volumul lor pentru a fi recunoscute de către societate? Răspunsul urmează să pornească tocmai de la funcțiile economice pe care le îndeplinește această parte a fondurilor materiale și bănești avansate în sfera circulației. Pentru partea care, așa cum arătăm, reprezintă o continuare a procesului de producție în sfera circulației, lucrurile sînt mai clare. Aici, forța de muncă, folosind fondurile materiale cu care este înzestrată, participă la finisarea și conservarea valorilor de întrebuințare deja produse (operațiuni strict necesare actului de transformare a formei marfă în bani), adaugă valoare nouă prin transportul lor, într-un cuvînt produce venit național. În ceea ce privește cealaltă parte a cheltuielilor ocazionale de operațiunile vînzare-cumpărare propriu-zise, criteriile de apreciere sînt mai puțin conturate. Oricum, un punct de reper, totuși, există și anume raportarea lor permanentă la structura și dimensiunile, mereu reînnoite, ale cererii sociale. Raportul socialmente necesar în care ele trebuie să se găsească față de volumul total al desfacerilor este luat, pînă la urmă, în considerare la definitivarea nivelului prețurilor de vînzare. Aceasta nu înseamnă că activitatea lucrătorilor din comerț care desfac nemijlocit mărfurile ar căpăta trăsăturile muncii productive. Dar, nici denumirea de cheltuieli neproductive, în sensul strict al cuvîntului, nu este adecvată.

Folosirea noțiunii de neproductive în acest caz este generatoare de concluzii și nu mai lasă loc pentru o eventuală clasificare a cheltuielilor în utile și inutile. Pe de altă parte, definirea primului grup de cheltuieli ca productive, nu ne dă, nici pe departe, dreptul de a le considera în totalitatea lor ca socialmente necesare. Analiza valorii aplicată la acest gen de activitate pune în evidență faptul că o parte din cheltuielile legate de așa-zisele funcții auxiliare ale produselor (unele din ele de prisos deoarece rezolvă false nevoi sociale) nu pot fi definite ca productive. La această parte este suficient să mai adăugăm pierderile din casări, din remanieri, amenzile, locațiile, dobinzile penalizatoare, lipsurile la inventar ș.a., pentru a constata că chiar în categoria așa-ziselor cheltuieli productive există numeroase elemente nenecesare. Ele constituie adevărate pierderi pentru că scot definitiv din circuitul economic o parte din fonduri, reduc cantitatea de bunuri care ajung

la consumatori, diminuează în mod corespunzător atît fondul pentru dezvoltare cît și fondul de consum și constituie, totodată, un teren prielnic de manifestare a contradicțiilor mărfii și ale muncii producătoare de marfă. În această situație, cu cît este mai mare volumul acestor cheltuieli, cu atît se reduce volumul fondurilor avansate cheltuite definitiv, fără efecte reale.

Pierderile înregistrate în circulația mărfurilor reprezintă unul din factorii principali ai neconcordanței dintre volumul și structura producției, pe de o parte, și cererea socială, pe de altă parte. Degradarea și vătămarea mărfurilor reduc probabilitatea realizării lor la nivelul valorii sociale, amplificînd diferența dintre valoarea creată și cea obișnuită, efectiv încasată.

Față de cele arătate mai sus considerăm că este necesară revederea sferei de cuprindere a cheltuielilor de circulație care socialmente nu sînt necesare, individualizarea mai atentă a cauzelor care le determină, precum și căutarea unui termen mai apropiat de conținutul economic al acestora. În același timp, ar fi binevenită o distincție mai clară între cheltuielile de circulație care constituie pierderi efective pentru economia națională și cele care, deși nu sporesc cu nimic venitul național, sînt totuși absolut necesare pentru circulația normală a produsului social.

Așa cum arătăm, denumirea de neproductive dată acestora din urmă ni se pare că nu corespunde din cel puțin două motive: în primul rînd, pentru faptul că munca lucrătorilor care desfac nemijlocit mărfurile către consumatori este utilă și, în al doilea rînd, pentru că ele nu pot fi puse alături de unele elemente de cheltuieli, caracterizate în ansamblu drept productive dar care, în realitate, reprezintă adevărate pagube. Avem în vedere aci doar pe cele oglindite prin bilant, fără a ne mai gîndi la altele, cum ar fi cele legate de amortizarea unor utilaje și clădiri în stare de nefuncționare parțială sau totală, care nici măcar nu figurează, conform delimitărilor făcute, în rîndul celor neproductive.

Iată de ce, ținînd seama de aceste aspecte, noțiunea de cheltuieli inutile sau, dacă va fi cazul, conceptul de cheltuieli neeconomicoase, ni se pare mai potrivit decît cel de neproductive cu condiția ca ele să fie grupate și asociate atît de procesul de creare, pînă la un punct, a valorii noi, cît și de cel al realizării propriu-zise a mărfii, în esența sa neproductivă, dar socialmente util.

Deficiențe nu numai ale sistemului de evidență

URMĂRIREA atentă a cheltuielilor de circulație dezvăluie și alte aspecte legate de modul în care sînt reflectate și urmărite. Astfel, pierderile din clăsarea și declasarea elementelor materiale ale mijloacelor circulante, lipsurile de mărfuri constatate la inventariere peste normele legale de scăzămînt, amenzile și penalizările de tot felul etc.,

dr. Gheorghe POSTELNICU
drd. Maria M. POPESCU
Cluj-Napoca

(Continuare în pag. 24)

ȘCOLI ● CURENTE ● ECONOMIȘTI

PRIMA AUTODEPĂȘIRE teoretică a științei economice burgheze — și, în același timp, singura cale posibilă a ieșirii sale din criza în care o aruncase dramaticii ani '29-'33 — a constituit-o apariția keynesismului.

Ce a reprezentat keynesismul din punct de vedere ideologic și ce se subînțelege prin depășirea lui?

Pe măsură ce dezvoltarea forțelor de producție impune tot mai imperios, în planul relațiilor de producție, adâncirea gradului de socializare, se adâncește neconcordanța, caracterul conflictual al raportului dintre interesele fiecărui subiect economic și echilibrul funcțional al economiei capitaliste. „Gradul de toleranță” al acestei neconcordanțe de interese este determinat de măsura în care nivelul de socializare (a muncii, a capitalului, a utilizării capitalului și deciziei economice) asigură funcționarea sistemului.

S-ar putea formula următoarele trei nivele calitative diferite ale socializării :

— la primul nivel, specific epocii capitalismului clasic, se realizează socializarea muncii. Ideologia caracteristică este cea a „laissez-faire”-ului care afirmă identitatea dintre interesele fiecărui subiect economic și cele ale ansamblului societății, teză exprimată plastic prin „mîna invizibilă” smithiană.

— al doilea nivel îl constituie socializarea capitalului (inclusiv a utilizării capitalului și a deciziei economice) la nivelul unui segment al societății. Ea își găsește forma de manifestare în apariția unui nou tip de subiect economic — societatea pe acțiuni, monopolul. Reprezentînd o formă de adaptare a relațiilor de producție la cerințele dezvoltării forțelor de producție, capitalismul monopolist pune pentru prima dată în evidență neconcordanța dintre interesele

In căutarea unui nou Keynes

CRIZA OPERAȚIONALITĂȚII
POSTULATELOR
GÎNDIRII ECONOMICE
OCCIDENTALE (II)

sistemului (exprimate prin constituirea corporațiilor monopoliste) și interesele celei mai mari părți a subiecților economici. Faptul generează ideologia antimonopolistă care însă nu se constituie într-o nouă „paradigmă ideologică”, căci vechea paradigmă — laissez-faire, laissez-passer — nu contravenea intereselor monopolurilor : chiar dacă, prin însăși natura sa, monopolul reprezenta o negare a teoriei „mîinii invizibile”, „piața liberă” constituia pentru el o condiție a dezvoltării sale. Neconcordanța dintre interesele fiecărui subiect economic și cele ale ansamblului clasei capitaliste era tolerabilă pentru mecanismul „pieței libere”, care asigura încă depășirea dezechilibrelor și de-reglărilor (crizelor) și funcționarea sistemului. Ideologia liberalismului economic continuă să stea la baza teoriei economice.

— necesitatea unui nou, al 3-lea nivel de socializare — „socializarea” la nivelul întregii societății — a fost impusă de adîncirea contradicției dintre întărirea și dezvoltarea monopolurilor, care nu sînt altceva decît o formă de negare a sistemului de „piață liberă” și acest sistem de piață liberă. Mecanismul „pieței libere” s-a dovedit incapabil să asigure în continuare concordanța dintre interesele fiecărui subiect economic și noua categorie de interese, acum clar

constituite ca o categorie aparte — interesele ansamblului sistemului, securității sale. Iar asigurarea funcționării în continuare a sistemului capitalist — condiție sine qua non a însăși existenței subiecților economici — impunea depășirea contradicției dintre noul nivel al forțelor de producție (reflecat în forța și dimensiunile monopolurilor) și cel al relațiilor de producție, devenite neadecvate ; cu alte cuvinte, impunea realizarea unui nivel nou, calitativ superior, de socializare — socializarea la nivelul întregii societăți.

Forma de manifestare a acestei necesități a constat în nevoia unui „control social” — pentru a folosi o formulă utilizată în literatura burgheză — asupra componentelor structurii funcționale a sistemului economic, și, în primul rând, asupra investițiilor, realizabil, evident, numai prin intervenția și integrarea în mecanismul economic capitalist a unui nou subiect economic care să exprime interesele securității sistemului. Acest nou subiect, chemat să „administreze” sistemul capitalist, să-i asigure funcționarea, este statul burghez. Evident, în limitele relațiilor de producție burgheze, o asemenea socializare — care înseamnă o negare a unuia din principiile de bază ale capitalismului, cel al „liberei întreprinderi” — nu se poate realiza decît parțial, iar principalul subiect economic — corporația monopolistă — va căuta ca „socializarea” respectivă să fie nu numai „cît mai parțială”, ci și „cît mai indirectă”. Acceptarea necesității socializării parțiale și indirecte la nivel societal — necesitate conștientizată în teoria keynesistă — a însemnat depășirea (tot parțială) a ideologiei „liberalismului economic” și prima autodepășire ideologică a teoriei economice burgheze. O „autodepășire” a unei prime formulări a ideologiei economice burgheze, dar nu a acesteia

FIȘE

Virgil Constantinescu

Sistemul sociologic al lui DUMITRU DRĂGHICESCU

● Dumitru Drăghicescu (1875-1945) și-a înscris numele printre sociologii de renume mondială din prima jumătate a secolului, opera sa remarcându-se prin vastul conținut problematic, originalitatea acestuia, îndrăzneala cugetării și profunzimea

subiectelor tratate. Larg apreciat peste hotare, atît de specialiștii epocii cît și de istoriografului curențelor sociologice, el a fost totuși puțin cunoscut la noi, faptul că și-a scris majoritatea lucrărilor în limba franceză și le-a publicat la Paris nefiind străin de nerecunoașterea meritelor sale de către contemporanii din țară.

Recenta apariție, în Editura Academiei Republicii Socialiste România, a lucrării lui Virgil Constantinescu Sistemul sociologic al lui Dumitru Drăghicescu constituie nu numai o convenientă repunere în drepturi a creației unui gînditor român de seamă, ci și o posibilitate de a lua contact cu o concepție sociologică în care se realizează o ingenioasă sinteză dialectică între ambianța cosmică și mediul social, între om și natură. Autorul lucrării inventariază critic tezele lui Drăghicescu (comparate cu principalele tendințe și școli sociologice ale vremii), grupîndu-le în două mari domenii tematice : teoria generală a societății și sociologia culturii, cu „virtuți teoretice de o incontestabilă valoare originală, dar și valențe practice”.

Capitalismul anilor '70

● A. Șapiro consacră studiul său Kapitalism 70. h godov. Osnovnoi antagonism : modifiția i uglublenie (Capitalismul anilor 70. Antagonismul fundamental : modificări și adînciri), apărut în revista MEMO, nr. 8/1976, analizei formelor actuale de manifestare a contradicției fundamentale a capitalismului.

Autorul consideră că acest lucru poate fi efectuat dacă se iau în considerație : a) modificările suferite, atît în conținut, cît și în multitudinea formelor de manifestare a însăși contradicției fundamentale a capitalismului ; b) modificările calitative înregistrate în dezvoltarea crizei generale a capitalismului, atît la nivelul bazei, cît și al suprastructurii capitaliste ; c) modificările apărute în manifestarea crizei mondiale a capitalismului, concretizate în special prin împletirea stagnării producției și a șomajului cu inflația, a acestora cu criza valutară, energetică și de materii prime.

Efectuînd analiza contradicției fundamentale a capitalismului pe aceste trei direcții autorul evidențiază, pe de o parte, for-

mele noi ale socializării producției capitaliste, iar pe de altă parte evoluția formelor proprietății capitaliste și a caracterului însușirii rezultatelor producției, precum și manifestarea luptei de clasă în aceste împrejurări.

Din nou despre inflație

● Inflația contemporană, apreciază Jacques Delors în articolul Inflation : les vrais remèdes sont politiques, Inflația : adevăratele remedii sînt cele politice, apărut în revista LE NOUVEL ECONOMISTE nr. 46/1976 are cauze complexe și — în consecință — combaterea ei, care este o problemă politică, implică cît de cît cunoașterea lor.

După J.D. inflația contemporană din Franța și în general din lumea capitalistă își are rădăcinile în funcționarea economiei de piață, iar această funcționare nu este eficientă. Reducerile relative de prețuri sînt inferioare rezultatelor obținute de pe urma progresului tehnic. Concurența prin intermediul prețurilor, dacă ea mai există încă, este dominată de concurența dintre produse. Continuîndu-și analiza, J.D. adaugă faptul că

ca atare. Faptul a reflectat necesitatea și a prefigurată intrarea capitalismului într-un nou stadiu al existenței sale — capitalismul monopolist de stat (C.M.S.) — care nu reprezintă altceva decât o nouă etapă în procesul logic de...suprimare a modului de producție capitalist în însuși cadrul acestui mod de producție¹⁾. În perioada postbelică, constituirea și desăvârșirea procesului de constituire a capitalismului monopolist de stat — care nu este altceva decât forma de existență instituțională a acestui proces de socializare parțială și indirectă la nivel societal, precum și revoluția științifică și tehnică — au facilitat depășirea temporară a manifestării unor contradicții și asigurarea unui ritm important de creștere, o rapidă dezvoltare a forțelor de producție. Creșterea economică capitalistă a adâncit însă principalele contradicții ale sistemului, a generat noi contradicții. Socializarea capitalistă parțială afirmată ca soluție de ideologia keynesistă și practică de politicile inspirate de aceasta, nu a putut rezolva și nici evita adâncirea contradicției dintre optimul privat capitalist și optimul economic general, dintre optimul economic și optimul social.

Agravarea acestei contradicții — cu profunde efecte asupra mecanismului economic, mediului social și mediului natural — este expresia a ceea ce se manifestă ca necesitate tot mai imperioasă de realizare — a unui „control social” generalizat asupra producției și repartiției. Prevăzută încă de Keynes²⁾, această necesitate (implicit inevitabilitate) a extinderii controlului social, este astăzi constatată, în forme și proporții diferite, de tot mai mulți economiști și sociologi burghezi. J. Tobin³⁾ cere o „politică de control permanent asupra veniturilor și prețurilor”. J. Attali consideră că

„secunde cer... să se controleze investițiile în mod social generalizat⁴⁾; K. Arrow demonstrează importanța „centralizării luării deciziilor”⁵⁾. Majoritatea economiștilor și sociologilor burghezi, atit dintre cei menționați cit și analiști ca K. Boulding⁶⁾, J. Robinson, D. Bell⁷⁾ ș.a., consideră — explicit sau implicit — că acest control social se poate realiza în condițiile păstrării formelor actuale de existență a capitalului — marile corporații. Alții, ca J. K. Galbraith, apreciază că acest control social asupra proceselor economice sau, mai exact, asupra factorilor dereglanți ai mecanismului economic, este realizabil numai prin lichidarea, prin naționalizarea sistemului marilor corporații private. Dar numai a acestuia, sistemul economiei private de piață urmînd să fie menținut ca instrument de stimulare a inițiativei și conservare a libertății de acțiune în economie⁸⁾. Ideologia antimonopolistă a burgheziei mici și mijlocii, pe care în mod obiectiv o exprimă J.K. Galbraith, demonstrează inconsistența tezelor despre posibilitatea unui „control social generalizat indirect de reală eficiență”. Dar nici ea, în virtutea naturii sale de clasă, nu poate accepta ideea „controlului social direct și generalizat” care ar însemna de fapt, negarea totală a sistemului bazat pe proprietatea privată asupra mijloacelor de producție. Toate soluțiile propuse se inscriu astfel, după opinia noastră, în limitele paradigmei ideologice keynesiene.

Depășirea de către ideologia economică burgheză a „falimentului” — cum se exprimă Robert Triffin⁹⁾ — „soluțiilor” keynesiene, presupune trecerea la o nouă etapă, calitativ superioară, a procesului de socializare, adică la un „control social direct și general” asupra mecanismului și proceselor economice — ceea ce ar însemna negarea sau suprimarea completă

a relațiilor de producție capitaliste. Iată de ce credem că în limitele ideologiei burgheze o „nouă paradigmă” nu mai este posibilă, un nou Keynes nu mai poate apare. Fazei descendente a capitalismului monopolist de stat, începută, — conform periodizării prof. T. Postolache¹⁰⁾ — cu criza economică mondială 1974—1975, îi va corespunde, astfel, o fază de continuă anemie și agravare a „impotenței” operaționale (în planul politicii economice) a teoriei economice burgheze, o fază în care, într-un grad mai înalt decit pînă acum, progresele cele mai importante ale cunoașterii economice vor avea un conținut corespunzător unei economii de tip socialist exprimat în haine burgheze¹¹⁾. Paradigmei „keynesiste”, specifice epocii capitalismului monopolist de stat, nu-i poate urma decit o paradigmă al cărei conținut esențial va fi de natură socialistă.

Vasile PILAT

- ¹⁾ K. Marx, Capitalul, Vol. III, p. I, București 1953, p. 424.
- ²⁾ J. Robinson, The Second Crisis of Economics In: American Economic Review, May 1972 p. 5.
- ³⁾ The President's New Economic Program. Hearings before the Joint Economic Committee. Congress of the U.S. pt. 2, Washington, 1971 p. 280.
- ⁴⁾ L'Expansion, nr. 88, 1975.
- ⁵⁾ The Limits of Organisation, New York, p. 68.
- ⁶⁾ K. Boulding, Economics as a Science, New York, 1970.
- ⁷⁾ D. Bell, The Coming of Post-Industrial Society, New York, 1973.
- ⁸⁾ J.K. Galbraith, Economics and the Public Purpose, Boston, 1973.
- ⁹⁾ Financial Times, 29 ian. 1975.
- ¹⁰⁾ T. Postolache, Capitalismul monopolist de stat, București, 1975.
- ¹¹⁾ Idem.

în numeroase sectoare de activitate industrială și de servicii câteva firme exercită o dominație excesivă. În fața acestei dominații, subliniază autorul, statele sînt adesea neputincioase, dacă nu sînt complice.

În altă ordine de idei autorul se oprește și asupra modelului de creștere specific unei „societăți de consum”, care este orientat tot mai mult spre producerea de bunuri neesențiale, spre inovații lictive și costisitoare, spre produse care trebuie reparate înlocuite, adică spre risipă. În fine, printre cauze este reconsiderată și lupta acerbă ce se duce pentru distribuția veniturilor național, care accentuează tendințele corporatiste, monopoliste și siăbesc arbitrajul politic, motiv pentru care J.D. consideră că adevăratele remedii pentru combaterea inflației sînt cele de ordin politic.

Structura timpului de lucru

● În studiul A mezőgazdasági vezetők és szakemberek tevékenységének struktúrája (Structura activității cadrelor de conducere și specialiștilor din

agricultură) bazat pe cercetările efectuate de Institutul pentru țămărea și perfecționarea cadrelor de conducere al Ministerului Agriculturii și Alimentației din R.P. Ungară, I. Laczko analizează — în revista KÖZGAZDASÁGI SZEMLE, nr. 7-8/1976 — structura timpului de lucru al cadrelor de conducere și specialiștilor din G.A.S. și C.A.P. (directori, președinți, agronomișefi, zootehnicieni-șefi, inginerișefi).

Constatînd, înainte de toate, că programul acestor cadre însumează între 57,4 ore (directori G.A.S.) și 689 ore (președinți C.A.P.) în medie pe săptămîină, autorul arată că în munca de conducere predomină activitățile legate de sarcinile operative, ea avînd în condițiile actuale mai ales un caracter de execuție; nu se afirmă în măsura cuvenită elementele caracteristice unei conduceri moderne, de orientare previzională. Cauzele acestei situații rezidă, în esență, în lipsa unei gospodării raționale a timpului și participării insuficiente la decizii a specialiștilor și cadrelor medii.

Autorul consideră că perfecționarea muncii de conducere ar

trebui să ducă la descentralizarea atribuțiilor și la mărirea — în activitatea cadrelor de conducere — a ponderii problemelor legate de dezvoltarea unității (concepție de plan, politică de investiții), de elaborarea și introducerea unor noi tehnologii, de pregătirea unor alternative în luarea deciziilor, de participarea la sesiuni științifice ale institutelor de specialitate, la schimburi de experiență etc.

„Riscul de mortalitate” în deciziile sociale

● Un aspect important al deciziilor legate de planificarea pe termen lung a sistemelor de mari proporții, ca, de pildă, a provizionarea cu energie pe plan mondial, îl constituie eventualele lor efecte secundare asupra mediului inconjurător — scrie Joanne Linnerooth, în articolul Methodes for evaluating mortality risk (Metode de evaluare a riscului de mortalitate), publicat de revista FUTURES, nr. 4/1976.

Asemenea decizii, care în mod potențial afectează sănătatea populației, reclamă o tot mai

FIȘE

mare luare în considerare formală a „riscului de mortalitate”. Opinia publică este, în general, în mod activ preocupată de efectele secundare ale progresului tehnologic asupra mediului ambiant, îndeosebi cînd „costurile” progresului sînt exprimate în termeni de sănătate și securitate. Dezbateră publică cu privire la utilizările pașnice ale energiei nucleare pune în lumină dificultatea includerii acestor „costuri”, de pildă în planificarea pe termen lung a sistemelor energetice.

Pentru evaluarea programelor publice care probabilistic modifică mortalitatea umană au fost elaborate mai multe metode. Articolul trece în revistă literatura relevantă și aplicațiile practice ale metodelor propuse, punînd un accent special pe identificarea explicită a domeniilor sociale implicate de utilizarea lor.

CHELTUIELILE DE CIRCULAȚIE

(Urmare din pag. 21)

nu intrunesc nici pe departe trăsăturile caracteristice unor cheltuieli necesare. Ele nu sînt legate nici de procesul de creare a valorii, nici de cel privind conservarea ei. Dimpotrivă.

Se știe că, în prezent, unitățile din sfera circulației mărfurilor practică sistemul, dealtfel admis, de a compensa, cel puțin în parte, cheltuielile amintite mai sus pe seama veniturilor întâmplătoare și a plusurilor ivite în mișcarea mijloacelor circulante. De pildă, după intrarea în vigoare a legii contractelor economice, volumul amenzilor și penalităților încasate de comerț a crescut simțitor, ceea ce a slăbit, într-o oarecare măsură, preocuparea și interesul unor unități pentru reducerea oricărei forme de cheltuială neeconomicoasă.

O altă deficiență care se întîlnește în sfera circulației mărfurilor se referă la relațiile economico-financiare existente între unitățile aparținătoare acestui sector de activitate. Este cunoscut că, între întreprinderile comerciale cu ridicata și cele cu amănuntul intervin relații permanente. Primele apar în calitate de furnizori, iar ultimele, de beneficiari ai fondului de marfă. În cadrul acestor relații întreprinderile amintite ar trebui să-și manifeste pe deplin autonomia economică, precum și toate atribuțiile gestiunii pe baza căreia sînt organizate. Însă, datorită

nefolosirii sistemului contractelor în relațiile dintre ele, cit și sistemului defectuos de subordonare — comerțul cu ridicata are subordonare centrală, în timp ce întreprinderile cu amănuntul subordonare locală — ultimele au posibilități mai restrinse de a-și acoperi unele cheltuieli de circulație din încasări de la terți. De exemplu: întreprinderile cu ridicata încheie contracte ferme cu furnizorii de mărfuri, pe cînd între acestea și cele cu amănuntul se stabilesc numai „minute” care nu pot avea aceeași valoare juridică precum contractele. Întreprinderile comerciale cu ridicata pot să penalizeze furnizorii pentru nelivrarea la timp a mărfurilor și să folosească sumele încasate la recuperarea, prin compensare, a unor cheltuieli de circulație.

În schimb, întreprinderile comerciale cu amănuntul nu pot penaliza, numai în baza minutelor încheiate, întreprinderile cu ridicata pentru întîrzierea în livrarea la timp și fără pierderi a mărfurilor. De aceea, considerăm necesar ca aceste sume încasate de întreprinderile comerciale cu ridicata sub formă de amenzi și penalități ca urmare a nerespectării clauzelor contractuale de către furnizori, să fie virate direct la bugetul statului. Folosirea lor, în calitate de surse întâmplătoare, la acoperirea, prin compensare a unei părți din cheltuielile de circulație, nu este merită să reflecte contribuția proprie a unităților amintite la reducerea acestora.

Rezultatele financiare ale întreprin-

derilor comerciale sînt, totodată, simțitor influențate de o serie de cheltuieli cum ar fi: creanțele prescrise nedatorate vinovăției cuiva, debitorii insolubili, datorii litigioase neimputabile, etc., care nu sînt deloc negliabile. În aceeași categorie pot fi încadrate dobînzile majorate pentru împrumuturile restante aferente investițiilor care, în loc să fie suportate din fondurile de investiții, sînt incluse în cheltuielile generale ale unităților comerciale, adică tot în cheltuielile de circulație.

În sfîrșit, soldările de mărfuri și reducerile corespunzătoare de prețuri stabilite prin Decretul nr. 98/1975, deși sînt acoperite dintr-un fond special constituit în limita unei cote de 0,6% din volumul anual al desfacerilor cu amănuntul, ele constituie pentru comerț tot pierderi. Prin aceasta nu susținem că soldările de mărfuri n-ar fi necesare. Dimpotrivă.

În același timp, constituirea fondului pentru acoperirea reducerilor de preț în limita cotei de 0,6% amintită mai sus n-ar trebui făcută pe seama volumului desfacerilor, ci în funcție de volumul și structurarea stocurilor de mărfuri. Creșterea acestora și blocarea canalelor circulației nu se datoresc ritmului lent al vînzărilor. Acesta nu este decît efectul unor cauze ce au rădăcini adînci în calitatea necorespunzătoare a produselor, în insuficiența cunoașterii a cererii reale, în repartizarea calendaristică a fondului de mărfuri ș.a.m.d.

Toate acestea pledează pentru îmbunătățirea, în continuare, a evidenței cheltuielilor necesare unei circulații normale a mărfurilor.

MACHINOEXPORT

STRUNG SEMIAUTOMAT MONOBROȘ CU COMANDĂ- PROGRAM CE 06 1

Este destinat prelucrării de mare productivitate a planșelor angrenajelor, volanților, a roților, a tamburilor de frînă și altor piese de oțel, fontă și metale neferoase, cu diametru pînă la 320 mm și lungime pînă la 200 mm.

Mașinile pot prelucra suprafețe exterioare și interioare cilindrice și plane cu ajutorul a două cărucioare cu scule multiple, independente unul de altul, și care pot executa cele mai variate mișcări în lungul axelor X și Y.

Dispozitivul de comandă-program al mașinii permite acționarea — consecutivă sau simultană — a celor două cărucioare.

Fixarea piesei de prelucrat se face printr-o mandrină electromecanică cu stringere reglabilă.

CE 06 1 este o mașină de mare productivitate și cu înaltă precizie de execuție.

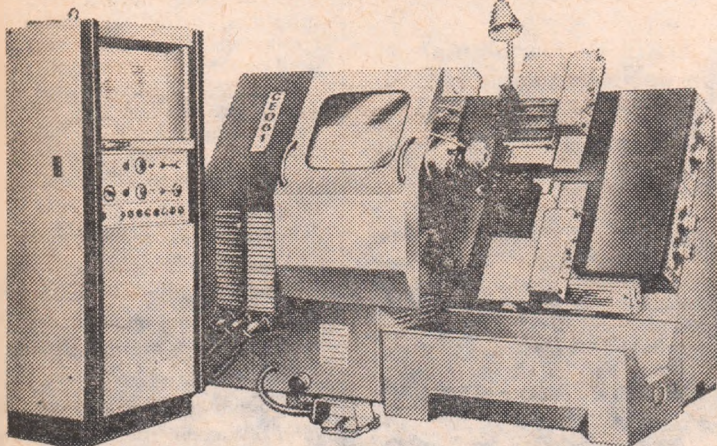
Exportator : MACHINOEXPORT S.A.R.L.

5, Aksakov, Sofia — Bulgaria

Telefon : 88 — 53 — 21

telegramă : Machinoexport — Sofia

Telex : 22425

PROCESUL INFLAȚIONIST ȘI PERSPECTIVA PIEȚELOR VALUTARE OCCIDENTALE

RAFORȚUL din acest an al Fondului Monetar Internațional, dat recent publicității, apreciază că perspectivele în ceea ce privește economia și comerțul țărilor occidentale sînt în prezent „mai puțin strălucite” decît erau în urmă cu cîțiva ani. În mod deosebit raportul atrage atenția asupra pericolului permanent pe care îl reprezintă o rată înaltă a inflației pentru economiile țărilor industriale, aflate acum în curs de redresare după cea mai puternică criză economică pe care a cunoscut-o Occidentul în perioada postbelică.

Experiența ultimilor ani a confirmat nocivitatea inflației pentru economia capitalistă, iar declararea inflației drept „inamicul

public nr. 1” a reprezentat o recunoaștere oficială a acestei nocivități. În spațiul relațiilor valutare-financiare interoccidentale s-au semnalat, de asemenea, în ultimii ani, unele consecințe negative ale procesului inflaționist, fenomene care, în perspectiva unei reactivări a creșterii prețurilor, se întrevăd că se vor manifesta și în viitor. Pornind de la temeiurile pe care se sprijină ipoteza menținerii la niveluri înalte a ratei inflației în țările capitaliste dezvoltate, articolul de față își propune să circumscrie și să definească unele dificultăți valutare-financiare care, probabil, își vor face treptat apariția în următoarele luni.

Intensitatea durabilă a deprecierei monetare

STUDIILE și analizele economice occidentale, inclusiv cele elaborate de către secretariatul O.C.D.E., susțin că economiile țărilor capitaliste dezvoltate au depășit nivelul critic al ciclului conjunctural și s-au înscris pe calea avîntului producției. În multe din aceste țări, oficialitățile apreciază că s-ar fi creat condițiile unei creșteri economice sănătoase, fără pericolul agravării inflației și al apariției dificultăților conexe: devine însă tot mai evident că acest ultim punct de vedere este mult prea optimist.

Odată cu relansarea activității economice, inflația, care s-a menținut la niveluri deosebit de ridicate chiar în perioada de scădere a activității economice, își reia, de la această bază ridicată, tendința de accentuare în majoritatea economiilor occidentale. Deși experții O.C.D.E. consideră că va avea loc numai „o ușoară reaccelerare” a procesului inflaționist occidental („Perspectives économiques de l'O.C.D.E.” nr. 19, iulie 1976), tot mai multe reviste de specialitate — de exemplu, revista bancară londoneză „Euromoney” (august 1976, p. 9) — și cercurile de afaceri din Occident consideră drept probabilă o reaccelerare puternică a creșterii prețurilor interne în țările capitaliste dezvoltate în următoarele 12 luni. Creșterea prețurilor produselor de bază pe piața mondială, care a reinceput, se va repercuta rapid în majorarea prețurilor cu ridicata din țările dezvoltate, mai ales în țările care vor înregistra deprecierea valutei naționale. Pe de altă parte, după o perioadă de atenuare, masa monetară crește din nou în ritmuri suficient de ridicate pentru a accelera procesul inflaționist.

Pe piața mondială prețurile produselor de bază, după ce au scăzut în medie cu 18% în 1975, și-au luat creșterea în acest an, conform datelor furnizate de raportul F.I.M., majorîndu-se în semestrul I 1976 cu circa 5% față de semestrul II 1975 și cu 8% față de nivelurile cele mai scăzute înregistrate în 1975. Tendința de creștere a prețurilor internaționale ale produselor de bază este, deci, o realitate statistică, iar în

condițiile unui avînt economic în țările dezvoltate este doar o chestiune de timp ca această tendință să se accelereze.

În ceea ce privește creșterea masei monetare, ea se caracterizează printr-o diferențiere a dimensiunilor sale pînă în prezent. În S.U.A. se pare că s-a realizat, parțial, obiectivul de punere sub control a creșterii ei (de exemplu, în semestrul I a.c. creșterea lui M_1 — masa monetară în sens restrîns — a fost menținută în ritmuri anuale situate între 5% și 7%). Dar sporierea rapidă a masei monetare (peste 10%) este evidentă cel puțin în Anglia, Franța și Italia, iar în R.F. Germania se înregistrează o creștere de circa 3%. Or, experiența ultimilor ani a demonstrat că, dintre factorii interni, modul în care statul capitalist manevrează masa monetară contribuie poate în cea mai mare măsură la evoluția viitoare a procesului inflaționist.

Avînd în vedere gradul diferit în care economiile occidentale sînt influențate de majorarea prețurilor internaționale, precum și diferențierile considerabile în domeniul politicii monetare, forurile de specialitate occidentale prevăd că procesul inflaționist va continua în țările capitaliste dezvoltate la niveluri relativ înalte. Prognozele O.C.D.E. indică, pentru următoarele luni, un ritm anual al inflației de circa 7% pe ansamblul O.C.D.E., cu diferențieri notabile de la o țară la alta. Performanțe mai bune decît media vor obține R.F. Germania (4,5—5%) și S.U.A. (5,5—6,5%), dar în cazul altor țări capitaliste dezvoltate se așteaptă creșteri de mult mai mare amploare: peste 19% în Italia; 10—12% în Anglia; 12% în Franța; 10—13% în Japonia.

Reescaladări paralele

INFLAȚIA rămîne, deci, o problemă nerezolvată a economiilor occidentale. Este cazul, în consecință, să privim perspectiva fenomenelor valutare-financiare occidentale în strînsă legătură cu perspectiva procesului inflaționist.

Ca o remarcă generală se poate sublinia faptul că, așa cum experiența ultimilor ani a dovedit-o cu prisosință, o

nouă accelerare a procesului inflaționist va agrava toate problemele cu care sînt confruntate economiile occidentale și, în ultimă instanță, va grăbi apariția unei recesiuni, pe care oricum o serie de observatori occidentali o prognoștează pentru anii 1978—1979. În plus, inflația este necori germe și totdeauna catalizatorul fenomenelor de criză, al dezordinilor de tot felul pe piețele valutare și de capital occidentale. În acest context, reescaladarea procesului inflaționist va genera noi momente de tensiune în relațiile valutare-financiare occidentale, cu tot cortegiul de consecințe care decurg de aici. Chiar dacă nivelurile prognozate ale inflației nu se vor realiza întocmai pe ansamblul O.C.D.E., diferențierile între țări sînt suficiente pentru a genera tensiuni de amploare pe piețele valutare și de capital occidentale, așa cum s-a întîmplat nu mai departe decît în prima jumătate a acestui an.

Evoluția cursurilor de schimb a fost tot mai mult influențată în ultimii ani de desfășurarea comparată a inflației. De exemplu valutele țărilor în care s-au înregistrat majorări de preț superioare celor pe ansamblul O.C.D.E. (Italia, Anglia, Franța) au suferit în primele luni ale acestui an depreciere sensibilă pe piețele valutare (în medie ponderată, circa 15% în cazul lirei italiene, 12% în cazul lirei sterline și 5—7% în cazul francului francez). Se remarcă rapiditatea cu care gravitatea inflației dintr-o anumită țară determină tendința cursului de schimb al valutei naționale: în lucrările de specialitate occidentale se apreciază chiar că se poate vorbi despre o corelație directă între inflație și evoluția cursurilor de schimb, corelație mai evidentă decît cea dintre soldul plăților curente și evoluția cursurilor de schimb.

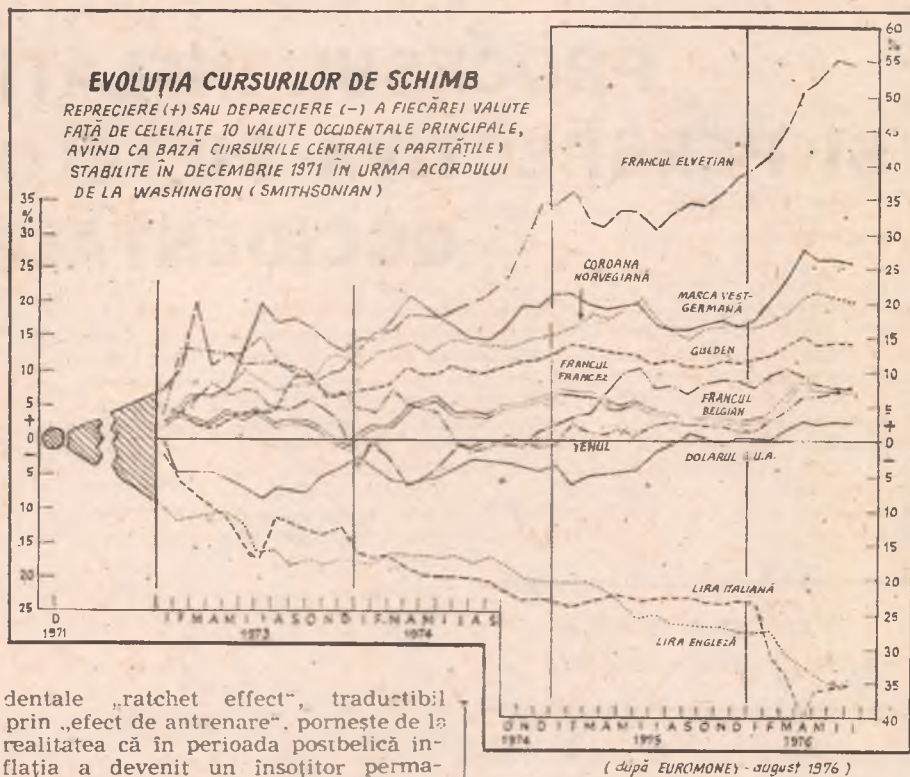
Sistemele de cursuri sub impactul inflației

O PRIMĂ CONSECINȚĂ a acestei corelații, în condițiile diferențierilor a-

mintite ale ritmurilor inflației, este dificultatea tot mai mare cu care sînt menținute raporturile fixe între cursurile de schimb, acolo unde acestea mai sînt păstrate. Astfel, după ce în primăvara acestui an sistemul vest-european de flotare concertată („șarpele european“) a trecut printr-o puternică criză, care a culminat cu ieșirea francului francez din sistem și desființarea subsistemului de flotare concertată a valurilor țărilor Benelux, începînd cu luna august a.c. au luat din nou amploare presiunile speculative asupra „șarpelui“. Speculațiile au mizat, în special, pe o iminentă revalorizare a sistemului, datorită ratei mult mai scăzute a inflației din R.F. Germania comparativ cu cea din celelalte țări membre (Belgia, Danemarca, Olanda, Norvegia, Suedia). În contextul amplificării acestor tensiuni, în cercurile valutare-financiare vest-europene sînt considerate din nou de actualitate propunerile privind mărirea flexibilității sistemului vest-european de flotare concertată, eventual prin lărgirea marjelor de fluctuație peste limitele permise în prezent, de 2,25%. Așa cum se remarcă într-un articol de fond al revistei Euro-money (aprilie 1976), „după criza din martie-aprilie 1976 Occidentul a descoperit încă o dată că diferențierile (dintre țări) ale ritmurilor inflaționiste fac imposibilă funcționarea sistemelor de cursuri fixe, sau aproape fixe, dacă nu se operează modificări rapide și la timp ale cursurilor, în funcție de inflație“.

O a doua consecință a corelației inflație-cursuri de schimb constă în transmiterea diferențierilor din domeniul inflației în diferențieri, uneori de mai mare amploare, în domeniul evoluției cursurilor de schimb, concomitent cu accentuarea fluctuațiilor de curs pe termen scurt și pe termen lung. Din compararea previziunilor privind rata inflației în economiile occidentale în următoarele 12 luni, se pot formula, pentru aceeași perioadă, ca tendințe probabile ale cursurilor de schimb: moneda vest-germană, francul elvețian și dolarul S.U.A. vor avea o tendință generală de creștere; francul francez, lira sterlină și lira italiană vor înregistra, probabil, noi scăderi. În plus, este de așteptat ca aceste modificări de curs să nu se desfășoare sub o formă lină, ci să fie însoțite de perioade de tensiune și dezordine pe piețele valutare. Aceasta deoarece, pe de o parte, chiar în condițiile cursurilor de schimb flotante, operațiunile speculative iau, de regulă, amploare odată cu apariția unor modificări în raporturile dintre valute, iar pe de altă parte, cursurile valurilor occidentale, deși flotante, sînt în mare măsură „dirijate“ de oficialități: în aceste condiții, menținerea unui nivel de curs de către oficialități, împotriva tendințelor manifestate pe piețele valutare, va face necesare importante intervenții de sprijin, ceea ce va mări speculațiile ș.a.m.d.

În al treilea rînd, se poate remarca un proces de agravare reciprocă a celor două elemente ale corelației: inflația accentuează scăderea cursului de schimb și, în același timp, scăderea cursului de schimb accelerează creșterea prețurilor interne. Acest proces, denumit în lucrările de specialitate occi-

dentale „ratchet effect“, traductibil prin „efect de antrenare“, pornește de la realitatea că în perioada postbelică inflația a devenit un însoțitor permanent al ciclului economic capitalist, scăderile absolute ale prețurilor de consum observîndu-se numai în cazul unor produse (de obicei produse în cazul cărora îmbunătățirea fluxului tehnologic a permis reduceri ale prețului de cost) și nu pe grupe mari de produse. Cînd o valută se depreciază — de regulă, ca urmare a ritmului mai ridicat al inflației interne — prețurile mărfurilor importate cresc imediat, iar dacă în țara respectivă comerțul exterior joacă un rol important, creșterea de preț este rapid resimțită în nivelul prețurilor interne cu ridicata și ulterior cu amănuntul. Revendicările firești ale maselor de oameni aj muncii, în fața presiunilor capitalului asupra nivelului lor de trai, determină creșterea salariilor, astfel încît, în final, nivelul prețurilor și salariilor este mai ridicat decît înaintea deprecierii valutei naționale. Dacă ulterior cursul valutei ar crește, rigiditatea prețurilor și a salariilor în fața unei scăderi absolute ar opri mișcarea în jos, care să readucă prețurile și salariile la vechiul nivel. În consecință, prețurile, rămînd majorate, vor influența nefavorabil, mai devreme sau mai tîrziu, cursul de schimb, iar deprecierea valutei va determina o nouă majorare de preț, procesul autoagravîndu-se.

Acest fenomen a afectat în mod caracteristic Anglia, care a favorizat în ultimii ani scăderea cursului lirei sterline pentru a stimula creșterea exporturilor și a echilibra balanța plăților curente. Evoluția indicatorilor economiei engleze arată însă că obiectivele urmărite nu au fost realizate, ci, în schimb, s-a cronicizat inflaționismul, s-a deteriorat continuu raportul de schimb și s-au înregistrat noi scăderi ale cursului lirei sterline. Pe de altă parte, poziția competitivă a mărfurilor vest-germane pe piața internațională

s-a îmbunătățit în ultimii ani, în ciuda creșterii cursului mărcii vest-germane, reprecierile mărcii determinînd atenuarea procesului inflaționist din R.F. Germania. În acest ultim sens, trebuie arătat că în Elveția s-a înregistrat în semestrul I a.c. cel mai scăzut nivel de creștere a prețurilor din țările occidentale, de circa 2% în ritm anual, la această performanță contribuînd și creșterea substanțială a cursului francului elvețian; de asemenea, rata scăzută a inflației din economia elvețiană contribuie în mare măsură la poziția fermă a francului elvețian pe piețele valutare occidentale.

★

DUPĂ O SCURTĂ PERIOADĂ DE ACALMIE, pe piețele valutare occidentale se profilează din nou momente de tensiune. Eventualitatea unor noi modificări în raporturile dintre valutele occidentale nu va rămîne fără urmări. Este vorba, de exemplu, de necesitatea tot mai evidentă de a se lua în considerare modificările cursurilor de schimb în aprecierea creșterii economice a unei țări, deoarece, în cazul unei deprecieri de 10% a valutei naționale, o creștere economică de, să zicem, 6% își poate pierde sensul sau se poate transforma în scădere. Pe piețele de capital, modificările cursurilor de schimb vor genera, neîndoielnic, perturbări, în special în ceea ce privește mișcările de capital. Astfel, se apreciază că în 1977, excedentul monetar al țărilor exportatoare de țifet va crește cu circa 10 miliarde dolari; avînd în vedere că acest excedent este oăstrat, în special, sub forma depozitelor bancare pe termen scurt, este de așteptat nominalizarea lui în valutele al căror curs va avea o tendință ascendentă, mărînd aflurile de capital spre țările respective și, în consecință, accentuînd creșterile de curs.

Mugur ISĂRESCU
INSCIN

TENDINȚE - CONJUNCTURI

Balanța de plăți: diferențieri între țările O.C.D.E.

DUPĂ PROGNOZE făcute la mijlocul anului și reluate în buletinul Italian Trends editat de Banca Nazionale del Lavoro, balanța plăților curente a celor 24 de țări membre ale O.C.D.E. se va încheia în 1976 cu un deficit de trei ori mai mare decât în 1975, și anume de 17,5 mlrd. dolari

Soldul contului curent al balanței de plăți (mlrd. dolari)

Țară	1972	1974	1975	1976 ^a
Grupa A ^b	-6,9	8,9	13,0	5,8
Grupa B	1,2	-7,3	-1,4	-3,7
Grupa C	9,5	-24,4	-6,9	-9,5
Alte țări	0,7	-10,5	-10,7	-10,1
Total OCDE	4,5	-33,3	-6,0	-17,5

^a Prognoza
^b Grupurile de țări cuprind: A - SUA, Canada, RFG, Olanda; B - Franța, Suedia, Belgia-Luxemburg, Danemarca; C - Japonia, Anglia, Italia, Spania.

față de 6 mlrd. dolari anul trecut. Pasivul acesta este însă foarte inegal distribuit între membri. Intensificarea luptei de concurență pe piețele țărilor capitaliste, diferențierea pozițiilor comerciale legată între altele de schimbarea raporturilor de forțe pe plan valutar se reflectă și în evoluții diferite ale balanței (vezi tabelul). Prezintă interes atit evoluțiile comparative cu anul 1972 — ultimul dinaintea valterșărilor produse de scumpirea petrolului —, cit și cele din anii recenți, ca atare. Sub primul aspect se remarcă activizarea balanței țărilor din grupa A (în special a S.U.A.) și pasivizarea balanței celorlalte grupe de țări. Sub al doilea aspect atrage atenția îndeosebi ponderea ridicată a grupului „Alte țări” în pasivul total al organizației, fiind vorba de țările mai mici și cu potențial economic mai redus.

Redresare pe piața cherestelei

O SERIE de indicii referitoare la prețuri, insuficiența anumitor sortimente etc. duc la concluzia că situația pe piața cherestelei de rășinoase tinde să devină mai fermă, după o perioadă de presiuni

datorate acumulării unor stocuri excesive la consumatori. Constatarea aceasta se face în examenul anual al pieței produselor forestiere, publicat recent de Secretariatul C.E.E./O.N.U.

Producția cherestelei de rășinoase, se arată în raport, a scăzut simțitor în 1975 față de anul precedent în câteva țări europene. În Suedia scăderea a fost de 25%, în Finlanda de 36% și în Austria de 12%. În același timp în România, Polonia și Cehoslovacia s-au înregistrat creșteri. Performanțele comerciale ale acestor din urmă țări au diferit și ele, ca sens, de cele ale exportului și importului european în ansamblu, care a avut o tendință de scădere. Exportul european de cherestea de rășinoase s-a situat în 1975 la nivelul cel mai scăzut din 1959 încoace și a fost cu 20—25% mai mic decât în anii „normali” 1970—1972. Prețurile de export au regrestat simțitor față de nivelurile record atinse în 1974 — în toamna anului 1975 scăderea a fost de 20—25% față de punctele maxime atinse —, menținându-se însă totuși peste nivelul din 1973.

Colaborarea tehnico-științifică

U. R. S. S. — R. F. G.

DINTRE ȚĂRILE capitaliste dezvoltate, R.F.G. se situează pe primul loc ca partener comercial al Uniunii Sovietice. Volumul schimburilor comerciale dintre cele două țări s-a ridicat anul trecut la 2,8 miliarde ruble, față de 0,5 mlrd. în 1970. Perspectivele favorabile pentru extinderea relațiilor economice sînt evidențiate de faptul că pînă la sfîrșitul sem. I a.c. valoarea contractelor încheiate pentru livrări reciproce pe perioada 1976—1980 a însumat circa 3,5 mlrd. ruble.

Revista „Mirovaia ekonomika i mejdunarodnie otnoșenia”, care publică datele de mai sus, relevă că acordurile și contractele pe termen lung, încheiate în ultima perioadă între U.R.S.S. și R.F.G. imbină într-o măsură crescîndă cooperarea economică și în producție cu cea tehnico-științifică. În acest ultim domeniu sînt promovate forme tot mai perfecționate și mai eficiente ca efec-

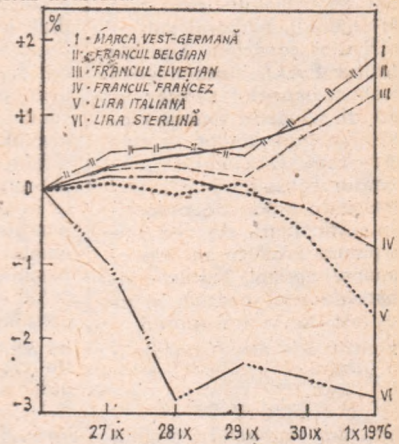
EVOLUȚII MONETARE

ÎN PERIOADA 27.IX.—1.X.1976, pe piețele valutare a domnit o nervozitate crescîndă, asistîndu-se la o fugă a capitalurilor din monedele slabe (lira sterlină, lira italiană și francul francez) în devize forte cum sînt francul elvețian și marca vest-germană.

Zvonurile potrivit cărora marca vest-germană urma să fie revalorizată în cadrul „șarpelui valutar”, precum și cumpărările masive de mărci vest-germane au contribuit la atingerea nivelului de 2,4340 mărci vest-germane pentru un dolar S.U.A. la 1.X.1976.

Francul elvețian s-a întărit continuu față de dolarul S.U.A., trecînd de la 2,4675 franci elvețieni pentru un dolar la începutul intervalului la 2,4435 la sfîrșitul acestuia.

Cursul lirei sterline a slăbit simțitor în perioada analizată (cu 46,4%, în comparație cu luna decembrie 1971). După ce lira a atins nivelul minim de 1.6360 dolari în ziua de 28.IX.1976, Banca Angliei a intervenit pe piața Londrei, iar Sistemul Federal de Rezervă pe cea a New York-ului, contribuind în acest fel la creșterea cursului la 1,6700 dolari. Pe de altă parte Marca Britanie și-a anunțat la Fondul Monetar Internațional intenția de a utiliza integral cota de

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A., luîndu-se ca bază cursurile din 24 sept. 1976

credit disponibilă în valoare de 3,36 miliarde D.S.T. Odată cu stabilizarea cursului lirei sterline la nivelul de 1.6700 dolari ca urmare a acestor măsuri, presiunile asupra monedei britanice au început să fie exercitate prin tranzacțiile la termen, reflectînd tendința de slăbire în continuare a lirei sterline.

Francul francez a continuat să slăbească în perioada analizată, atingînd la 1.X.1976 nivelul de 4,9530 francezi pentru un dolar. Scepticismul cercurilor de afaceri față de planul guvernamental de luptă contra inflației, perspectiva unor mișcări greviste în săptămînile care vin, au contribuit la scăderea cursului francului francez și față de marca vest-germană (2,03 franci francezi pentru o marcă) și față de francul elvețian (2,01 franci francezi pentru un franc elvețian). Se apreciază că tendința de scădere a cursului francului francez se va menține, cu posibilitatea ca acesta să atingă nivelul de 5 franci francezi pentru un dolar S.U.A.

Lira italiană a scăzut în perioada analizată de la 850,50 la 865,50 lire pentru un dolar la sfîrșitul intervalului, la aceasta contribuind situația balanței de plăți externe a Italiei și presiunile semnlate în „șarpele valutar”. Banca Italiei a intervenit masiv pe piața valutară pentru susținerea lirei. De asemenea, taxa scontului în Italia a fost majorată de la 12% p.a. la 15% p.a.

Doabinzile la eurodepozite pe perioada de 6 luni au oscilat în jurul nivelului de 6 3/16% p.a. la eurodolar, 5 1/4% p.a. la euro-marca vest-germană și 2 3/4% p.a. la eurofrancul elvețian.

Prețul aurului a avut o tendință de scădere și anume de la 118,90 dolari uncia (27.IX.1976) la 116 dolari uncia la 1.X.1976.

D. LUNGU
Gh. MUNTEAN

tuarea în comun de cercetări științifice, elaborarea de proiecte, colaborarea în aplicarea lor în procesul de producție ș.a. Partea sovietică a stabilit contacte tehnico-științifice cu peste o sută de firme vest-germane (printre care cunoscuțele Hoechst, B.A.S.F., Bayer, Krupp, Daimler-Benz, Ruhrkohle ș.a.) din industria chimică și petrochimică, electro-

tehnică și electronică, construcții de mașini grele, aparatură, automobile, siderurgie, industria cărbunelui etc. Paralel se dezvoltă atit comerțul reciproc cu licențe, know-how, schimbul de informații tehnico-științifice, precum și schimbul reciproc avantajos de licențe pentru anumite produse sau procese tehnologice.

STATISTICĂ INTERNAȚIONALĂ

ENERGIA ÎN AGRICULTURĂ

„CRIZA” PETROLULUI și creșterea costului energiei consumate în producție, transporturi, pentru nevoi casnice etc. a suscitat numeroase cercetări menite să evidențieze repercusiunile posibile asupra diverselor domenii de activitate. Un asemenea studiu¹⁾, elaborat sub egida Diviziei serviciilor agricole din cadrul F.A.O., examinează îndeosebi impactul direct și indirect al scumpirii energiei asupra agriculturii țărilor în curs de dezvoltare. Este vorba aici de energia consumată în cursul procesului de producție propriu-zis din agricultură, de cea utilizată pentru producerea de echipament agricol, îngrășăminte, pesticide etc., precum și energia folosită în transportul și păstrarea produselor agro-alimentare.

Autorii studiului relevă de la început că impactul amintit este minim în cazul agriculturii tradiționale, în care principalele surse de energie le constituie soarele (în cadrul procesului de fotosinteză), omul și animalele de muncă, respectiv resurse reînnoibile, nelegate de evoluția de pe piața petrolului. Datele problemei se schimbă, însă când este vorba de țări cu o agrotehnică înaltă sau de intensificarea în perspectivă a agriculturii tra-

diționale prin aplicarea metodelor moderne de cultură.

Chiar și în condițiile unei agriculturi moderne, ca — de pildă — cea din S.U.A. (California) procesul de producție din agricultură, inclusiv transportul și prelucrarea produselor din cadrul unității agricole, absoarbe doar 5% din consumul global de energie. Pe plan mondial însă, ținându-se seama de consumurile specifice de energie și nivelul înzestrării agriculturii din diferite zone și grupuri de țări, precum și de evoluțiile probabile în perspectivă, necesarul de energie al acestei ramuri a economiei se exprimă în cifre impresionante (vezi tabelul).

Se estimează că ponderea consumului de energie (respectiv de combustibili fosili) pentru producerea și aplicarea îngrășămintelor, care — în sezonul 1972/73 — ajunsese aproape la nivelul ponderii consumului de energie pentru fabricarea și exploatarea mașinilor agricole, are perspectiva de a o depăși considerabil până în 1984/85. Pe ansamblu, în această perioadă necesarul de energie pentru agricultură urmează să sporească de aproape 1,8 ori.

Desigur, structura consumului de energie variază de la o cultură la alta și de la țară la țară. În cultura orezului, de pil-

Evaluarea necesarului anual de energie pentru cîteva factori ai producției agricole (echivalent benzina)

Factorul	1972/73		1984/85	
	mil. tone	ponderea în total (%)	mil. tone	ponderea în total (%)
Ingrășăminte	81	45	187	58
Echipament pentru irigații				
— fabricarea	5	3	3	2
— exploatarea	2	1	3	1
Pesticide	4	2	5	2
Mașini agricole				
— fabricarea	30	16	40	12
— exploatarea	60	33	80	25
Total	182	100	323	100

Sursa : F.A.O., Bulletin mensuel — économie et statistique agricoles, nr. 2/1976.

dă, într-o țară cu un nivel ridicat al agrotehnicii ca S.U.A. ponderea irigațiilor în consumul de energie depășește 40%, în timp ce în condițiile agriculturii tradiționale consumul de energie directă (provenită din combustibili fosili) pentru irigații este practic nul.

Creșterea consumului de energie în agricultură, pe măsura introducerii metodelor agrotehnice moderne, determină și majorarea randamentelor la hectar, dar nu în aceeași proporție. De aceea, ținând seama de impactul scumpirii energiei, îndeosebi ca frînă în calea modernizării agriculturii țărilor în curs de dezvoltare importatoare de

petrol, autorii studiului subliniază, importanța folosirii raționale a îngrășămintelor chimice, a selecționării de soiuri rezistente la boli și la condiții climatiche viete, a exploatării eficiente a echipamentului agricol existent, inclusiv cel de irigare — în ultima analiză, însemnătatea corelării judicioase între metodele de valorificare a terenurilor, practicile privind irigarea lor și sistemele de cultură.

N. POPOV

¹⁾ „L'Énergie et ses services de l'agriculture dans les pays en développement”, F.A.O., Bulletin mensuel — économie et statistique agricoles, februarie 1976.

IPOTEZE ● PREVIZIUNI

Metale neferoase : consum, prețuri, stocuri

O PROGNOZĂ elaborată de compania engleză „Charter Consolidated” apreciază că — în lumea nesocialistă — consumul principalelor metale neferoase va spori cu circa 20% în acest an și cu 10% în 1977, în a doua jumătate a anului viitor urmînd a fi depășit cel mai înalt nivel al consumului din perioada anterioară. Se consideră că prețurile la metalele respective (aluminiu, cupru, plumb, zinc și cositor), care au marcat o tendință de ascensiune în cursul acestui an, vor rămîne aproximativ constante pînă în trimestrul IV 1977, cînd este așteptată o majorare a lor. În perioada următoare este de așteptat o reducere a stocurilor existente la aceste metale, sporirea gradului de utilizare a capacităților metalurgice respective, iar la plumb este posibil chiar să apară dificultăți de satisfacere a cererii.

S.U.A.: dependența de importul de energie

DUPĂ APRECIEREA unor specialiști în materie, dependența S.U.A. de importul de petrol se va accentua în deceniul următor, importurile ajungînd în 1985 la

50% din necesarul intern de consum. Se consideră că principalul furnizor va fi Arabia Saudită, ținându-se seama — între altele — de nivelul scăzut al investițiilor pe care le reclamă extinderea extracției țițeiului în această țară (de 13—11 ori mai reduse decît în S.U.A. — per unitate extrasă — la exploatarea pe uscat și de 4—5 ori în cazul exploatării în platoul continental).

În ceea ce privește importul de gaze naturale, acesta ar urma să crească în viitor, dar într-un ritm mai lent decît cel de petrol, încît ar putea să reprezinte în jur de o zecime din necesarul intern de consum pe anul 1985 (evaluat la 562 mld. mc).

Proiecte kuweitiene

PROIECTUL programului cincinal de dezvoltare social-economică pe perioada 1976/77—1980/81, elaborat în Kuweit, prevede investiții totale de circa 15,2 miliarde dolari (la care se adaugă 1,5 miliarde dolari pentru așa-numite „cheltuieli neprevăzute”). Mai mult de jumătate din această sumă este alocată dezvoltării sectorului de stat, a infrastructurii, principalele activități finanțate fiind lucrările publice, extinderea rețelei de comunicații, a sistemului de aprovizionare cu apă și electrici-

tate, precum și construcția de locuințe. În domeniul industriei, principalul beneficiar al investițiilor (aproape un sfert din total) este extracția și prelucrarea țițeiului și gazelor naturale. Se apreciază că realizarea obiectivelor de dezvoltare stabilite va necesita sporirea pînă în 1980/81 a forței de muncă ocupate în economia Kuweitului cu 35—40%.

Turcia : investiții industriale

PROGRAMELE de investiții elaborate de Ministerul industriei și tehnicii din Turcia prevăd ca pînă la sfîrșitul anului 1982 în țară să fie construite 157 de obiective economice, în valoare totală de 235 miliarde lire turcești. Printre ele figurează 7 uzine siderurgice, 18 fabrici de ciment, 12 întreprinderi de îngrășăminte chimice, 13 fabrici de zahăr și 6 de celuloză și hîrtie, 3 rafinării de petrol, precum și o serie de unități constructoare de mașini și utilaje. De asemenea, figurează construirea a 26 de uzine electrice (inclusiv două centrale atomice) și 46 de baraje pentru irigații.

În ceea ce privește infrastructura, se proiectează modernizarea a 16 mii km de șosele, a 37 aeroporturi și 10 porturi maritime, precum și a rețelei feroviare.

VENITURILE VIZIBILE ALE COMERȚULUI INVIZIBIL

DEZVOLTAREA relațiilor economice, tehnico-științifice, culturale, dintre națiunile lumii contemporane a făcut ca, alături de intensificarea schimburilor comerciale tradiționale, să capete o extindere crescândă și comerțul internațional cu servicii, denumit — în opoziție cu cel palpabil, de mărfuri — „comerț invizibil”.

Sfera comerțului invizibil este de fapt mai largă și mai variată (vezi „Revista economică” nr. 38/1976, rubrica „Glosar”), cuprinzând, între altele, cheltuielile și veniturile legate de transport, turism, dobinzi pentru creditele bancare, comisioane, dobinzi, profituri și dividende de pe urma investițiilor de capital în străinătate, venituri din muncă (de exemplu ale muncitorilor migranți, ale căror efective sînt în prezent de ordinul milioanei în lumea capitalistă, drepturi de autor, redevențe pentru exploatarea unor terenuri, a unor invenții, cheltuielile reprezentanților diplomatice, donații, transferuri unilaterale publice și particulare, inclusiv contribuții la organizații internaționale etc.

În ultimii ani, capitalul cel mai dinamic al comerțului invizibil, pe plan mondial, l-au constituit profiturile și dividendele de pe urma investițiilor de capital în străinătate, care numai în cursul anului 1973 au cunoscut o creștere de 50,4%. În unele țări creșterea a fost mult mai rapidă (în cazul Angliei, 110% în același an).

Pentru o serie de țări dezvoltate ale lumii veniturile obținute de pe urma comerțului invizibil sînt nu numai în creștere, ci și foarte însemnate, atît ca mărime absolută, cît și sub raportul contribuției la echilibrarea sau la reducerea deficitului balanței tranzacțiilor curente provocat de un sold pasiv al balanței comerciale.

Din punct de vedere al veniturilor brute obținute de pe urma comerțului invizibil, pe primul loc în lumea capitalistă continuă să se situeze S.U.A. cu 35,4 miliarde dolari în 1973 (ultimul an pentru care există date comparabile într-un studiu dat recent publicității la Londra de Comitetul pentru exportul invizibil), față de 25,9 miliarde în anul anterior. Grație acestei evoluții, ponderea S.U.A. în volumul mondial al încasărilor din comerțul invizibil a sporit în anul amintit de la 21% la 21,9%, în vreme ce ponderea Angliei — ocupanta locului doi în clasamentul respectiv — a scăzut de la 11,4% la 11,1%, în ciuda creșterii de la 14 miliarde la 18 miliarde dolari a încasărilor sale brute din comerțul invizibil. În ordinea mărimii încasărilor brute, pe locurile următoare se situează Franța, R.F. Germania, Italia și Japonia, aceasta din urmă, înregistrînd, împreună cu Olanda, Franța și Belgia, și cele mai rapide ritmuri de creștere ale încasărilor respective.

S.U.A. ocupă primul loc și din punctul de vedere al mărimii soldului excedent al balanței comerțului invizibil, criteriu după care Anglia continuă să ocupe locul al doilea, cu 4,6 miliarde dolari în 1973.

Ierarhia de ansamblu prezentată se modifică atunci cînd se analizează importanța încasărilor obținute de fiecare țară

pe elementele componente prezentate ale comerțului invizibil. Astfel, de pildă, Anglia devine ocupanta primului loc după criteriul încasărilor din transporturi, în vreme ce alte țări se situează pe primele locuri în ce privește mărimea veniturilor din muncă obținute de peste hotare.

Adevărata semnificație a soldului balanței comerțului invizibil rezultă însă, așa cum arătăm, atunci cînd se analizează mărimea sa în raport cu cea a soldului balanței comerciale. În Grecia — unde transporturile maritime au devenit sursa cea mai importantă de venituri invizibile — în 1974 ele au procurat 21% din totalul încasărilor contului curent al balanței de plăți, respectiv circa 4,5% din produsul intern brut, acoperind 30% din deficitul balanței comerciale grecești. Dacă în R.F.G. soldul pasiv al balanței „invizibilelor” a redus, iar în unii ani aproape a acoperit total soldul activ al balanței comerțului vizibil (vezi tabelul nr. 1), în Anglia de peste 180 de ani soldul excedent al capitolului „invizibilelor” contribuie la compensarea într-o anumită măsură (în unii ani chiar totală) a deficitului, de asemenea tradițional, al balanței comerțului vizibil și, astfel, la reducerea deficitului balanței de plăți (vezi tabelul nr. 1).

Tabelul nr. 1

Evoluția comparativă a soldului balanței comerțului vizibil și invizibil

— în miliarde dolari —

	Comerț vizibil		Comerț invizibil	
	R.F.G.	Anglia	R.F.G.	Anglia
1972	+ 8,3	- 1,7	- 7,5	+ 2,1
1973	+ 14,9	- 5,7	- 10,6	+ 3,7
1974	+ 21,9	- 12,3	- 12,2	+ 3,9
1975	+ 17,0	- 7,1	- 13,3	+ 3,3

Sursa : The Economist, 21 august 1976

Structura, importanța relativă și evoluția în timp a diferitelor componente ale comerțului invizibil rezultă mai pregnant analizînd cazul unei țări cu o activitate tradițională în acest domeniu, cum este Anglia (vezi tabelul nr. 2), al cărei excedent la acest capitol se așteaptă să sgarască cu 14% pe ansamblul anului în curs. Din tabel se observă că după dobinzi, profiturile și dividendele obținute de persoane particulare sau de firme din Anglia de pe urma investițiilor lor de peste hotare, pe locul secund ca importanță se situează veniturile aduse de City-ul londonez. „În City — scrie un buletin editat de London Press Service — în această zonă compactă intersectată de străzi și alei vechi de secole dar concețate cu restul lumii prin cel mai modern echipament de telecomunicații, se află o concentrare de piete valutare, de piete ale produselor de bază și de servicii financiare mai mare decît oriunde în lume”.

Principală sursă de încasări a City-ului londonez (452 milioane lire sterline în 1973) o reprezintă activitatea legată de asigurări, care face din Londra cea mai importantă piață internațională în acest domeniu. Activitatea respectivă este des-

Tabelul nr. 2
Principalele surse de venituri din comerțul invizibil ale Angliei

— în milioane lire sterline —

	1968	1974
Dobinzi, profituri și dividende	565	1 798
Tranzacții financiare (City)	397	905
Turism	282	833
Nave maritime	291	789
Linii aeriene	75	161
Lucrări de construcții în străinătate	56	172
Telecomunicații și servicii poștale	34	96
Filme și televiziune	46	26
Publicitate etc.	37	58

Sursa : „Invisible” strength in the British economy, London Press Service, nr. 2905/6.

fășurată de circa 760 companii de asigurări (dintre care însă 290 obțin 95% din venituri), de cunoscuta companie Lloyd's (care realizează asigurări pentru o gamă vastă de obiecte, de la platforme de foraj la superpetroliere și avioane, din peste 100 de țări), ca și de agenții de asigurare (insurance brokers) care acționează ca intermediari. Anul trecut veniturile firmei Lloyd's au reprezentat 190 milioane lire sterline, adică mai mult decît cele ale întregului sector bancar, care cu venituri de 182 milioane lire sterline în 1974 și 135 milioane în 1975, se situa pe locul doi ca însemnătate între activitățile desfășurate în City (The Economist, 4 septembrie 1976). În acest sector o poziție dominantă o dețin „cele cinci mari” bănci de cliring londoneze și anume Barclays, National Westminster, Midland, Lloyd și Williams and Glyn's. Puternice ancorate în viața economică a lumii capitaliste, băncile de cliring londoneze dispun de o rețea de peste 5 000 de filiale.

În City funcționează de asemenea numeroase bănci comerciale, ca și circa 250 filiale ale unor bănci străine, mai multe decît în orice alt centru financiar al lumii capitaliste (New York-ul, care are 160 asemenea filiale, se situează pe locul al doilea). Londra este considerată centrul pieței eurodolarilor, veniturile asigurate de aceasta reprezentînd unul din capitolele cele mai dinamice ale „invizibilelor”. Bursa londoneză este a doua ca mărime în lumea capitalistă, după cea din New York. Pe multe piete ale lumii capitaliste prețul de la Londra este așezat la baza unor contracte, chiar cînd mărfurile respective nici nu trec prin Londra (este cazul aurului, argintului, diamantelor, ca și al plumbului, cuprului, zincului). O bună parte a veniturilor din comerțul invizibil (134 milioane lire sterline în 1974) sînt asigurate încă de la începutul secolului trecut de activitatea tranzacțională de pe piete amintite.

În sfîrșit, la Londra funcționează o bursă a închirierilor de nave și avioane în diferite părți ale lumii (de exemplu pentru transportarea de mineru de fier din America Latină în Anglia pe un vas grecesc sub pavilion panamez), ca și pentru vinzări și cumpărări de nave. Tot în capitala Angliei, cîndva țara cu cea mai mare flotă maritimă a lumii, funcționează și cea mai veche și mai importantă firmă pentru clasificarea navelor — Lloyd's Register of Shipping.

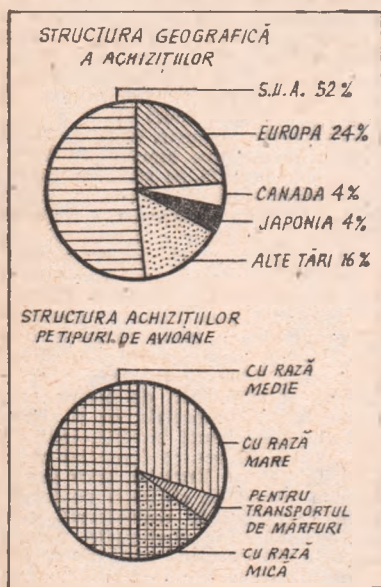
Printre activitățile de la care se așteaptă un ritm susținut de creștere a veniturilor în acest an se numără, afară de asigurări, construcțiile în străinătate (în special în țări din Orientul Mijlociu), operațiunile de consulting-engineering și de asemenea turismul internațional.

Exemplele citate, fără a epuiza gama largă a activităților care formează obiectul comerțului invizibil, ilustrează locul lor de prim ordin în viața economică contemporană, loc în totală contradicție cu denumirea generică care le-a fost atribuită.

Dinu DRAGOMIRESCU

Miliarde pentru aeronautică

PÎNA LA MIJLOCUL deceniului viitor, liniile aeriene din țările nesocialiste vor trebui să cheltuiască pentru noi aparate de zbor circa 45 de miliarde dolari la prețurile din 1975. Ce structuri se întrevăd pe această piață, cine și-o va împărți? Circa jumătate din volumul ei total, scrie **The Economist**, după care reproducem și graficul, este reprezentată de avioane necesitate de creșterea scontată a traficului. Cealaltă jumătate va fi destinată înlocuirii avioanelor mai vechi, mai zgomotoase și mai mari consumatoare de carburanți. Din cele aproximativ 2 800 de astfel de aparate aflate acum în exploatare, ju-

Piața avioanelor civile a lumii nesocialiste, 1976—1985

mate vor avea în 1985 o vechime de 20 de ani.

Săptămînalul londonez consideră ca o prognoză realistă că industria aeronautică din S.U.A. va deține circa 90% din piața aeronautică a lumii nesocialiste în deceniul următor, la fel ca în ultimii 10 ani. Țărilor europene, a căror pondere în traficul aerian civil al lumii nesocialiste este de circa un sfert, le-au revenit în ultimul deceniu numai circa 8% din vânzările totale de avioane civile. Pe piața aeronautică europeană, industria americană deține 2/3 din vânzări în 1970 și 4/5 în 1974.

Speculația valutară — business transnațional

ATACURILE speculative recente asupra lirei sterline atrag atenția asupra unei laturi mai puțin cunoscută a piețelor valutare. „Exxon Corp.”, cunoscuta companie petrolieră transnațională, a realizat anul acesta, în cursul unui singur trimestru, profituri supl-

mentare de 84 mil. dolari de pe urma manipulării cursurilor flotante ale principalelor valute. Iar firma americană „Xerox”, mizînd pe scăderea cursului lirei sterline, a finanțat expansiunea sa în țările Europei occidentale cu ajutorul unor împrumuturi considerabile tocmai în această valută. Evoluția ulterioară a lirei sterline confirmînd așteptările firmei, „ciștigul” său numai de pe urma deprecierii a fost echivalent cu dobînzile la împrumuturi.

După cum arată revista **Newsweek**, acest gen de operațiuni speculative, considerate de companiile respective drept un „business legal”, accentuează instabilitatea de pe piețele valutare, data fiind amploarea resurselor financiare ale companiilor respective și marea lor capacitate de manevrare. Iar principalii păgubiți de fluctuația continuă a cursului valutei utilizate în tranzacțiile internaționale sînt țările în curs de dezvoltare, care-și văd erodate și în acest mod veniturile obținute de pe urma exportului de materii prime și alte produse de bază.

Polonia: tehnologie nouă pentru aluminiu

ÎN POLONIA (la Nowiny) se află în construcție o mare uzină care — la atingerea capacității proiectate — va produce anual 1,25 mil. tone de ciment și 100 mii tone de oxid de aluminiu, utilizînd tehnologia elaborată de prof. Jerzy Grzymek. După cum menționa recent revista „Hebdomadaire polonais”, extinderea tehnologiei menționate ar putea revoluționa industria aluminiului, deoarece pentru obținerea acestui metal se utilizează — în loc de bauxită (ale cărei resurse sînt relativ limitate și inegal repartizate pe plan mondial) — o materie primă secundară, cum sînt șisturile carbonice, sau chiar reziduuri, cum este praful evacuat pe coșurile centralelor termice.

Factorul uman al cercetării

ECONOMIA CEHOSLOVACĂ dispune de o amplă bază de studii și cercetări științifice, în care erau ocupate la începutul acestui an circa 150 mii de persoane — informează revista „La vie tchécoslovaque”. În actualul cincinal se prevede o sporire a fondurilor alocate pentru extinderea acestei baze, respectiv de la 14 miliarde coroane în medie anuală pe cincinalul trecut la 18 miliarde în 1980, ceea ce va permite mărirea efectivului cadrelor ocupate cu 20 000 de persoane. În 1980, economia cehoslovacă va dispune în domeniul științei și tehnicii de 21 de cercetători la fiecare mie de persoane ocupate — raport considerat drept corespunzător, ținîndu-se seama de nivelul de dezvoltare a economiei cehoslovace. Totodată, pentru ridicarea eficienței activității de cercetare, în perioada 1976—1980 ea va fi concentrată asupra rezolvării a 400 de sarcini importante pentru dezvoltarea tehnică și tehnologică a economiei naționale.

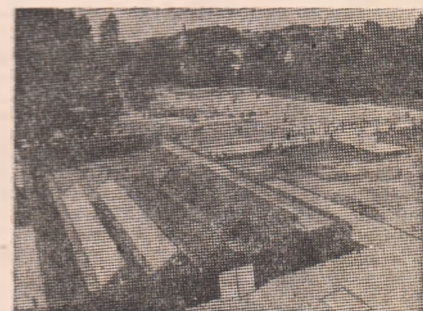
Bulgaria: expansiunea relațiilor cu țările în curs de dezvoltare

PARTICIPANTĂ ACTIVĂ la diviziunea internațională a muncii, R. P. Bulgaria are în prezent relații comerciale cu 110 țări ale lumii, dintre care 85 în curs de dezvoltare. În ultimele două decenii, volumul schimburilor de mărfuri cu acest grup de țări a crescut de 70 de ori, reprezentînd 7% din total în 1975 față de 1,7% în 1955.

Principalul loc în exportul bulgar către țările în curs de dezvoltare îl ocupă produsele industriei constructoare de mașini — cu o pondere de 41,7% în 1975. Bulgaria importă din țările în curs de dezvoltare în principal combustibil și materii prime minerale (42,1%), materii prime de origine vegetală și animală (30,3%). În cadrul schimburilor cu țări în curs de dezvoltare, Bulgaria a livrat pînă în prezent peste 400 de unități productive pentru industria alimentară, chimică, siderurgică, constructoare de mașini și minieră din țările respective, acordînd, totodată, ajutor în construirea de ferme zootehnice, baraje și sisteme de irigații, instituții social-culturale ș.a.

Piscină cu încălzire solara

EXPERIMENTĂRILE utilizării pe scară largă a energiei solare se diversifică treptat, cu rezultate apreciate ca promițătoare. Un exemplu recent: „Apa dintr-o piscină cu mai multe bazine de înot este încălzită în perioada mai-septembrie cu ajutorul energiei solare, care este colectată de instalația montată pe acoperișul unei săli de sport polivalente (vezi figura alăturată). Ea permite ridicarea temperaturii apei la

24°C, fiind cuplată cu o instalație termică de rezervă, cu dubla utilizare: transfer de căldură de la o sursă termală (vara) și încălzirea sălii polivalente (iarna). Întregul complex funcționează, cu titlu experimental, în apropiere de Köln (R.F.G.), furnizînd specialiștilor date prețioase atît asupra fiabilității sistemului de colectoare solare, cît și asupra posibilităților de reducere a pierderilor de căldură.

GLOSAR

Inflația

Persistența fenomenului inflației în Occident, temerile că o redresare a activității economice poate aduce cu sine o nouă intensificare a acestui fenomen, mențin problema deprecierei inflaționiste a banilor pe primul plan al preocupărilor.

Inflația este o noțiune legată de masa banilor în circulație. Atunci cînd în circulație se află o masă de bani excesivă comparativ cu nevoile circulației, banii se depreciază în raport cu mărfurile și serviciile oferite, potrivit legii circulației bănești. Această depreciere duce la redistribuirea venitului național care, în condițiile capitalismului, se face în avantajul claselor exploatare și în dauna celor cu venituri fixe: muncitori, funcționari, pensionari.

Creșterea excesivă a masei banilor în circulație se datorește acțiunii unor factori diverși. De cele mai multe ori, factorul inflaționist este deficitul bugetar. În cazul în care statul are cheltuieli mai mari decît veniturile curente, cel mai ușor mijloc de a face față acestei situații îl constituie împrumutul la banca centrală. Ca urmare, masa banilor în circulație crește, fără ca nevoile curente ale circulației să fi crescut și ele, deoarece statul se împrumută nu ca să producă mărfuri sau să ofere servicii suplimentare, ci ca să consume, deci să micșoreze volumul mărfurilor și serviciilor disponibile. Dezechilibrul astfel creat este specific stării de război, însă el se întâlnește frecvent în țările capitaliste și în condiții de pace, ca urmare a cursei înarmărilor, a politicii de expansiune, a „stimulării” artificiale a economiei etc.

Un alt factor inflaționist îl constituie creditul bancar. În cazul în care băncile acordă credite fără o analiză serioasă a scopului urmărit de debitorii, sau cu intenția specifică de a contribui la sprijinirea expansiunii în perspectivă a unor mari întreprinderi, se produce o creștere exagerată a volumului banilor de cont („bani scripturali”), ale cărei efecte inflaționiste sînt analoge creșterii volumului de numerar în circulație.

Un al treilea factor inflaționist îl poate constitui excedentul balanței de plăți. Dacă într-o țară intră un volum mare de valută străină, fie ca urmare a unui excedent masiv al exportului față de import, fie a unei invazii de capitaluri străine vagabonde (cum a fost cazul adeseori în cursul actualei crize monetare occidentale), rezervele valutare ale țării cresc, iar banca centrală le preia de la deținători la cererea acestora, în schimbul monedei naționale. Masa banilor în circulație crește, fără să găsească pe piață un corespondent echivalent în mărfuri și servicii.

O altă sursă de inflație o constituie intrarea în circuit a unor sume de bani care anterior erau ținute în rezervă de posesorii lor. Acesta este în general cazul atunci cînd deprecierea inflaționistă a banilor are un ritm ridicat și cînd posesorii de bani devin conștienți de pierderea pe care o suferă prin deprecierea sumelor pe care le dețin. Creșterea pe această cale a masei banilor în circulație, ca și creșterea vitezei de circulație a banilor, constituie factori potențiali de inflație. În literatura de specialitate se mai consideră ca o cauză de inflație importul acestuia prin canalele schimburilor economice externe.

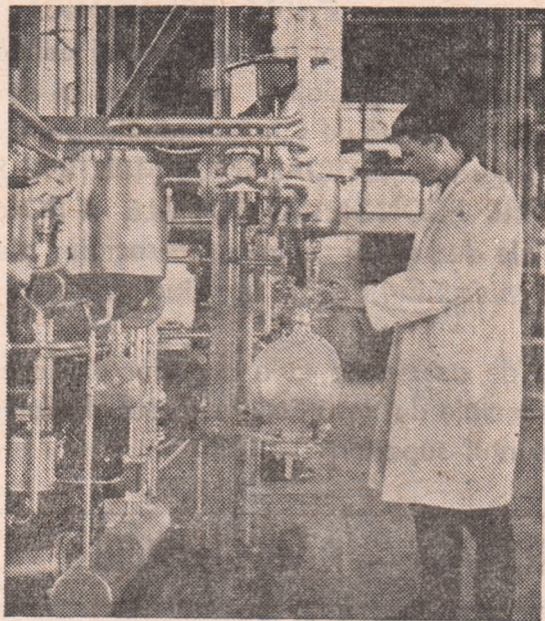
Faptul că cererea suplimentară de mărfuri și servicii, determinată de creșterea masei banilor în circulație, nu poate fi satisfăcută duce în condițiile economiei capitaliste la creșterea masivă, generalizată și continuă a prețurilor pe plan intern, iar pe plan extern la deprecierea valutei naționale față de celelalte valute.

C. K.

Bancă de date industriale a ONUDI

Ioan Alexandru, Ploiești — Studierea posibilității creării unei bănci de informații industriale și tehnologice care să pună la dispoziția țărilor în curs de dezvoltare un volum mult sporit de informații față de cele pe care le-ar

putea obține singure și care le-ar permite să opteze pentru tehnologiile avansate cele mai convenabile pentru ele a fost recomandată cu ocazia celei de a doua Conferințe generale a Organizației Națiunilor Unite pentru dezvoltare industrială (ONUUDI) ținută la Lima în martie 1975, ideea fiind reluată de una din rezoluțiile celei de a XXX-a sesiuni a Adunării Generale a O.N.U., care cere să se întreprindă mă-

În lume există numeroase capacități de cercetare care ar putea contribui la studierea unor probleme de interes deosebit pentru țările în curs de dezvoltare, amplificînd efortul propriu al acestora. (Foto: Națiunile Unite)

de pescuit la 200 mile marine ține de faptul că în vreme ce Anglia ar obține mai puțin de 1% din „recolta” sa de pește în zonele de pescuit ale celorlalte state membre ale C.E.E., Olanda, Franța, Belgia sau R.F.G. ar obține o pondere mult mai mare în zonele — mai bogate — ale partenerilor lor comunitari, în primul rînd, a Angliei (vezi tabelul).

În ansamblu, se apreciază că țările membre ale C.E.E. pescuiesc cantități mai mari din apele unor țări terțe, decît pescuiesc flotele acestora din viitoarea zonă de pescuit a C.E.E.

2) Acordul temporar, realizat ca epilog la „războiul codului”, între Anglia și Islanda în privința drepturilor de pescuit a fost încheiat pe șase luni (vezi Revista economică nr. 25/1976); el urmează să expire la începutul lunii decembrie a.c.

Unități de cont

Ștefan Panait, Alba Iulia — În momentul de față în Piața comună există mai multe unități de cont. În deceniul trecut, înainte de trecerea la flotarea generalizată, a existat o singură unitate de cont, care se exprima printr-o cantitate fixă din fiecare monedă. Considerată echivalentul a 0,88867088 grame aur, această unitate de cont mai este utilizată încă pentru calcularea contribuțiilor la bugetul C.E.E., a unor tarife și a unor amenzi stabilite de Curtea de Justiție a Pieței comune. Folosirea ei pentru exprimarea sumelor respective favorizează țările cu o monedă mai slabă. Alte unități de cont utilizate în Piața comună sînt cea agricolă, utilizată pentru 70% din cheltuielile bugetului comunitar, apoi așa-numita unitate monetară europeană, utilizată în reglementările dintre băncile centrale ale țărilor care mai fac parte din „sarpele monetar” vest-european. Această din urmă unitate de cont se bazează pe vechile cursuri centrale ale F.M.I.

Unitatea de cont cea mai apropiată de realitate este așa-numita unitate de cont europeană, exprimată printr-un coș de valute ale C.E.E. ale căror cursuri fluctuante se determină zilnic. Această unitate de cont este utilizată în prezent în cadrul Comunității europene a cărbunelui și oțelului, Băncii europene de investiții, Fondului european de dezvoltare și pentru finanțarea unor tranzacții cu țări terțe. Se intenționează generalizarea utilizării ei în C.E.E. pînă în 1978.

surile necesare pentru crearea unei bănci de date tehnice interesînd industria în cadrul unei rețele globale de schimb de informații tehnice”.

După cum declară directorul executiv al ONUDI, Abdel Rahman Khane, la ultima sesiune a ECOSOC, banca amintită ar putea furniza informații și servicii consultative în domenii privind: tehnologii (informații putînd fi utilizate în analiza tehnico-economică a proiectelor și în realizarea lor), resurse naturale (cea mai eficientă utilizare a acestor resurse), deșeurii (valorificarea economică și recuperarea rațională a

deșeurilor), licențe de exploatare industrială (experiența diferitelor țări în materie de achiziționare de licențe, inclusiv privind condițiile acordurilor de licență), investiții (cooperare internațională în acest domeniu), energie (utilizarea industrială), repertorierea furnizorilor de materiale, a institutelor de cercetări, a birourilor de studii din lumea întreagă, legislație industrială (texte legislative reglementînd industrializarea în diferite țări) etc.

Banca ar urma să facă apel ori de cite ori este posibil la sistemele și serviciile de informare și documentare existente.

Pescuit

Mircea Tudose, București — 1) Una din principalele explicații ale di-

vergențelor existente în momentul de față între țările Pieței comune în privința unei politici comune privind pescuitul în condițiile extinderii proiectate a zonelor naționale

Cantități pescuite anual în zona de 200 mile (în %)

	Total (mil tone)	In apele naționale	In celelalte țări membre ale CEE	In apele unor țări terțe
Belgia	49,1	52,7	31,4	15,9
Daneamarca 1)	1453,4	68,2	18,1	13,7
R.F.G.	418,2	5,1	27,1	67,8
Franța	553,9	26,8	46,3	26,9
Irlanda	80,1	89,9	10,1	-
Olanda	220,4	35,7	61,2	3,1
Anglia	1048,7	63,6	0,3	36,1
Italia	289,9	65,9	-	34,1
Total	4153,7	53,1	19,6	27,3

1) Inclusiv Groenlanda Sursa: The Times, 16 septembrie 1976

ÎN ATENȚIA CITITORILOR!

Începînd cu acest număr, **REVISTA ECONOMICĂ** publică consultații în sprijinul participanților la învățămîntul politico-ideologic de partid. Semnate de specialiști prestigioși ai domeniilor respective, materialele — însoțite de scheme, tabele, grafice — tratează temele de la programa „**SOCIALISMUL ȘTIINȚIFIC ȘI PROBLEMELE DEZVOLTĂRII ECONOMICO-SOCIALE A ROMÂNIEI**”, ciclurile „**Probleme ale dezvoltării economico-sociale ale României**” și „**Curenți și confruntări de idei în gîndirea social-politică contemporană**”.

Consultațiile sînt de asemenea utile cadrelor didactice de la catedrele de științe sociale din învățămîntul liceal și superior, studenților din învățămîntul superior,

ÎNTREBĂRI — RĂSPUNSURI

TEODOR POPESCU, comuna Straja, jud. Suceava — Pe baza prevederilor de la pct. 1 din anexa nr. 3 la HCM nr. 69/1975, comitetele executive ale consiliilor populare și al municipiului București stabilesc indicatorii sintetici în raport de care se acordă retribuția personalului din conducerea comitetelor executive ale consiliilor populare municipale, orășenești și comunale, precum și ale personalului din compartimentele la care acordarea retribuției se face în raport de realizarea aceluiași indicatori ca și la conducerea comitetelor executive.

În măsura în care comitetele executive ale consiliilor populare județene au stabilit pentru secretarii comitetelor executive ale consiliilor populare comunale indicatorii de plan în profil teritorial la nivelul comunei, în situația nerealizării acestora retribuția secretarilor se diminuează în condițiile prevăzute la art. 44 (1) din Legea nr. 57/1974.

În conformitate cu prevederile anexei nr. 2 la Decretul nr. 91/1974, secretarul face parte din categoria funcțiilor de conducere. Pentru această funcție, prin anexa VI, cap. II (Legea 57), retribuția este stabilită pe un nivel de bază și patru grade. În cadrul aparatului consiliilor populare sînt și alte funcții de conducere care au retribuția pe gradeții (șef secție, sector, oficiu, inspector șef comercial de stat, contabil șef etc.).

MIRCEA VASILESCU, Moreni — Pentru rezultatele obținute în activitățile de integrare desfășurate în unitățile prevăzute la art. 2 din Decretul nr. 14/1976, sau în alte unități unde desfășoară activitate productivă, studenții pot fi stimulați cu pînă la 20% din manopera realizată.

Fondul de stimulare se constituie la instituția de învățămînt superior dintr-o cotă de 20% calculată asupra valorii manoperei prestată de studenți, virată instituțiilor de învățămînt superior de unitățile prevăzute la art. 2 lit. a și b și art. 9, alin. 1 din Decretul nr. 14/1976, și dintr-o cotă de 20% calculată asupra valorii manoperei efectiv prestată de studenți și prevăzută în dezele lucrărilor contractate sau comandate unităților de la art. 2, litera c din același decret.

Valoarea integrală a manoperei prestată de studenți, în acord corespunzător lucrărilor executate, sau în regie potrivit categoriei tarifare stabilite sau a funcției indeplinite, precum și sumele aferente muncii prestată de personalul didactic în unitățile prevăzute la art. 2 lit.

a și b și art. 9 alin. 1 se virează lunar instituțiilor de învățămînt superior. Valoarea manoperei prestată de studenți și de personalul didactic afectează, în mod corespunzător, numărul de personal și fondul de retribuire planificat unității respective. Dispoziția de virare a contravalorii manoperei va fi vizată de organele băncii pentru controlul fond retribuire și va avea anexată lista nominală cu manopera prestată și stimulentele ce urmează a fi plătite fiecărui student, stabilit de către conducătorul formației de lucru și cadrul didactic care a îndrumat activitatea studenților respectivi. Stimulentele acordate studenților din sumele permise de la aceste unități, nu afectează fondul de retribuire și numărul mediu de personal al instituției de învățămînt superior.

În unitățile constituite pe baza prevederilor art. 2 litera c din Decretul nr. 14/1976, stimulentele convenite studenților pentru lucrările executate, pe bază de contracte sau comenzi, se acordă în limita fondului de retribuire planificat cu această destinație, instituției de învățămînt superior.

Stimulentele ce urmează a fi plătite fiecărui student pentru manopera prestată în cadrul unităților prevăzute la art. 2 lit. c din Decretul nr. 14/1976 se stabilește la nivelul facultății de cadrul didactic care a condus activitatea de integrare și de conducătorul formației de lucru.

Stimulentele ce se acordă unui student nu va putea depăși 20% din valoarea manoperei prestată de acesta. Plata stimulentele convenite studenților se face de instituția de învățămînt superior după încasarea manoperei prestată pentru producția realizată de studenți și se aprobă de rector sau de prorectorul care este ordonatorul de credite.

Sumele încasate de studenți drept stimulente din activitatea de integrare nu afectează drepturile de bursă, nu se iau în calcul la stabilirea drepturilor la alocația de stat pentru copii și sînt scutite de impozit pe venit.

Prezentele norme metodologice se aplică în mod corespunzător și studenților din învățămîntul agricol.

În conformitate cu prevederile art. 19 din Decretul nr. 14/1976, prezentele norme metodologice au caracter experimental în anii universitari 1975/1976 și 1976/1977. În această perioadă Ministerul Educației și Învățămîntului, Ministerul Muncii și Ministerul Finanțelor pot soluționa, cu respectarea dispozițiilor legale în vigoare, situațiile concrete apărute în aplicarea prezentelor norme metodologice.

Revista ECONOMICĂ

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării
Economice și Sociale, Institutul Central
de Cercetări Economice

Sumarul
numărului 40 din 8 octombrie 1976

— Educația revoluționară pe trepte superioare. (V. Porumbescu)	1
ECONOMIE NAȚIONALĂ	
— Cercetarea științifică și proiectarea tehnologică — pirghii ale accelerării dezvoltării. Multiple posibilități de realizare a întregului volum de piese turnate și forjate (prof. dr. doc. ing. I. Tripsa) O gamă larg diversificată de produse din materiale plastice și cauciuc (dr. ing. T. Volintiru)	2
Plan • angajamente. Investiții. Pentru sporirea eficienței: noi valențe ale colaborării proiectant-constructor (ing. Mircea Hânsa)	5
— Dezbateri R.E. Procesul investițional (IV)	7
— Comerț exterior. „Service”-ul, factor al competitivității exportului (ing. Ionel Florescu)	9
— Controlul financiar în contextul perfecționării controlului obștesc (drd. Ștefan Crăciun)	11
— Dezvoltarea prioritară a turismului montan (ing. Zeno Oarcea)	13
CONDUCERE • ORGANIZARE	
— R.E. militează pentru extinderea analizei valorii. • Pentru o revoluție în gîndirea și creația tehnică (ing. Petru Orănescu) • Economii prin reconșterea unui produs (ing. Arcadie Hinescu)	14
CONSULTAȚII	
— În sprijinul celor ce studiază în învățămîntul politico-ideologic de partid. Dezvoltarea economico-socială a țării — proces unitar, condus de partid (prof. dr. Gheorghe Crețoiu)	16
TEORII—IDEI	
— Participarea conștientă și responsabilă a maselor la conducerea dezvoltării economice (I) (Ion Zară)	19
— Puncte de vedere. Funcțiile economice ale cheltuielilor de circulație (dr. Gheorghe Postelnicu, drd. Maria M. Popescu)	21
— Școli • curenți • economiști. Criza operaționalității postulatelor gîndirii economice occidentale (II) (Vasile Pilat)	22
ECONOMIE MONDIALĂ	
— Procesul inflaționist și perspectiva piețelor valutare occidentale (Mugur Isărescu)	25
— Tendințe • conjuncturi	27
— Statistică internațională	23
— Veniturile vizibile ale comerțului invizibil (Dinu Dragomirescu)	29
— Mandorama	30
— Curier	31
— Întrebări — răspunsuri	32
Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Științei”	
Redacția și administrația: Calea Dorobanților nr. 11—25, București 22, Sectorul 1, telefon 12 13 69 Cod poștal 71 131	
Cont I.S.I.A.P. nr. 64.51.301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București	

Transmisiuni directe, știri, comentarii, reportaje, interviuri, emisiuni cultural-distractive, științifice, filme, piese de teatru, varietăți, sport, etc., etc., prin intermediul multiplelor modele de TELEVIZOARE oferite în magazinele și raioanele specializate ale comerțului de stat.

Televizoare Denumirea	Diagonala ecranului	Preț lei	Aconto 15%	Rate lunare (24 rate)
- Sport	31 cm	2 870	431 lei	105 lei
- Venus	47 cm	2 870	431 „	105 „
- Venus-Compliment	50 cm	3 050	458 „	110 „
- Opera	59 cm	3 500	525 „	125 „
- Clasic	59 cm	3 530	530 „	125 „
- Opera H2	61 cm	3 550	533 „	126 „
- Diamant	61 cm	3 550	533 „	126 „
- Lux	65 cm	3 960	594 „	140 „

IMPORTANT !

TELEVIZOARELE SE VÂND ȘI CU PLATA ÎN RATE LUNARE, CONFORM SPECIFICAȚIEI DIN TABELUL DE MAI SUS, TUTUROR CATEGORIILOR DE ANGAJAȚI,

AUTOMOBILIȘTI!

La Administrația Asigurărilor de Stat se pot încheia diferite feluri de asigurări facultative auto care acoperă eventualele cazuri de pagube ce se pot produce în diverse situații. Astfel :

- Asigurarea pentru avarii
- Asigurarea suplimentară pentru furt
- Asigurarea suplimentară pentru cazurile în care autovehiculul este condus de alte persoane decât asiguratul
- Asigurarea autoturismelor pentru cazurile de incendiu și alte calamități
- Asigurarea de accidente a conducătorilor de autoturisme și a altor persoane aflate în autoturisme
- Asigurarea autovehiculelor în legătură cu utilizarea lor la concursuri, întreceri sau antrenamente pentru acestea
- Asigurarea autovehiculelor cu valabilitate numai în afara teritoriului R.S. România

DE REȚINUT :

- Costul asigurărilor pentru avarii, respectiv al celor de incendiu și alte calamități și al asigurărilor suplimentare pentru furt a fost redus cu 10%, respectiv cu cîte 33%.
- La asigurările pentru avarii (inclusiv la cele de incendiu și de furt), în funcție de vechimea în asigurare, se acordă – succesiv – importante reduceri de prime, ajungînd pînă la 35% din prima anuală de asigurare.

Pentru relații suplimentare și contractarea uneia sau a mai multor asigurări adresați-vă responsabililor cu munca ADAS din unitățile socialiste, agenților și inspectorilor de asigurare, filialelor județene A.C.R. sau, direct, oricărei unități ADAS.